

1568

ALBERTVS SENIOR D. G MARCHIO
BRANDENBURGENSIS, PRUSSIAE, STETI-
nienſium, Pomeraniae, &c. Dux. &c.

LIBER AD LECTOREM.

Enſe Boruſſiacas regnat qui cuncta per oras,
Me tenet ALBERTI Bibliotheca Ducis.
Vtere conſeſſo ſtudioꝝ munere gratis,
Reddendꝝq; canas carmina gramDuci.

~~Lee 6. 14.~~

L. R. 13

Petrj à Dusburg
 C H R O N I C A
 P R V S S I Æ.

Anno M. D. XX, die
 XVI Januarij transcribitj
 capta sunt, ex libro
 ex dis. in Chro. p. 10. 11. 12.
 Paulj Speratj, Ep. Sc.
 mesenensis, domini
 mei calendij.

Ex his Chronicis Nicolaus von Torgschin Dykmo germa-
 nico historiam terrarum prussia conscripsit, quæ habetur.
 Bb. 10. translatum ad Ece 6. vñ.

prohibuit 2. j. t. 1

Inquit tabula sup cronica tre prafchie

Epistola. 1.

Prologus. 1.

Modus agendi. 7.

Inquit prima pars libri de Origine ordms
domus Teuthomece

Prefatio. 9.

De institutione ordms domus Cheutomece. 9.

De fratre Henrico Walpot primo Magistro. 16.

De fratre Ortone Moro secundo. 17.

De fratre hermanno Moro tertio. 17.

De fratre hermanno Moro quarto. 17.

Explicit prima pars libri incipit secunda
de adueta fratrum domus cheutomece
in terram prafchie. 19.

De uastatione tre Colmensis. 20.

De uastatione tre polonie. 20.

De manentibus datis prathens ad placan
dam seuitiam yssorum. 21.

De fratribus ordms militie tre. 12.

De donatione terro prafchie Culmesis
& lubowe fira fratribus domus thea
thomece. 22.

De confirmatiue pmissoru & exhortatione
donam pp ad fratres. 24.

De novo bello fratrum domus theutonice
contra gentem pruthenorum. 26.

De armis carnalib. & spiritalibus. 27.

De usu armorum carnalium & spiritalium. 28.

De primo castro fratrum domus theuto-
nice quod dicebatur Wagelljanck.

De adventu plurimū fin domus theutoni-
ce & edificatio castri Neßsue. 39.

De fr̃e hermanno primo Magro fr̃e prus-
sice ordms domus theutonice. 39.

De cruce & indulgentia cruce signatorū
fr̃e prussice & livonie. 40.

Explicit sc̃ta pars libri Incipit tertia
de bellis fratrum domus theutonice. 40.

De bello fratrum domus theutonice co-
tra tram Culmesem & de edificatio-
ne castri & civitatis Thuronensis. 40.

Descriptio fr̃e prussie. 41.

De diversitate & potentia pruthe

De desolatione fr̃e galindie. 41. (porc.)

De ydolatria & ritu & moribus pru-
thenorum. 43.

De quodam miraculo. 46.

De destructione duorum castrorum & morte
pippini. 46.

De peregrinis & edificatio-
ne castri & civita-
tis volmensis. 47.

De bello fratrum contra pomeranos & de
edificatio-
ne castri insula sc̃te marie. 47.

De victoria yanorum in qua
duo milia pru-
thenorum sunt occisa. 48.

De edificatio-
ne castri de redau & iussio-
ne mirabili cuiusdam fr̃is. 49.

De adventu marchionis meßnensis

De destructione plurimū castrorum & subuga-
tione pomeranorum.

De quibusdam navibus bellatis & recessu
Marchionis.

De bello pomeranorum & edificatio-
ne castri de Ibmgo.

De quodam miraculo.

De bello fratrum contra Warmenses bar-
thenenses & Nartengos & morte plurimū
fin & yanorum.

De castro balga
 De obsequio castri de balga
 De edificatione mole tam & destructione eius
 De religiosa uita frim de balga & de alijs
 De edificatione castri partegau (Castris)
 & propugnacula serandomis
 De edificatione castri schmeckeburg
 De aduentu ducis de Brunswyck
 De strage infidelium & destructione castri partegau
 & propugnaculi serandomis
 De subiectione Warmesii & Carantorum &
 barthorum & edificatione plurimorum castrorum
 Quomodo tra ludima deuenit ad fratres
 domus theutonice
 De fratre poppona magistro terre prussie y.
 De uana defectu frim & infidelium in prussia
 De apostegia prima prussienorum
 & de bello swante polci contra fratres
 domus theutonice
 De munda diaboli contra prospectum fidei
 De persecutione swante polci contra fidem &
 fideles de prussia
 De legato iohannis apostolice
 De uastatione p[er] infidelium in prussia

De uastatione p[er] infidelium terre prussie
 De expugnatione castri sardewic &
 multitudine capitis sette barbare
 De obsidione castri sardewic & occisione
 non negentium pomeranorum
 De traditione castri Stakel & depredatione
 terre pomeranie
 De reformatione pacis inter swante polci
 & fratres
 De nouo bello swante polci & de conspectu
 m. Reusen
 De quodam miraculo
 De alienatione duarum uulgarum pro uno
 uiro
 De tribulatione fratrum post conspectum
 De pace aerum reformatione & destructione
 & de edificatione castri santorum
 De Edificatione castri swete & megas
 natione ipsius
 De Edificatione castri potterberg
 De Impugnatione castri & ciuitatis
 Elbingensis
 De bello Mante swante polci &
 De Eade

De quodam Nobili uirō qui receptus fuit
ad ordinē domus theutonice

De uictoria in qua fratres Mille & quingētas
pomeranos occiderūt

De quodam miraculo

Item de uictoria in qua fr̃es Mille & quī
gētos pomeranos interfecerūt

De Reformatione pacis inter Wrantepolē &
fratres

De fratre henrico de Wida magistro t̃re p̃m̃
scholae m̃

De Expugnatione cuiusdam castri & de castro
Cristburgk

De Translatione Cuiusdam Calmēsis

De diuersis tractatibus & plantis p̃m̃
tepoli

De Resignatione pacis & uastatione t̃re
rupaua

De Expugnatione castri Cristburgk

De reddificatione castri Cristburgk

De uita fr̃m̃ in Cristburgk

De morte pomeranorū & plurimū & p̃m̃
notū

De custodia in Wartapē ubi s̃m̃ fr̃es
cum multo cristiano populo fuit occisi

De peregrinis & pace reddita t̃re p̃m̃scholae

De bello fratrum t̃ra sambetas

De Vastatione t̃ronij germo

De quodam miraculo

De p̃m̃scholatione Facetus belli sambeta

De Edificatione castri Pommybergk

De Vastatione t̃re sambe & edificatione
castri Widalō

De bello fr̃m̃ t̃ra t̃m̃ Wohenfendorph

De Edificatione Expugnatione castri
rapsfeldt

De Expugnatione aliorū castroꝝ uide
A p̃m̃scholone t̃re Wobensendorph

De Vastatione cuiusdam partis uirtangia

De aduētu Marthons Brandeburgensis

De fratre Gerardo de hircberg Mero
in t̃re p̃m̃scholae

De laudabili uita cuiusdam fr̃is de kun
nigbergk

Item de Edo t̃re de eodem

De fr̃e hermanno de granbach magro .v.
t̃re p̃m̃scholae

De Edificatione castri in monte s̃m̃ georgij
in terra Carlowa

De conflictu in ruroia ubi. Cl. Fies & multa
Milia yanora ceciderunt interfecti
De prenostratone huius belli

Item Item

De combustione castri lenzebergh & plurim
pruthenoru

De apostasia pruthenoru scita que duravit

XV annis

De multis traxere sanguinis Effusione

De conflictu in pokarweis ubi multi cristiani
sunt occisi

De profecutione huius belli

De morte plurim pegrinoru

De desolatione castri helisbergh

De obsidione castrorum Kunigsbergh tra
tebergh & butcastein

De helmerico nigro tre pruscia V

De desolatione castri retele

De uictoria in qua de Teltz & martha
comes sambitaru tria milia occiderunt

De profecutione huius uictoria

De fidelibus sambitis qui filios de Kon.
mgsbergh adheferunt

De bello firm de Kunigsbergh tota
sambitas u. secunda apostasia

De vastatione ditionis quedenow

De difficultate defendendi uictu alia ad
Castrum Kunigsbergh

De destructione pontis quam prutheni fe
cerant in flumine pruce

De impugnatione castri Kunigsbergh

Item de Eode & quodam facto mirabi
li cuiusdam balista

De destructione oppidi Kunigsbergh siti
in morte circa ecclesiam scti Nicolai

De vastatione Villa Aramenaw & mor
te plurim sambitaru

De uictoria firm tota sambitas ditionis
betthen

De reformatione pacis inter fratres & sambi
tas

De reeduatione sambitaru de ditionis moru

De destructione ditionis moru & morte huius
cui in eo

De Edificatione castri rapow & bestede

De desolatione castri gordaua

De morte sex fratru & plurim cristianoru
in castro Waisotepile

De castro Wisenburgk et morte X firm &
plurim cristianoru

De desolatione castri Welenberg
De destructione castri Wurenberg
De impugnatione castri Barthenstein
De destructione triū ppugnaculorū & occisi-
one multū & plurū pruthenorū

De desolatione castri Barthenstein
De impugnatione castri Wilaw
De morte fr̃s helmerici M̃gri de pruschia
& XI fr̃m & plurū Christianorū

De fratre lodowico de baldensheim M̃go t̃re
pruschia. vij.

De aduentu multorū peregrinorū
De fratre alrico & morte l. pruthenorū
De destructione castri Brandeburg
De morte swatopolski ducis pomeranie &
rebellante nestorū filij sui t̃ra fra-
tes de pruschia

De aduentu huius rebelliorū
De destructione castri Brandeburg
De reedificatione dēi castri & lau-
dabili rata cuiusdam fratris inde
De fra theodorico de catyslebe
magistro t̃re pruschia. vij.

De castatione t̃re Martingae p̃th
Marchione Misitisen

De fratre Conrado de tirbergk senore M̃go
t̃re pruschia. ix

De morte benoni morte capitanei Martingae
De morte glappons capitanei Warmesui &
subiectione Warmesui & Martingorū

De bello singulari omniū Castorū & ciuitatū
terre pruschia & apostasia secunda
& primo de balga

De quadam cautela huius libri & occisione
multorū Christianorū & p̃dicatione equestris
pecorū fratrum de Balga

De occisione trium fratrum & XI. uirorum
De morte quorūdam pruthenorū

De bello cauci de brunsborg in secunda pos-
thasia

De quadam miraculo & occisione & occisi-
one multorū pruthenorū

De captione ciuitatis & castri brunsborgk

De bello fratrum de Crisburgk in secunda
apostasia

De expugnatione cuiusdam propugnaculi

De morte. xij. fr̃m & quingetorū uirorū
& dede structioe ciuitatis Crisburgk
& castri nome sacrorū & suburbij fratrum
& multorū Christianorū necē

De morte plurimū brachenorū
 De difficultate dūctū artū alia
 De fratre Engelkone aro laudatilis uite in
 Caſtro Crifburgk
 De bello euagatis a caſtri n. e. ſete Mana
 in ſecunda apoſthafia
 De deſtructione ciuitatis n. ſue ſite nara
 De deſtructione dicte ciuitatis ſeta
 De deſtructione caſtri ſtinkedebergk a n. e.
 te plurimū xanorū
 De expugnatione aro caſtri a ceſſione
 n. ſuū a alonū xanorū
 De deſolatione caſtri. Spritbergk
 De bello terre Colmeſis in ſecunda
 apoſthafia
 De fratre adewm ep. ſcops colmeſi
 De obſedione ciuitatis colmeſe
 De morte plurimū carū de colmeſe
 De bello ſm de redino
 De deſtructione ciuitatis de redino
 De morte quorūdam infidelium
 Itē de quodam bello Martini
 De bello ſm in Caſtro Martenbergh
 ſecunda apoſthafia
 De morte plurimū xanorū
 De expugnatione caſtri Martenbergh

De deſtructione caſtri Brigelaw
 De bello ſm colmeſis in romane n. ſe
 ſecunda apoſthafia
 De morte a ciuitate plurimū xanorū
 De ſp. ſuū n. e. ſite nara
 De deſtructione ciuitatis colmeſis a
 deſtructione caſtri a ciuitatis n. ſue
 De morte plurimū brachenorū
 De deſtructione ſite n. ſue a n. e.
 aliquorū ſm a armigenorū
 De expugnatione caſtri ſetich a n. e.
 ſuū capitanū barborū
 De expugnatione caſtri ſetich a n. e.
 ſuū capitanū
 De n. ſuū a fraude brachenorū
 in ſecunda apoſthafia
 De bello ſm a ciuitate Ilmg. n. ſe
 ſecunda apoſthafia
 De gaubſda fidelibus poſſeſſariis quī ſm
 b. ſedeler adhererāt
 De deſtructione caſtri Weerle a n. e.
 ſuū p. n. e.
 De expugnatione n. ſuū a n. e.
 morte plurimū carū de Ilmg. p. 144
 De ſubiectione poſſeſſariorū a maximo
 ſuū ſp. ſuū a de pace reddito
 n. ſuū

De continuo insultu hostiu & varijs tribulationib.
 Xianonan terre prusiche & tria scilicet
 aposthasiam p. 145
 De secunda castra Bartensteyn destructione
 De obsidione castru bejelsche & morte duoru
 miliu sudowitaru
 De bello Xadowitaru
 De conversione pluri Xadowitarum
 De expugnatione duoru castroru tre Xadow
 uia
 De expugnatione castru ocholobne
 De Expugnatione castru canemyswike. 149
 De desolatione tri Xadowia
 De bello scalowitarum
 De anticipatione belli
 De obsidione cuiusdam castru dauturna
 & quida feta mirabili
 De expugnatione castru rapenta
 De destructione castru labegow
 De castatione tre scalowia
 De quadam traditione feta tota fratres
 De expugnatione castru labowia
 De desolatione tre scalowia
 De aposthasia tertia 154
 De captivitate concedatoru de ostthugk
 & ilingo & sororu eius & famulo 154

De occasione pogesanoru 155
 Item de eadem 155
 De vastatione terre Colmels & victoriu
 de castris guden & silula tre mira sa
 ung ostthugk & destructione castru de
 metis 155
 De bello sudowitaru
 De bello finali tre prusiche
 De vastatione tertia Ximenow
 De depredatione terre polowia
 De morte octingentoru Xadowitaru
 De destructione totius sudowia marinske
 De laniis et con bello
 Item de rebus in Xadowia
 De fuga sudowitaru
 De fratre conrado de wugwangen magro
 tre prusiche
 De castatione tertia pokomo
 De fratre margaldo magistro tre prusiche
 De depredatione tre sambies
 De expugnatione tre sudowia & captivitate
 & morte pluri sudowitaru
 De bello frus ubi de rapina
 De conversione cuiusdam sudowita & mi
 rabili feta
 De Edificatione castru Meygenbugk
 De asubitione tertia sudowia de trahne. 163
 De captivitate prima frus lodevici de li
 tencele 164

De conversione secundae capitane iudovici:
yuni.

De uastatione territorij sub quo dicti filii
a secunda capitane filii: iudovici

De desolatione castri potterberg & edi-
ficatione castri gymene

De fratre Gerardo de Nibergk iusto
novo terre prustinae

De uastatione cuiusdam filii de Landia

De edificatione castri novum in tra sambae
supra litus maris salsi in uerna ravinæ
si. 167.

De expugnatione castri Kymenowa a
uersione mille a sex ceterum iudovici

De morte fratris fidencii bolle a xxxi. piapora

De conversione cuiusdam nobilis a mille
quingentorum de iudovici a desolatione
dictae terra

De gratia qua confertus infidelibus qui
ad fulem christi convertatur

Explicit bellum prustinae. Incipit illi
lan. lethovmora

De expugnatione castri lethovmora de
bifene 171

De subuersione castri garthe 172

De morte secundae. 173

De reditu Bartholomae a morte plurium de
thowpowa. 173.

De traditione in qua ceteri xian mter
fili sunt 173. 174

De apostasia m. 174.

De uindicta huius apostasiae

De latronibus qui huius regibus lethovm
procederunt 174.

Item de Eodem 175

De uita alterius fratris iudovici

De laudabili uita quorundam fratrum de
Kumigsperek

Item de Eodem. Item de eodem

De fratre Menckoni Negro terre prus-
siae xiiij.

De Edificatione castrorum vagantia a
lethovmora

De fratre Bertoldo Bruhaue comedatore
de Kumigsperek a uita eorum

De uastatione lambesii hie

De impugnatione castri colayne 175.

De morte fratris Emekoris comedantis
de vagantia. 180

De occisione xxv. lethovmora 181.

De morte quingentorum lethovmora 181

De desolatione fratrum a fidelium 182

De combustione castri colayne a de
pdatore territorij unigede 183

De edificatioe castri iungede & de
structioe castri mederabe 100.

De mirabili conuersione cuiusdam

De depredatione tridenora pastora
& gesoua

De uastatioe territorij Oukame

De depredatioe tre poloma

De mirabili liberatioe firi i adam ex
eritu

De uastatioe metherabili tre poloma

& de deie & rapinatate multorum
milium xanoru

De mirabili euasione xidelium de
mambus infidelium

De exustione pariborum castri iungede
da

De impugnatioe castri iungede

De pariborum combustione castrore u
ngede & pisto

De uastatione territorij pastora
& gesoua

De eueta mirabili in hoc bello

De depredatioe castrore de pisto

De subuersione castri dno Masoua
myna

De fratre lodo uico de abenete &
bello ipsius contra lethowmor

De morte firi th de Esbeck & triu firi
& plaru xanorum & infidelium

De pditione Equorum firi de rapalica &
uastare pariborum dicti castri & scalony

De tam
Aposthasia Queta

De uindicta huius aposthasia

De quadam firi

De aduentu firi comati magre generalis

De destructioe castri Kymele

De uastatioe territorij & preurbij castri
garthe Item de Eodem

De de pditione v. ullaru

De discordia cuius de uiga tota firi
domus theutonici de Ruoma

De destructione oppidi stralbergk

De suburborum combustioe castrore u
ngede & pisto

De fratre lodo uico de scappe Mro tre
pruschor xiiij.

De uastatioe tre Oxetangia & morte
cel. Cristanoru

De fratre helwico de gotbach Mro tre
pruschor xv

De lxx lethowmis occisis in Oxetangia

De uastatioe territorij oukayme

De depredatione tre dobrimys & occisioe
lxx lethowmoru

De mirabili feto duorum fratrum
 De fratre comado sacro Magro tunc prafchua
 De destructione caſtri Oukaymi prima
 De morte frus gundrami a pluris lethoni;
 De depredatione terre luboua a morte
 lethomoru
 De aduentu frus gotfridi de hoeloch ma
 giſtri generalis a reſignatione ſtatu
 ſui a electione frus ſofndi de Wutz
 Wangen
 De fratre henrico de Cuno
 De uafatione terre Carſoua
 De uafatione terre luboua a morte
 xv lethomoru
 De de motu in tra prafchua
 De aduentu peregrinoru
 De uafatione territorij pograude a
 gartha
 De ſecunda destructione caſtri Oukai
 me a uafatione territorij eius
 De uictoria ſim contra regem letho
 nomoru
 De destructione ſuburbij caſtri garthe
 Item de Eode
 De qdam miraculo

De fratre henrico de pioe magistro tunc
 prafchua
 De aduentu peregrinoru
 De uafatione terre Carſoua
 De ſubuerſione ſuburbij ac caſtri puencha
 Item de Eodem
 De morte Henrici lethomoru
 De destructione caſtri puencha
 De combuſtione caſtrorum ſepieyemcha
 huernate
 De uafatione terre ſaphieſis
 De fratre ſofndo de Wutz Wangen uero
 generauit a tunc prafchua
 De Aue maria
 De uafatione ſuburbij a Karſagui
 De depopulatione territorij pograude
 De uafatione territorij caſtri garthe
 De morte frus ſofndi magiſtri genera
 lis a terra prafchua
 De uictoria ſim contra regem lethoni
 nomoru
 De uafatione territorij pograude
 De quadam traditione
 De uafatione territorij ſalfenche
 De fratre Karlo Magro quatuor
 a tunc prafchua

- De conversione mirabilis cuiusdam .i. 259
 De combusione suburbij de castro ge.
 denim . 260.
 De morte xlv. lethowmori . 261.
 Item de eodem . 262.
 De fratre Wnoro de Orsele magro
 generali xiiii. die prusie . 263.
 De impugnacione castri Crismemele . 264.
 De legatione apostolice sedis a pace
 facta pcos inter lechovinos
 Eistangs . 265.
 De destructione tre. Masoua . 266.
 De vastacione territorij rufite in
 terra Suonia . 267.
 De reditu mariorum egarum . 268.
 De Edificacione civitatis a plagis
 castri . 269.
 De vastacione tre. marchionis de Bran
 denburg a morte a captivitate
 sex milium christianorum . 270. 14.
 De Edificacione castri lundenburga
 civitatis barchonensem a ydenburg . 271.

Incipit tabula sup quarta partem romae
 de terra prusie de incidentibus

- De celestino . iii. pp. a henrico imperatore Vi.
 De innocencio . pp. a octone . pp. a friderico
 secundo imperatoribus

- De captivitate Cer fatiopolitana civis
 De publica pnia christianorum
 De auto dñi tartarorum
 De micatione ubi in sanguine a panis
 in carne in sacrificio altaris
 De resurrectione multos mortuorum
 De rore melito qui egeret iter
 De magna lapidibus grandinis
 De occisione multorum tartarorum in regu
 poma
 De conversione terre Suonia
 De exaltatione beate Eli. Roberti
 De honore . pp. ex friderico . pp.
 imperatore
 De ortu a oratione religionis
 Quoto anno beata Eli. Roberti
 mariti
 De transitu motus civitatis terre motus
 in borgundia
 De morte mariti beate Eli. Roberti
 De grego . ix. papa a friderico . pp.
 imperatore
 De gebellinis a gelsis
 De captivitate milium christianorum a monachis
 De morte beate Eli. Roberti
 De vastacione ungarie a palomo
 Ramondi fernandus rex castelle regem

De morte lodowici regis francie & filij
sui & de multis tunc signatis & reu
patum scti terra

De gregorio x. papa & canonicis
scti helwigis & eiusse premon

De electione rudolphi in regem romanoru

De fratre bernardo de hederunge regis
generali. viii. ordinis domus theutome

De consilio iugdunensi & morte bonifici
ix. cardinalis & thoma de aquino

De mortuo. v. papa & rudolpho rege
romanoru

De morte primogeniti rudolphi regis

De adriano. v. papa & rege rudolpho

De captatione castri & opidi rege. rex

De lohanno. xxi. papa & rege rudolpho
rege romanoru

De uictoria Rudolphi regis romanoru
contra Otakarum regem bohemic

De alexio. ny. papa & rege rudolpho
& mutacione tiberis

De translatione corporis beate marie. mag.
dalene

De morte alberti regis

De miraculis scti Judoci in pomerania
prufchur

De maximo papa. iiii. & rege rudolpho
& mo iro pfectus marini & morte nup.
torum gallico in sicilia

De morte milii. l. saratenu & xxx.
milii tartaroru

De fratre Burkardo magro gnali. xxi.
ordinis domus theutome

De honore papa. iiii. & rege rudol.
pho & de confirmacione ordinis
militaru & ginocoe ordinis scti au.
gustini quantu ad nezas

De fratre Egidio doctore magno ordinis
scti augustini & morte ipsius

De morte conradi sacerdotis de aluna
ma qui dicit conuertendum gentes suas
tunc lecheria

De alexia papa. iiii. & rege rudol.
pho & destructione ciuitatis tripolis

De quadam uigine in duos leodeisq
ultra. xlii. uixit annos suos cubi
& potu

De edificacione curie colonie in uilla Met.
ilut

De destructione ciuitatis ac honolis

De iacta tre sote
 Quennuma de solationis tre sote
 De innovatio tre sote ad darios p. liberatse sua
 De celestino .v. papa a rege adolpho de xalson
 De bonifacio octavo papa a rege adolpho
 De coronacione pte. adolphi regis p. nace
 De fratre gotfrido ac noe. ich. rege generat
 ordinis domus theuthomae
 De morte adolphi regis romanoru
 De alberto rege romanoru
 De morte a milu sarracenoru
 De indulgentia anni ubilei
 De cometa
 De morte regis vngarie a tarolo successore
 ipsius
 De bello alberti regis romanoru tota du
 rem. bavaria a magatnu a calme
 sem. archiepiscopum
 De quodam miraculo beate uirginis
 De discordia bonifacii pape a philippi
 regis francie
 De morte plaru galloru a flandru
 De captivitate bonifacii pape a d. p. sione the
 saur
 De benedicto papa xi a rege alberto
 De mudacione aquaru

De demete papa .v. a rege alberto
 De casu pape a coronaci. sue a
 oppressione mustoru
 De emptione castri dunemunde
 De miraculis scti huperiti m. ku
 ngspergh
 De morte wenceslay regis bohe
 mie a traditioe regni ipsi
 De captivitate m. laux rodi p. hospe
 talitas
 De occasione alberti regis romanoru
 De electioe henrici comitis de lu
 tellenburgh a rege romanorum
 De coronacione ipsius agnus p. u
 De coronacione eiusdem apud medi
 olanu
 De morte a milu equitu sarrace
 noru p. tartaros
 De destructione ordinis templaroru
 De coronacione regis henrici m. p. tator
 De canonizatione sancti petri quida
 celestini pape .v.
 De cometa
 De morte henrici imperatoris
 De defectu rapture allecu m. p. rfectio
 De tribus radijs solis a scissura calle

De morte pape.

De Electoribz discordi & leuici de Saxonia
& Frederici duces austrie in rege rorani

De papa 10. xxiij. & citis

De canonice scti iohannis frs re.
gis roberti de fudia

De combustione leporu in francia

De quodam miraculo...

De resurrectione cuiusdam p^{ri} mortui
in terra p^{ri}thua in castris Bräichburgk

De guttis sanguinis q̄ stillabāt de p̄ne i
terra p̄fusa ē. castro cyrburg

De Agone matris - mura de p. g. pro
rum in italia ..

De vastatione terre Vigne s. xxx.
minu. tartoru. interfectioe

CRONICA TERRAE PRVSCHLAE

[illegible]

Signa & mirabilia fecit apud me deus excelsus
placuit ergo mihi p̄dicare. signa eius quia magna

sunt a mirabilia eius quia fortia damelis in uerba
 ista sunt habachdonosor regis babilonia qui post
 quam damela socij sui p eo quod tradidisset corpus
 in sua ne seruaret a adoraret omne deum Excepti
 dec mī crediderunt legari misit tuisset in forma
 effundebatur. xlv. cubitis mīdior mīmīlos
 suos a damela socij eius tū n conuiscant
 nec ququam molestie intulit ait. Signa a mirabilia
 dī. Conpetunt tū has uerba auctori huius libri
 qui in psona sacra congregationis sūp hospitalis
 sūte mīra domus theutonico mītam possit
 uidet a audiat tot magna signa a tam mira
 bilia sūta mīsolita a a seculo mīdita q pētos
 frēs in terra prūthia deus excellēs mīsericor
 dītes opari dignatus ē qui p defensione fidei
 corpora sua tradere in mortem n formidant
 potuit dicere Signa a mirabilia fecit quet me
 deus excellēs dī. Sed quid. scriptū ē uideat
 opa uestra bōna a gloriā pēni uestri qui
 n celis ē. Idēs ad laudē a gloriā hominis dī
 a tam pēni quam pēni mīformam pla
 runt ei pēniare signa dei quia magna sūta a
 a mirabilia eius q fortia. Signa magna dūta
 est in actibus aptorum quā. Stephanus plenus
 pēna a fortitudine faciebat signa magna nō
 dubitātū ē quin frēs domus theutonico pēna
 n fuerint gratia a fortitudine cum ipi pau

numeri tam potētē a ferētē a manūrabūt prū
 theonū gētē sibi subdiderūt quam etiā nulli
 principes licet sepius ar temparet n poterāt sibi
 aliquis subagere. Hec pēniūm ē hor a magi
 nam signū quod bellum pēniūm ē in manu fīm
 pēniūm sū quod nēro. x. annos a die mīroctus
 sui in terra prūthia gētēs q terram colmēsi a
 lubna occupauerāt a nationes illas que tras
 pēniāme pēniāme. Waxmīa. Hattangca. a
 bartha. mīhabitatāt sibi potētē a cristiane
 fidei subdiderūt edificatēs i eis plures mū
 rōes. ciuitates a castia. quāū numerus a uia
 mīferus appēniūm. Ecce quam magnū signū q
 apparuit in celo ecclēse militantis. Signa g bō
 nī resu seruis tibi deuotos p quas tam magna
 signa opari dignatus es ut turbetur gētēs a
 tēniat qui habitāt terminis a signis tuis. Pla
 runt etiā ei pēniare mirabilia eius q fortia
 Memoria fecit mirabiliū suā mīsericōis a
 mīserator dominus p dōs frēs. ut uere pēni
 dari de ipis quā scriptū ē de populo israhē
 liato post exitū de Egipto. Constatū dū
 mīe eius a mirabilia eius filijs hominū quā
 faciat animā i anē a animam elūicem sa
 ciunt bonis. Ad intelligēdum quoniam animā i
 uia fīm quōdam manū a elūicem nū sit
 bonis temporalibus faciat nē ē ponere de
 de fēni pēni a habundantia pēni at sit

opposita vixta se fonta magis elucescant. fratres
in primitiis ut in miris fidei facilius expugnaret
tota vides desiderio laborabat pro fortibus equis
armis validis & castis firmis & nemo illi dabat
alium excisionem apparatu corporis & uesti in ci-
rabant nisi quantum summa necessitas requirebat
Imitantes saluatoris nostri vultu doctrina qui quicquid
qui vult venire post me abneget semetipsum
& crucem suam tollat & sequatur me. In hoc
abnegabant semet ipsos quia cum esset genere
nobilis, diuitiis potentes aut liberi, generosi
tam sanguinis in titulu & impo debant ulla
& vilissima humiliter amplectentes, qui statum
suum secundum seculi dignitate no debebant
Elegentesque vera paupertate renuntiaverunt
prope voluntati sed quod diuersis & multis se in
tribulis periculis curis sollicitudinibus & totum
nomini implicabant. Crucem etiam suam colebant
& sequebantur Christum, cui omni die & hora
parati sunt contumelia & mortis supplicium &
defensione fidei saluare. Vestem uenustam
que habet calumnia elationis portare fuit
dedimus mihi eos. Quia ex eis ceteris, alij
longa & familia utebantur ut quibusque gratia pos-
set dicere Ego cum mihi molesti essent &
infideles mouebam exilio. De sanis quod multis
quibus fama ipsi transmare ducebatur fiebat

uestes inter his qui mouere uoluerunt. Virtus
autem tibi & potius artas fuit nimis dabatur. n.
in pondere & mensura ut uere possent dicere gratia
tribus nos panem lacrimarum & pota dabis nobis in
lacrimis & mensura completum fuit in eis quod domi-
nus & sapientia dicit dabit tibi dominus panem artem
& aqua breuem. Cogebatur sepius familia sua qui
absistebat. sem conuictus non potuit seruicio debita co-
stare. cuius dare non uoluerunt a quibus ipso tpe le-
to animo & uultu hilariter abstinebant. Potas & pul-
menta fratres familes adeo facti tenuis sustinebant quod
color & saporem admixti bladi uel leguminis aux poterat
humani sensibus comprehendere. Nec & alia multa
maiora quod longum esset scribere patienter & perscrutare
in casis & tuguriis suis. sed quod pericula & angustias
in exercitiis cum in bello tam proficere tur in
in bello tota infideles patiebantur uult ille qui
nihil ignorat. In eis completa sunt quod aptus de istis
martiribus scribens ad hebreos ait Alij desunt & alij
ludibros & uerbera expropti in iura & uerbera
lapidati & secti sunt, temptati & in occasione gladii
mortui & cruciati in melioribus & pellibus caperis
egressi angustias afflicti quibus dignus non erit nu-
mus. In solitudinibus errantes & in montibus & spe-
luncis & in caueris terra. In his patet de fidei
fides quodam passi fuerunt in quibus anima cor-
poris fuit & esurientes. Et uolueris scire qualiter

2
inhabundantia sacra sit in edificijs equis
armis vestibus cibo potu & multiplicatioe frum &
suorum & alijs uitae humanae necessarijs aperti oculus
tuus & uide omnia ad oculum tibi patet Confitea-
tur etiam domino miserando eum & mirabilia eius
filij hominum qui contruunt portas ereas & uetres
ferreos cōspexit ere mirabilia fortia quomodo p̄ p̄s
p̄sēs om̄s gentes q̄ inhabitabant terram: praelibit gr̄a
minera multatudo infernus apparebit exterminato se
a urbi & praelibit suam porte eree totata se &
uetres ferrei sunt contrācti, sicut deus suscepit eos
de sua iniquitatis corā & propter iniquitatis suae bu
milati sunt Confiteatur etiam domino misericordie eius &
mirabilia eius filijs hominum ut iustificet sacrificiū
laudis Attendite qualiter fr̄es ut uidas nathanael
lora terrae praelibit quae getas. Plus p̄ ydolatriā
polluerūt mūdauērūt & iustificatur in eis iudic
deus sacrificiū laudis & honoris Accipe ergo bene
uclū sacrificiū istud p̄ uniuerso populo tuo & iustitiam
p̄rem tuā & sacrificiū Et ut da & a m̄stium
sacerdotes & auct̄ attidie cultum dei sit p̄ quā
magna signa & fortia mirabilia fecit deus excel-
sus p̄ deos fratres in terrā praelibit quomodo a
predicabuntur infernus apparebit: s̄q̄ m̄ nouissimis
diebus m̄carum t̄p̄a p̄calosa & erunt homines se
ip̄os amates queretes quae sua se: nō quae ih̄u
xpi habundabit iniquitas & multatū caritas refri-
gescet Ideo beniamissime ih̄u da eis. Ip̄m cōsiliū

7
sanioris ut nō transirent Ip̄m in quo signati sunt
Inuocant signa & multa mirabilia & erunt ip̄os in mi-
rabilita tuis & da gl̄am nomini tuo ut confundatur
in omnipotētia sua & robur eorū conteratur & sciet
qua tu es deus salus & gloriosus super orbem terrarū

DE MODO AGENDI LIBRI MVVVS

Modus agendi in hoc libro est iste Primo describa
quae tempore & a quibus & quando incipit ordo domus
ebanionem Secundo quando & quomodo fratres m̄stium
in terram praelibit Tercio De bellis & alijs quae
cessa sunt in dicta terra quomodo pauci iui audi
alia quae audiri ab his qui uident & interfuerūt
cetera quae relatioe ueridica intellexi Quarto ponā
in margine pontifices summos & imperatores qui
a tempore institutionis huius ordinis regnauerunt
& notabilia gesserūt facta q̄ p̄p̄m temporibus aut
deierūt: s̄ q̄ quia m̄sufficiens me ad hoc negotiū
consummāte recognosco maxime pro eo quod humiliter
fecim̄: pecc̄e uero a memoris hominū huius uictui sit
Elapsam & facie deo nil facere possum Ideo te
deprecor bene Ite in quo omnis tibi laus sapie
& p̄e. Ite uelut & reuelas m̄stium n̄ solum
futura uerū & p̄ntia & p̄ntia illumina Ip̄s
tu gr̄a intellectum meū & da mihi os: & sapientia
ad complectam breuiter op̄as istud ut os qui signa
tua magna & mirabilia fortia meo cōfitea audierit

in te speret, te adoret, te glorificet, & collaudet,
 quia ex quo omnia, per quam omnia sunt, per omnia
 prestare dignetur qui vivis ac regnas per seculas
 seculorum amen

Præfatio ad instructionem ordinis domus

Theutonice

Sapienter edificavit sibi domum exivit colapsus. **I**
 nas septem quibus. & licet hec verba fuerint
 salomons qui filium dei appellat sapienter parvus
 nix in apostoli ipse autem notatus videtur aequi
 grecus predicantem crucis dei unitate & dei sapienter
 & in ps. omni a in sapienter fecisti. in filio qui
 assumpta humana natura edificavit in morte
 sua sibi ad gloriam & honorem domum militantis ecclesie
 et exivit columpnas septem id est septem sacramenta
 quibus sustentatur. Possunt tamen esse verba sette
 maris ecclesie quod dominus papam celestem. in vocat sapienter
 quia in seminis dei filius ipse ecclesie secundum illud ecclesie
 testis. apostoli doctrine secundum nomen eius ad ipsum
 in confluit ecclesia universalis ad idem & audere suo
 doctrina ut regit ab ipsam salomons. hic dominus
 papi celestem. in edificavit. in. instituit & confir-
 mavit sibi & sette ecclesie ad edificare domum fidei
 libas sacre religionis hospitium. sette maria totius
 maris. vitam & exivit columpnas septem. in. septem
 fratres comedatores seu preceptores promissuales. in. duo
 mox. fructibus. thesauris. auri. & quibus. romane.

et amara. quibus fratres dicte ordinis tanquam materiale.
 domus munda columpnas edificavit sustentatur ut sic non
 generalis & capituli sint fundamentum domus. prout.
 les comedatores seu preceptores columpnas. alij fratres sap
 edificati & sic domus per assilatur viro sapienti qui edi-
 ficavit domum suam supra petram & potest dicere ego co-
 firmavi columpnas eius. Sed quia serpens est spiritus est
 qui edificat caro autem non potest ergo idcirco ponere
 sunt septem columpnas. alie spirituales in hac domo quoniam res
 cordetia paupertas castitas & puritas in et regulari-
 & caritas. hic. vobis continet in seipso iustitiam & caritas
 per caritatem peccatorum. come sette edificavit regis
 gentia in temperantia. Rele rectitudinis disjunctis. hec
 sunt columpnas spirituales ecclesie namque sapienter in domo
 hac sacre religionis quam edificavit deus per se. ita quod si
 pluvia auaritie descendat & flumina luxurie veniant
 & aeterni papaveris flent & moriuntur illa non possit cadere
 fundata est enim super firmam petram petra autem est cristas

INCIPIT PRIMA PAR. DE ORIGINE

ordinis domus theutonice

in nomine domini amen. Anno mccc natus est quidam
 M CXC. ipse illi quodam vultus astutus esset. **A**cc
 a militariis obsequia & divina paupertate. ita de nam
 hoc nobilem recuperata. fuit in exercitu Christianorum
 quidam devoti homines de brementis & hinc inde venientes qui
 tanquam uni misericorditer oculis compassivum morientes in ducer.
 per & molendinabiles defectus & in comoda infirmitate. reg
 rum in dictis exercitiis. fundaverat hospitale in ecclesie suo

feto uelo cauda nauis dicte
 rocka thesaurica ubi dictos
 infirmos colligentes ipse deuote
 & humiliter seruabat & de ho-
 mis sibi a deo collatis caritative
 procurantes miserabiliter curas
 tabant attendentes q̄ p̄sona in-
 uisibiliter infirmi uel pauperes sui
 superaret opam casti qui dicitur
 hijs qui ad dextris erant iudicio
 E. Iarui & deditis mihi mandu-
 care sicut et deficiis mihi li-
 bere. hospes era & collegit
 ne uidus era & reoperuit
 ne infirmus era & uisitasti me
 A. Et cum diceret ubi te audi-
 mus tanta pietate respondit.
 Amen dico uobis q̄ qui feceris
 uni ex hijs fratribus meis mi-
 nimis mihi feceris. Erre quomo-
 do infirmus & debilis & de-
 pectus quosq̄ p̄seruata a bi-
 caro em & in m̄ e. Sed q̄
 dicit apostolus. ego plas tui
 a pelle rogauit deus autē me
 metum dedit ex quibus uerbis
 liquide licet appareat q̄ ne-
 is qui placat uera & queri-
 ligat aliquot sit. sed qui uenit
 tunc dat deus tamē iustia dili-
 gentia impetans cure sollicitas
 ante debet impedire orea pla-
 stas q̄ adhuc nouelle fructu

Incipit quarta pars
 libri de mendicantibus

Hoc tempore qua-
 dragesima & octava
 habuit oras decimas
 thesaurica. p̄. i. d.
 ante 1000. M. C.
 X. C. celebratus tra-
 ba y. & hanc s.
 VI. imperator reg-
 nauit

postea Innocentius
 papa. tertius. & octo-
 mi. & fridericus & y
 imperatores successore
 regnauerunt

Anno domini. MCC.
 quintas conspiciamus
 letania que in p̄p̄e.
 tra sua habuit q̄
 n̄ caperet n̄ p̄
 apostoli. capite p̄
 rati & ueneris q̄
 min ubi angelus de-
 pictus fuit mirum
 fuit decepti fuerit
 tuas p̄ equo. ueni.
 angeli & p̄fectus fuit
 ibi baldeuinus co-
 mite sua. & p̄
 perator & impa-
 uuit ibi latini qui
 quaretra. & y. ueni

uiles affert & liberare suo tempore reprobatur. Vnde tū
 dominus patriarcha itim. benquo rex itim illustis. Adhuc
 nus & b̄p̄es & celsantes archiep̄opi & beethlemita-
 nus & a. onensis. Ep̄i. nagesier seip̄en is. Iest ueramus
 & m̄p̄ domus templi & multi fr̄es amant domoru plā
 resq̄. barones & ite. J. Radulphus domus tiberiadis
 & dominus hugo fr̄. ius. & Remeldus domus sidoma
 & dominus Iohannes de cesarea. & dominus iohannes de
 hibelino & multi. uij. de regno itim & de almanio. ito-
 dus magistres archiep̄os amadus hieropolites ep̄s &
 Casellanus imperij Romani. Wolgerus patraucis ep̄s
 Gardolphus hallerfentensis ep̄s et celsus ep̄s. fr̄de-
 rix. dux sineuor. henricus palatinus comes regni &
 dux de Brun. uerb. fridericus dux austrie. henricus dux
 brabancia qui capitaneus tū. erat exercitu. herman-
 palatinus. Comes sacrorum. & landgrauus thuringia
 Albertus marchio brandenburgia & henricus de ciado.
 Marscalcus imperij. & marcus marino re. cardisberg. th-
 marcho milites. Comes uero & magnates & quam plu-
 res. & b̄p̄es. & celsantes. & celsantes. & celsantes. & celsantes.
 h̄at. & b̄p̄es. & celsantes. & celsantes. & celsantes. & celsantes.
 rous. & h̄at. & celsantes. & celsantes. & celsantes. & celsantes.
 tere & p̄fectus indubitan. fuit. domus m̄re. n̄. dante ex
 p̄p̄s. ramus. ius. ueramus. fructus. rep̄. faceret. fuit. &
 domus. p̄p̄es. & celsantes. & celsantes. & celsantes. & celsantes.
 fridericus. dux. & celsantes. & celsantes. & celsantes. & celsantes.
 d̄or. h̄at. & celsantes. & celsantes. & celsantes. & celsantes.
 qui apud domus. papam. & celsantes. & celsantes. & celsantes.

Phabiti impetraret. Papa iug-
audita. hac legatione pps petent
priebus admatu in dicto hospite.
li rdm tñm hospitale iherosoli-
mice pauperes a infirmos fm
uero milicia templi cunctas
a milites a alios frates instituit
q. in nomine domini conserua-
uit. concordans fm has dicti hos-
pitalis ut supra dicitur. nullo
saluo auerentur. Quia libertates
Tumultuantes a indolentias uo-
uerat domibz predictorum hos-
pitalis a templi ab apostolica
sede concessas aduocet ut eis
ueneretur libere sic illi dicitur
enm erat ut in operatore im-
tatum pro uelle p pmo fieri
pares in asseruione apostolice in-
stiti essent conuales. Sicq. iusti-
tutius a confirmatus a milites pri-
uilegijs dotatus e. neneratus de
militare. ordo fm hospitale iher-
osolima domus theutibemoru iustam
Hoc e. iuxta domini salathel electa
qua tu resu xpe milituisti fustige
dux et miser in co spectu eius. Plan-
tasti radices eius et impleuit terra
transiulisti ea. postea a exegisti ge-
tes de terra praelibne a hyemus a
piscis. can eam a sic extendit pal-
mites suos usq. ad mare. a usq.
ad flumine. p pagines eius dec re-
uerenda milicia. n. solu in tra.

Quarta pars libri de mactibus
Hic motentis pape tempore quasi
oet agitari facit in publico.
pmo. a qua flagellis se flagel-
labat. secuti fuerunt theutibemoru
Anno domini mccc.
Immo habuit dominus multatorem
Hoc tpe apud resen in brucia
uini a sanguine panis in corne
in sacris altaris uisibiliter
fuit mutata. In uermodesio
quidam miles mortuus reuocet
a multa futura multos pauer
a in celo a potu multo tpe uixit
In gallia uerita festi beati calu-
is labisse ros de celo mado
militus suus leggeta. Hic
ita ut mali eas in ore ponentes
odor mellis feruere apert.
Apud astrebani mose uili tepe-
tas ualida exorta e. tante
magnitudinis lapides reciderunt
quod legetes uenas a nemora
peritus destraxerunt
hic tempore almiudus m.
pater sarazeneria ueni cu
magna multitudine in hispa-
nia a induxit bella omnibus
adoratibus emicet. q. reges
hispane aduocet. T bella ui-
centis a facta sunt caena tra-
ges et nini sanguinis de oculis
fluent saracenis almiudus tu
paucis confusus euasit

ab hominibus confirmata uenit etia typo celi a tre nul-
tipharis prefigurata. Legimus em in ueteribus histo-
ris magnu patriarchum abraha cum suis uenaculis. Ccl.
xiii. annos pro liberatice fms deu timetis de ysaie a
captiuitate emocui. tunc a postqua a cede regu reuerte-
retur eidem patriarche entema mueru pami a iuni cum
inductus dei exelisi quos protegere hostes in manibus
suis erat a melchisedech rege a sacerdoti fusio oblata
Ex quo tempora tyronum fidelium tota nam tunc has
ceperunt exerceri. reuelare ex tunc spū scto quato lau-
re ps qui iunmā in celis optinet urum tales amplecti
debeat tyrones ad protectionis ecclesiasticę benedicti-
onem ejdem spū trauolutio. Perpes a suis mactibus
a priuilegijs entema paternorum uirtutū militibus
illis oblata confirmas her milicia ali a tre typo pre-
figurata soli a piqua tpe uide tur. q. uice tñm in op-
bro sue crucis dolent a terra sciam cristianis debi-
tam pēpērare ab opssione getilum se deuotus. Videt
namq. uharum ecclesia militatem sub typo noua iim
de rehu a triumphate descedere. In qua tñm ceteris
relehu uirtutū quibus potestates deo militat glibz
potestates cōtraria debellade que pfecto. usq. nos an-
monet quodiam in etia militate delere tñm mil-
tes quoru uirtu sic mōuata ecce transiit mactem
pulsare. scilicet T omnibus altissimo terminos si
debat populu uera numeru a offitū angeloru dei
hinc a tre resonat testimoniu nā. Id mose a ioseph
a alijs aduerbis israhel milites dei noua bella q. ele-
git. dō eligetis stirpe enatim a ceteros iniquos tre

fite inhabitatores gigantee malicia coheredes leonum
 more quadretes funditus esse magnitudo illis dicitur
 taxat exceptis quos ad eruditionem populi dei sua
 ut dissipatis sub onere servitutis secundum iuro
 menta temporis religionis huius simul crementur
 Pignationes David namque servatus cor dei in regi
 ni fideliter exaltatus ut propheta futurorum fuit
 explorata militum huius plagas plenas legiones
 ceteri a phileti metra queta sunt utitur esse
 quia hoc esset officii quidam sedm spm nobis
 nimis significatam capitis sui custodes uigiliter
 haberetur ut uelut mfectuores capitis dandi
 exterminatores mirabili salute subiectos defenderet.
 Ceteri exterminatores phileti uero saluatores mirabi
 liter interpretatur. propheta quippe tunc esset dandi
 a familiare spm fite organi tam psona qd fa
 tura in scripturis ueritatis minus diffinitioe sue
 roboris edocuit quod in uoluntatis temporibus caput
 celestie ciuitatis custodes foret futurus. qd n. praesentes
 animas suas se ipsis facientes acceperantur gladio suo
 fite si fite sui. ut fortibus israel ueni saluamini
 seculi amictus. tunc nocturnas tenebrose fide
 a fimbis expelleret xpm
 Sicut erat annus illud laudabile a deo digni sedm
 machabearum qd in deserto feno rbi pascit. ne puzpes
 fuerit conjugationis zelo leges a fidei regit. an
 trochum epiphane a radice iniquitatis. qui po
 palu dei ad ritus gentiles a lupanar ephorab

pertrahere nitatur. dei suffulti
 uiuamine fortiter ut fite ste
 nato mundaet ante son recipi
 ret a reheret. para tte quia
 bello saui. huc ordo militum fide
 licet domus theocratica hospita
 lis fite nana n in fite
 imitans melius inuolabit me
 ruit detentari diuersis ad diuersa
 digna deo officio laudabiter or
 dinatis Sicut namq milites a bel
 latoribus estis zelo legis pascite ma
 ni ualida hostes coneretes Sicut
 a caritatis beneficiis affluens hos
 piti peregrinorū a paupm recep
 tores. Sicut nq qui pietatis iustice
 ribus in hospitalibus languentibus a
 decandebatibus n ab hominibus spua
 loribus feruore spm ministrantem
 In ter q membra digni a fite
 clerici item habet ut tangam fite
 tella in medio distinetes. pascite
 pore ad lauros fite exheretatores
 de obseruata regulari faciat. a
 diuina celebret ac faciem mli
 tiant. s. ad arma consilantibus sag
 unt iure a mori memoriam. In
 tifici dominu ceteros. ad uirtute
 accat. pietatis a fite a fite notat
 totum militum. usq ad fite nupm.

Anno domini M CC. m. luomo
 terra quicque reges p sollicitu
 dne Emotery pape ad fite
 p e conueria.

Anno domini M CCVI. beata
 Elizabeth pascit fite

Honorius papa m a fredericus.

q imperator regnauit.

De ritu a ordine religionum.

Ordo fite ordinis meriti proli
 tificari anno domini quingente.

Anno p felix pape m.

Ordo elumaceia Anno domini

Nengentelmo tte adriane pape

m.

Ordo cisterciensis Anno domini

M CCXI.

Ordo hospitalis fite robarmis

anno domini M CC m. tte u

anno pape.

Ordo templarum anno qd

M CCXII. tempore pascit

pape. II. qui destructus fite

a Clemente papa. n m uolito

uermei anno dñi M CCCXII.

XI. kalendas aprilis pontificatus

p pape anno vii. no p fite

ttecam diffinitus sed p promy.

scito sedis apostolice tempore he

ni imperatores.

decumbetur, quia custodiat co[m]munitas
 & minuit exitus fortiter accingentes
 securitate sp[irit]us sui. ministeria exequuntur
 hunc ergo sp[irit]ualem ordinem ad utilitate[m]
 scilicet ecclesie se generalis distantes
 congratulationum, ordo diversis p[re]sentat
 res n[ost]ras co[m]munitatis plurimas p[re]legit
 & eum in caritate & libertatis claustris

De fratre hermanno walpote primo
 magistro hospitalis scilicet marie de
 nouis theutonicis

Frater hermannus dictus walpote mag[ister]
 primus hospitalis scilicet marie domus
 theutoniarum ierosolimitani p[re]sentat mul-
 tis annis, in obitu n[ost]ro kalendis nove-
 bris et sepultus e[st] a[n]i[m]a hunc cu[m]
 breuiter & laboriosus qui p[ri]mi huius
 ordinis fuerat fundatores ad d[omi]n[u]m e[st]
 dum co[m]pleto peregrinationis sue uoto ad
 sp[irit]u[m] uellet redire de co[m]muni do-
 fide[n]ti d[omi]ni sive uice p[re]sentat & alioru[m]
 nobiliu[m] de almaria q[ui] fuerat in obsequio
 ciuitatis a[n]i[m]a hunc cu[m] co[m]muni cu[m]
 omnibus elemosinis & attritu[m] que tunc
 sufficiens erat. p[re]sentabat ubi d[omi]ni
 n[ost]ri cu[m] suis fratribus humiliter serui-
 ebat & n[ost]ra m[un]derabat sed post
 rapinam ciuitatis a[n]i[m]a hunc p[re]sentat
 idem fr[ater] hermannus emit q[ui]dam co[m]muni
 n[ost]ra muros an[te] porta[m] scilicet regolai

Ordo domus
 theutoniarum
 anno domini
 M C X C iij
 celestis p[re]sentat
 n[ost]ri & p[re]sentat
 imperatoris n[ost]ri

Ordo fr[ater] p[re]sentat
 auctoritate d[omi]ni
 an[no] d[omi]ni M C X C iij
 scilicet honoris pa-
 tris n[ost]ri

Ordo fr[ater] m[agister]
 noui anno d[omi]ni
 in C C X C iij
 scilicet honoris pa-
 tris n[ost]ri

Ordo heremi-
 tarum m[agister]
 carmeli a[n]i[m]a

Ordo fr[ater] ual-
 lis scolariu[m]
 p[re]sentat eundem do-
 min[u]m honoru[m]
 papam sunt
 co[m]munitatis

Anno d[omi]ni n[ost]ri
 an[no] d[omi]ni M C C
 an[no] d[omi]ni M C C
 an[no] d[omi]ni M C C
 an[no] d[omi]ni M C C

Anno d[omi]ni M C C X C iij
 burgundia t[er]ra n[ost]ra

in qua ecclesiam & hospitale & mansiones
 diuerfas extruxit deo ibi cum suis fratribus ser-
 uis & m[un]deris in qua ecclesia idem dux fri-
 dericus de sive uice in uicinis peregrinationis
 mortuus e[st] sepultus, quia dum uiuere ele-
 git ibi ecclesiasticam sepulturam

De fratre Gtione mag[ister] M[agister]
 fr[ater] orto magister scilicet d[omi]ni p[re]sentat multos
 annis, in obitu n[ost]ro kalendis nouis
 et sepultus e[st] a[n]i[m]a

De fratre hermanno tertio mag[ister]
 frater hermannus dictus bant mag[ister] tertius
 p[re]sentat multos annis & mortuus e[st] in kal[endis]
 das aprilis sepultus e[st] a[n]i[m]a

De fratre hermanno de sive uice mag[ister] quartus
 frater hermannus de sive uice mag[ister] quartus p[re]sentat
 fuit plurimis annis obijt in kalendis augusti
 & sepultus e[st] in b[ur]go h[uius] fuit facundus effa-
 blis sapiens co[m]munitatis, p[re]sentat & in fectis suis
 uicinis gloriosus. Dum post electione[m] sua[m] uideret
 tam te uera statum ordinis optauit i[n] auctoritate fr[ater]
 alioru[m], se uno uelle ordo ratere ut ordo suus ip[s]e
 suo q[ui] p[re]sentat statum suu[m]et m[un]der tam q[ui] p[re]sentat
 habere in armis paratis & fr[ater] multos & no[n] p[re]sentat
 det quid fecit in hac causa. O bone t[er]ra p[re]sentat
 p[re]sentat desiderij se p[re]sentat & p[re]sentat n[ost]ra desi-
 ns p[re]sentat n[ost]ra. N[ost]ra fraudatus e[st] & desiderio

saluati ex an[no] 7
 tunc tunc motus
 n[ost]ri quidam se diu
 sit ab alijs notis
 & transiit ad notis
 p[re]sentat, totanq[ue]
 ualle co[m]munitatis
 n[ost]ra milia hominu[m]
 suffocant

Anno domini M
 C C X C VII. in idus
 septembris lant
 grauius mortuus e[st]
 d[omi]ni Elizabeth
 rure p[re]sentat
 itumere peregrina-
 tione[m] mortuus e[st]
 & i[n] i[n] i[n] ciuitate
 que dicitur or-
 trant

Gregorius papa
 in a[n]i[m]a fridericus
 imperator seca-
 dus regnat
 Anno d[omi]ni M C C
 XXXVIII. m[agister]
 runt esse partes

ius. Certe n̄ Immo desiderium anime eius tribu-
isti ei super habundatū. Tantū n̄ p̄ferit ordo
temporibus quibus ip̄e p̄fuit: q̄ nō longe post mor-
tem eius compuncta fuerit de nobili sanguine
regni elmaine duo milia fr̄m in ordine p̄cedo
illustris etiā ille charissime laquearius domi-
ni conatus, de eius familia ip̄e cum esset
in seculo fuerat. cum copiosa comitū nobilitate
dē suscepit ordinis huius regulare. Ip̄e
ā huius fr̄s hermanni meliora privilegia
terz papalia q̄a imperialia ordinis sui col-
lata. Magnifici quoq̄ dona in apulia
romano. armenia. athenis. almania. un-

pro Vngaria, Caris
zi

garia. s. territorū quod dicitur in uice
guonia & praeclia t̄p̄ibus suis ordinis sunt
donata. Tantum em̄ p̄ exaltatus fuit
p̄ eam ordo, q̄ a seculo nō ē auditus,
quod unquam r̄liq̄a reliquo uel ordo p̄m
homine tantū p̄ferret in hoc mundo. Nec nū-
rūm tāta em̄ gratia t̄tolat ei deus q̄ ab omnibus amaretur
ut uere posset de ipsis dici quod dilectus esset deo & hominibus
habebat dominū papam & imperatorem p̄ter alios principes & mag-
nates in manu sua & ita eorū animos ad se melius ut quicq̄
ab eis pro honore & comodo ordinis sui peteret impetraret.
Vnde f̄m ē quod postquam Veneti pro rebellionē q̄ contra
imperatorem exuerat essent grauius arrecti magna pars t̄m f̄m
curis frederico imperatori f̄cto pro sp̄uali munere optulerūt
quam idem imperator dēo magistro dedit. q̄ eam uersus pro-
schore partes misit ad castrū Elborgele ubi alq̄i p̄f̄erē

in italia re-
betm & gel-
phi que sūt
mona duoru
fr̄m qui sed
uenerē celesti-
uos partem
p̄i gelphus
partem eccl̄e
sue sicut

Anno domini
M C LXXX
rex arago-
nū in hispa-
nia cepit
sulas que na-
torde minorae
appellatur ob
sejas a sa-
tis censis

dum a t̄sti fidelibus in magna reuerētia habetur
propter tria miracula que p̄ ip̄m dominus operat̄
Accidit a quod dām inter dominū honorū papā n̄
& fredericu seradum imperatorem aliquis discipulus
materia uerferetur. ocula. uterq̄ tam suam eide fr̄i
hermanno diffundam comisit quod tū audiret ip̄e re-
mit asperens magna m̄centia si dominoni totus.
mudi cām in se susceperet tū ip̄e esset p̄sona hūilis
& in nullis dignitatibus p̄minetia constitutus. Vnde f̄m
ē quod ip̄e dominus papa & imperator ut p̄te fr̄i her-
manni p̄ maiori reuerētia haberetur ei & suis futuris
successoribus t̄ offitio magister ordinis domus theutonicarū
restitutis dignitate principis t̄tolerūt & t̄ signi huius
p̄mipatus dominus papa annuli ei obtulit & imperator
origina regalia imp̄erij deferenda in suo uexillo idallit
& sic inter eos compositionē amabilem sepius ordinauit

Explicit prima pars libri huius. Incipit secunda pars
de actu fratru domus theutonicae in terra prusi-
litua De uasestatione tre calmetis & pruthie nos

Tuapore quo nobis ille ac illustris cristianissimus **Recordat p̄ri**
princeps, conradus dux principatū tenuit in malsoua
Quana & polonia. fuit quidam episcopus de praeclia
cristianus nomine ordinis cisterciensis qui animi uerbi s̄m̄e
sepius sp̄arit inter pruthenōs exhortas eos ut relaxē ydo-
latria, deum uerā t̄oleret̄ t̄m̄i cristū. sed quia hoc se-
m̄e recidit in terrā nō boni fructū multū fecit. Tātū
em̄ erat obstinati in malicia sua. & nullo monita salatis

eos ab infidelibus suis errore poterant reuocare Vni tū fuit
fieri laudabile & multipliciter commendandum, q̄ licet
se essent infideles & durissimos deos colentes pacē cū oīst
am amicos nō habuerūt cōtūcatū dei uini mox
debeant nec aliquantū molestari Sed hoc inimicus
humani generis parū emulus nō dū saltem suppleminant
Q̄ Roma excauit cōtū p̄secutioni durissimā inter eos ut
infra paucos annos cristifidelibus p̄m̄ trucidatis, quibz
dam captis & in seruitute p̄petua deductis, paucis fuge
fidei saluatis terrā colmesem penitus destrueret & soli
tudine redigeret

De uastatione terre polonia

- Itaq̄ idem dux principis nō obstitit nec cōtra uolētis
iporum ausus & cōmāmo remediū adhibuit oportū.
ad alteram & detentā p̄cedentes mauerūt tūc poloniam
cū magna potētia p̄uatorū tot urbibus & cāta dāto
adulter p̄ciserūt gladio & mulieres & paruuli in seruitū
tem p̄ducunt & si forte aliqua matrona grauida ē, tūc
ipos sequi nō poterat, tam occiderūt, rapientes & spoliā
de brachijs matris, infigēdo in iudeos sepai interfecit ut
sic q̄ terram adeo calcauerūt quā de omnibus muni
tibus & castris ductibus, sui nō remāsit, ei nisi anū
castrū sitū super flumē wisley quod gladius dēbatur
Insuper, eccl. ecclesias & corporales p̄ter mauerūt, regu
larū & secularū, p̄uatorū, capellas, cenobis, monachorū
& claustra hūmanitatis mēdio destruxerūt Sacerdotes
& alios clericos tam religioſos quā seculares, quosdā ex,

tra septa erit alios mōra plures in altari lū sacro feta
corporis & sanguinis domini mī resu cūcti traxerūt mī
miseria trucidantes ipā sacramēta in tēpētū dei n
uerētus in fennā p̄uocantes pedibus tēculat Calceas am
pallas & ahausa ecclesie corporalia uestige sacras ad
hūmā cultū dēstruēs deferētes ad illūstos usus p̄tra
hebūt Cū uirginibus deo dicatis de claustris suis dū
lētā extraxūt, m̄pudē sua ludibria exerētes et ut
hūmā tēculat nullis sufficeret ad plenā scribere p̄ta
mala & facta detestabilia fidei & fidelibus m̄gauerūt

De numeribus datis pruthem ad placidā seu
tū ip̄ tūm

- Antequā dāta ter, a polonia sit penitus destruerētus,
tūc adhuc aliquid residū sap̄ elset idē dux mēatū
roctus ab eis & angustiatu tūc: quod quosce eaq̄
lēt pruthem nūstos suos m̄lteret at eū & equos &
uestibus boni coloris nō audebat aliquēter dēnegare. Vt
tūc nō haberet unde iustitaret eis rogauit ad cenū
mī sui nobles & alios & uxores eorū & dū sederet
lētū mēla comedēs & bibētēs & uset secrete uestes
& equos iporū p̄mōtiū infidelū m̄tys p̄sentari
Nec hoc p̄sūt quequā nec potuit eorū sentia m̄ti
hare: quā destrueret dāta terrā ut superius ē p̄m̄sa

De uastatione terre polonia

Cū itaq̄ p̄dictus dux uideret terrā suā su miserati
liter deficiere nec ea posset aliquēter dēfclare de tōtū
fratris cristiani episcopi pruthem & quorūda nobiliū p̄
tūcōe tūc sue m̄stituit frēs m̄ltes cristī appellatos
tam albo pallio, rubes gladio, & stella q̄ tūc i partibus

24 domino populi de manibus infidelium expugnare cum comi iure
 & utilitate, quibus ipse a pregentores sui possederent in populo
 fidelitatem. nihil sibi unius aut proprietatis in ipsa reservans, Bre
 viter omni actui eius vel facti que sibi aut uxori sue vel filijs
 sue successoribus posset competere in eis. Et ut hec donatio
 firma esset a populo nec ab aliquo transmutari posset confirmata
 est. Dedit eis tres sigilli munitiones. Acta sunt hec anno annu
 domini. M. CC. XXVI. in plenaria sessu subscriptorum. I. Guiche
 ri majores. Michaelis ruyane, cristiani pruscia episcopi ser
 maldi prepositi. Wilhelm decani. parollas senioris & minoris
 comitis de droncia. Iohannis cancellarii & aliorum plurium re
 ligiosorum & secularium virorum discretorum

De confirmatione priorum & exhortatione

domini papa ad fratres

*Consequens de
 Papa confirmat
 abbas*

Cum autem hec destructis terre solome per clamorosa insurrectionem
 dei duxit ad notitiam vocare curia deueniret sanctissimus
 pater & dominus Gregorius. Papa compunctus ei & pro
 uis periculis in futurum: omni ordinatione cum fratribus do
 minus theuthamra tamquam re & rationabiliter fratrum in uice
 domini confirmantur muges dei fridm in reisione primum
 ut undecumque muria crucifixi domini a terra cristianis de
 bita recuperaret et infidelibus occupata, & a exhortas eos
 ad bellum accipere & estote filij potentes estote parati
 ut pugnetis aduersus nationes qui conantur disperdere nos
 & fra nostra. qui melius est nobis mori in bello quam uidere,
 mala gressu me a ianu. Coruscant ipsos ad magnanimi
 tate, consolatus fuit eos uerbis domini quibus usus fuit

ad filios israhel dices si exieris ad bellum tota hister
 tus, & audis equitatus & armis & maiore qua tu habes
 aduersari multitudinem non timebis eos quia dominus deus
 tuus tecum est & interpositis quibusdam sequitur uos hodie
 tota manus uos, pugna comitatus non protineat cor uost
 nolite metuere nolite redere nec formidetis eos quia dominus
 deus uester in medio uiri & pro uobis tota aduersarios de
 mirabit ut eruat uos de periculo. Non enim pugna una est
 sed dei hec magnanimitas maxime fuit in iuda machabeo
 qui quando cum paucis stabat tota maxima multitudinem
 gentium, confortando suos ait, Ne timeatis multitudinem
 eorum & metuetis eorum ne formidetis. Memorate qualiter
 filij facti sunt fratres nostri in mari rubro cum exercitu
 multo & nunc flammeus in celum & miserabitur nostri dominus
 & memor erit testamenti patrum nostrorum & teneat exercitu
 istum ante faciem meam hodie ut sciant omnes gentes quia est
 deus qui redimat & liberet. A uerbis autem peccatis ne
 timeatis quia gloria eius stercus & uermis est hodie extolli
 tur & uas non numeretur. Estote ergo oisly enulatores legis
 & date annas uas pro testamento patrum & memorate ope
 ri que fecerunt & genibus suis, & accipietis gloriam magnam &
 nomen eternum. Confirmamus & uultus agere in lege que cu fe
 ceritis que prepta uobis a domino deo uestro in ipsa glori
 a eritis. Aduerte ergo ad uos omnes fautores legis,
 & uirtute uirtute populi uestri & retribuite retributionem
 gentibus

De nouo bello fratris domus theutonice
contra gentem pruthenarū

6 Multa bella apud quos gesta sūt cōtra pruthenos ut
reteres narrāt historie p̄ uiliū relare Item per re ger
manos de sietia qui dicebantur campsi. Item p̄ bysone
dictum potyre Nemo p̄ fratrem nistiani episcopum p̄a
stia & p̄ fratres milites cūti, qui uocabatur fr̄es de do
bim sed habita oportunitate prutheni captaneos & alios
qui eis p̄fuerāt occiderunt aut se longius a se uigil ser
uitutes exercebat a tenuibus suis, & in errores plenos
sunt relapsi. Modo per fratres hospitalis sētē marie
domus theutonice ierosolimitam incipit noua bella cōtra
ipsos heri sunt illa noua bella que elegit dominus ut sabuer
tat portas hostiū quia si uiri uel plures captaneos uel p̄
fectos occiderūt uno die uel deleuerūt, eodem t̄ sequenti die
in loca occisorū, alij meliores surgerēt ael equales Her
tanitū ē nouitas ī bello sed etia in nouo genere belladi,
quia nō solum materialibus sed armis spūalibus uictus
hostis. s. ¶ Orōne aut̄ legitur de moysi dum oraret ip̄s
uincebat amalechi dum resaret ab oratione israhel uicebat.
Scribitur & de ipso moysi ī libro sapientie, quod uicit tur
bas nō in uirtute corporis, nec ī armatura potentia sed uerbo
s. orationis & de eodem dicitur in libro iudicū Memores esto
te serui dei qui Amalech respicere in clipeis suis nō pugna
do sed precibus orādo deuicit legitur & de nachabeis q̄
exclamauerūt in oratione & fugauerūt rāse & de uida mathateo

dictus, q̄ in duobus bellis nō orauit s. cōtra antiochum
cupatire & tunc nō uicit sed diuicit In secundo tōt
bachidem & elethmū, & tunc ip̄s recidit ī p̄lo, & t̄ fu
gam cāstra filiorū israhel sancte conuersa Est & aliud
nouū genus uincēdi scilicet

¶ Patetia, ī qua martires xpi annos suas possederūt
de qua poeta dicit. Nobile uincēdi genus ē patetia uir
uicit qui patitur se uis uicere desce pati & alibi maxima
uirtutum patetia uicit merces, amatosq̄ uiris uicere se,
se solet, de hac patetia dicit p̄p̄ iam ferro & flammis uer
tires esse possumus, si patetia ī animo ueraciter cōseruamus
Ad id hieronimus quis sitōra sūm patetia coronatur a
tunabulis ecce nō desuit iniquitas premes, & iusticia patet
Sic hēnō nouū bellū & nouū genus belladi quo armis spūa
libus hostes fidei & ecclesie superamus

De armis carnalibus & spūalibus

Scriptum est om̄ caris q̄ in turri dauid omnia armatu
ra fortis dependebat a m libro sapientia q̄ lx fortis ex for
tissimis israhel omnes tenētes gladios & ad bella dōctissimi
salomoni lectuli ambiebat, uincētiūq̄ ensus sup̄ femur suū
propter cōmores & fortissimus. In quo uocatur quod ruscides
capitis resu cūssi, debent habere arma, quibus turrim fidei
exterminatis iniquitatoribus defendāt a sitre matris ecce
lectum patris custodiāt a quētis ¶ sed q̄ luduū nō in
amoru potetia sed in uirtute laudatur eo quod occidit ho
sierne Quis in aru suo sperauit, & gladius eius saluauit
eū : aut qm̄ in gladio suo possederūt tōm : Ideo seruātū

doctrina apti debemus etiam induere armatura dei. i. virtutes que ut dicit Macrobius sole bene faciunt hominem. A cuius virtutis possessionem fuit. hys armis virtutum debemus etiam ab hostibus nos tueri ut dicit boetius talia tibi contulimus arma. q. nisi p. abieris tunc te firmi tate tueventur. ¶ Singula q. arma rationalia a spiritualia sibi moraliter correspondetia de quibus meminit sarva scriptura. cum quibus pugnadu e in hoc bello nouo dnu hic ponetur. DE SCVTO

De scuto dicitur. q. salamon fecit. et. hastas a. etc. scuta a. etc. de q. super scutum poteris aduersus tui in pugnabit. ¶ pro scuto accipe fidem de q. paulus dicit In omnibus sumetes scuta fidei. q. est fundamentu omnium virtutum in q. ut dicit aug. omnis virtus sit ramus in virtute radices. arescit. a. ut dicit paulus Impossibile e deo placere in fide s. ca. hica. utunt vobis omnia bona pariter cum illa. Vn dicit dominus habete fidem dei Amen dico vobis quicunq. dixerit hinc non tollere a. militem t. mare. a. no. hesitauerit. t. corde suo s. dedit quicunq. dixerit fiat. fiet ei. Ecce quanta vis fidei. hoc e. scutum in expugnabile q. ioseph rex iuda p. m. trepidu. hinc iosephatus est. dicens. confidete t. domino deo vestro a. serui eius. a. cuncta euertant vobis prospere. Vnde f. m. t. quod filii amen a. mea. uersi in semet ipsis. considerare mutuis vulneribus. ut nec superesset quicquam qui nec posset euadere. Magis e. fidei. uerbum fuit. cu. da. pugnatius co. tra. goliam dixerit. tu. nemo. ad. me. t. gladio a. hasta. a. cli. beo. ego. uenio. ad. te. in. nomine. domini. a. tradidit. eu. domi.

29
in manus suas. O quanta fides fuit in Ionathas a. uida Nacha leo cum diceret. Non e. difficile domino saluare in malitudine. ut in pauore ibi p. Ionathas a. armigeru. eius. xx. ari. in media parte Iugeri sunt percussit. a. nato philistini coturbata e. Hic p. uida seron a. exercitus eius e. totitatus. hec e. auctoritas que uincit multu. qui e. aut qui uincit multu. nisi qui credit quanta. et. filius dei. qui dicit. qui credit. in me. a. si mor tuus fuerit uiuet. Velut ergo a. reuolue. omne euangelium historie. textum quasi t. omni saluatore. recipi. a. ammaru. reperies do minu. conuulisse fides tua te saluauit fecit

De gladio

De gladio dicitur Ieremias extendisse dexteram a. dedisse gladiu dices. accipe gladiu. scutum manus a. deo. quo deores aduersa nos populi mei israel. Iste e. gladius quo iudas castra filu ru. i. israhel. protegebat. hic gladius o. fortissim. milites tristi su. gladius iulius mag. reuertatur in. anim. Ita quod implea tur de minimis. truces tristi. feris. uastabit. eos. gladius a. mors. pauor. uirum. sit. uirum. latente. in. homine. seare. ut. quocunq. tuncq. aliquis. aduersitatis. occidit. eis. semper. dicat. Non. e. aliud. nisi. gladius. gedeonis. i. militis. xane. ¶ Pro. gladio. accipe. bona. opera. q. fides. sine. operibus. mortua. e. qdam. anima. defuncta. Tempus. ad. impetu. hostiu. Gladius. se. extendit. ad. opus. quo. dicitur. et. non. laurus. a. si. ex. utraq. parte. p. acutus. Ita. bona. opera. ex. ana. parte. actorem. sui. defendunt. a. pena. t. fernali. et. alia. ad. eterna. gau. dia. introducunt. De. lancea

¶ De lancea dicitur quod Ionda sacerdos. lanceas. dedit. ceterorib. qui. custodius. domus. domini. obseruab. hec. sunt. lancee. q. s. a. b.

10 princeps multa fuerit in corde absque omni qui patrem suum dicit
sequetur. ¶ pro lancea quod recta est, accipe rectam intentionem
ut secundum doctrinam apostoli, quicunque fuerit in uerbo a quo
in nomine domini facit et suae mandatus suae bibet suae quod
aliquid facit omnia et gloriatur dei facit ex hac lancea mentis
demonstrat transibit quod procedit quod nunquam format mala intentionem
boni opus et est conuersio

DE CLYPEO

De clypeo hortatur ysaia, dicens surgite principes accipite clypeum
et ad Iosue dicit dominus leua clypeum in manu tua et totam
urbem hanc, quam dedit tibi et signum ibidem Iosue uere non re
trahit manu quod in solimine porrexit tenes clypeum donec
terficeretur omnis habitatores hanc sic faciat petere bellatores
non ut saul de quo legitur quod abiectus est clypeus fortis, clypeus
saul quod non esset iustus deo. Pro clypeo accipe sermonem dei.
quo ad omnia bona opera informemur de quo dicitur. Seruauit
domini clypeus ignitus et omnibus sperantibus in se qui deo
mentus dicitur quia ab omnibus telis igneis diaboli defendit
de hoc uidetur machabeus dicitur singulos suorum armasse
non clypei nec hastae munere sed sermonibus optimis. Et ideo
optimi dicitur, quia uerbum dei quicunque uoluit facit et pro
spicitur in illis ad quod misit et si non proficit, uno quod est
in alto, nunquam uacuum reuertetur

DE LONCA

De lonca dicitur quod uidetur machabeus tradit ieronica
tanquam gressu et pergebat calce sua. ¶ pro lonca accipe
iustitiam de qua apostolus dicit Induite loncam iustitiae hinc
iustitia reddit unicuique quod sunt et hoc humilitate praedictam

De qua dicit dominus, sic decet nos implere omne iustitiam.
Proximo et passione, ut quod uera iustitia et passione habet
falsa indignationem sibi carnis subrogatam quod iustitia est et raro
tamquam ancilla strago sic anime ut dicit ecclesiastes. fili accedes
ad seruatum dei, ista in iustitia et meritis quibusdam
sequitur et iustitia praeparare et anima tua et usque ad mortem
certa pro iustitia et deus expugnabit et te inimicos tuos et
tunc implebitur ut psalmista iustitia pax osculatur sicut alter
non erit pax sed caro se conturbet aduersus spiritum spiritus uero
aduersus carnem

De arcu et pharetra

De arcu et pharetra dicit isaac filius suo esau, sume arma
tua pharetra et arcu

De sagitta

¶ de sagitta dicit isaas, suscitauit dominus regem uerum
totam habundantiam sagittas implete pharetras ut impleatur uerbum
domini in hostibus crucis christi. Congregabo super eos mala
¶ sagittas meas replebo in eis. ¶ et in terra intellige illam
que sunt de substantia transibit religionis. Et obedientia caste
tate et paupertate. ¶ Per arcu obedientia designatur, quod sit
mutuatur; flectitur, et reflectitur in fraternitatem ita religio
sua inter prospera et aduersa, ego autem sine murmure semper
inueniatur et obedientiam et reflecti, de qua mutuatione obedientia
isaac benedixit filium suum iacob ait. Estote dominus fratri tuorum
et inuenietur ante te filii matris tuae ut possit dicere obediens
in clava, tetendit arcum suum dominus et posuit me quod sag
ittam ad sagittam. O quam diu traditur ubi arcus iste obediens ubi

[illegible]

liberat ergo calcitrare amauerit, & quam pulchra & utilis ē caltra
generatō ē per pharetra q̄ a ferro acule ductus, denotatur pau-
tas q̄ sit in pharetra sagitta sic calcitrans in paupertate abstinens
& cōterans, q̄ utitur in delictis uines mortuus ē, unde p̄ casti-
tas dicitur illud ysaie posuit me dominus q̄ sagitta ē in pharetra
sua abscondit me. hīc sufficit illa paupertas in religiosis de q̄ b̄ ait
Voluit esse pauperes eo facti quod nihil eis desit & sic dixerit pau-
gatem, ut nulla neopia paratur. B̄ illa uoluntaria, & in desitu pau-
ptas de q̄ dicit dominus beati pauperes sūt q̄ b̄ t s cum mte
toe & desiderio spūali propter salū. hī pauperes dei & salūe ani-
mā hī sunt pharetre seruati acta de q̄ interpretatur p̄p̄ia
leptari q̄ paupertas a diuitijs leparatur, quas pharetra dāuid uulsi
desiderabat. x̄ m̄q̄ & angeli desiderat prosperare talis: p̄tulit
n̄ hīc m̄do & attulit eas in uersulo ab omni uis peccati in cruce
ut paupertatis eius negligia mitteretur. q̄ hī paupertas medicinalis ē,
q̄ ut dicit ḡḡ quis moni m̄finitas: uulnerat paupertatis medi-
cina sanat paupertas n̄ septima occidit, & deus sanguisugus ifo-
nales auaritia & luxuria suffocet

De funde

De funda dicitur in Zacharia, de omni exercitū p̄tēnt eis a
deuorabit & iulit et eos lapidabit funde leptari a n̄ b̄ regu
q̄ anima mirum dāuid uoluerit q̄ t̄mpeit & in uulsi funde h̄
ē fundus eius, quā dāuid uerū a p̄p̄ie philistinis f̄rore, & ihus ē
lapis f̄rore eius, & cecidit in facie sua in terra, p̄ualluq̄ d̄t
aduersus philistē funde & funde p̄ualluq̄ philistē cecidit

De baculo

De baculis dicit dominus p. placan. "ut absit uirga furoris mei
 & baculis & micropetis quibuscumq; uirga: p. uenit. te. & bacu-
 li ueniant sup te. T. uia. egypti. De spuali signa baculi

27. a funde leg; q dñr pignaturus tota golcam tulit baculi
 q semp habebat scñ a elegit v lapides impetissimos, q
 posuit p pñ pastoralē, a fundā manu tulit phileiū armatū
 intellig; diaboli pñ ad tñptādum; is g ta dñt manu for
 tis pñccēs, a semp tecum habeas baculū sñt crucis elegisse
 quinq; lapides i quinq; uulnera tristi a pone m pñccā post
 ralem i t animā tuā a cñtādū manu fūdā i rememora
 cōnē om horū a occides eā n i m tñptatōe aliq pñccē
 ¶ Immo si solus iste baculus sñt crucis heliei p phetā, pñccā
 tñ fallē pñccā i qñ uñccā mortū uñccānt

De galea

De galea dicitur q saul mñit dñt uestimētis suis a posuit
 galeam creā sup caput eius dixit a dominus p ieremiā
 procedite ad bellū uigite equos, a ascedite equos a
 state m galeis ¶ p galeam sñt salus q homo iosef a dñr
 de hys armis uirtutē de q dñt apostolus galeā salutis assū
 te q. ysa. Indutus iusticiā a brā a galea salutis m capite eius
 O quam seruus stans m bello si hys armis fueris circumdectus a
 erit tibi dominus deus salutis tue salus tua uig; ad extēnuā
 Hec sunt arma quibus iacob pñccāda pñccāda tñt de manu
 anorei i gladio a arri q dedit filiū suo ioseph iacobus a se
 liq iacob tñt sanctā exterminatus pñccāda pñccāda
 a dñt hostes regi sui deuicit a machabei cruciatē sñtā uen
 salē destruxerunt repauerūt a templū domini sordibus gētiū
 pollutū interfectis hostib; mudauerūt ¶ fortissimi milites a
 bellatores tñt Induite her arma, a uideate mura trāfixi
 domini, a terrā sanctā iusticiā debitā recipite ab infide
 libus occupatā. Confortamini a nō desolatiui manus urē
 bello erit em merces opori uestro merces illa de q dñt dominus

ad abrahā dicit Ego ero merces tua magna nimis labor
 as terret uidete mercede scietes q sñt ultra magis sñt in
 pena uirtutes sine pñccā a pñccā uirtutis erit ipē qui uirtutē
 dedit

De usu armorū carnalium a spiritaliū

Sex sunt causę propter quas utrimq; armis carnalibus a spiritalib;
 Prima ē propter exercitiū ut exercitemur m bello secundū uo
 luntate dei qui multos gētes dimisit inter filios israhel ut ipsa
 heleni a omnes qui nō nouerūt bellū thānancorū erudiret
 m eis a postea discederēt filij eorū certare cum hostibus a habere
 consuetudinē pñccāda quid ualere aliquis t pñccā n exercitatus
 esset m armis. Unde ipē patris fuit tñccāda a luti aliq
 militares pñccāda exercitiū ne mēstare hoste bello cū hostes sñt m fo
 ribus aliquis nō habēs consuetudinē armorū dñt cū dñt nō pos
 sum sic armatus necesse a ita meritis nō possit hostes obuare
 ¶ Et pñccāda mēstare a ita homines sup terrā ita q cñt uirtutē
 m machinis tñt cā pñccāda pñccāda a ita
 mēstare tñt sñt cā pñccāda sed pñccāda a dñt tñt dñt
 apostoli debemus uidere armatiū dei cū uirtutē q a solo deo sñt
 a uirtutē a pñccāda tñt sñt a uirtutē tñt sñt a uirtutē
 pñccāda resistere tñt nō tñt pñccāda a et a uirtutē uirtutē a
 pñccāda pñccāda ut hñt cñt. Nō omē a uirtutē carnalē cñt
 tñt pñccāda a cñt a uirtutē tñt omnis uirtutē. Lēuē tñt
 angeli pñccāda mēstare ¶ sñt tñt qñccāda uirtutē cñt
 i uirtutē pñccāda pñccāda israhel tñt tñt pñccāda
 hostiū a uirtutē arma bellica sedent pñccāda angeli uirtutē a
 tñt pñccāda tota nocte a die lēuē a de uirtutē machab; q pñccāda
 capet filij israhel armatos esse tñt oportuit ne forte ad ho
 stes resenti nati aliq occideret ¶ tñt uirtutē uirtutē pñccāda

$C \bar{v}_1$

14 Unde inuenit & inuenit per multos casus fuisse
robore nimis & impleuerit terra sanis. sic & eos in postu
it amato fultore. in sic prius ad opprobrium populi
graduerit. tunc obstruimus. Si nuptias parus fuerit
miserate ipsam sic femina obsequere Ita & ista adota
tur coisita. quod nequaquam nascetur seras tunc contine
tur & mulier ut beatu seruatur. & de i hoc dat
no propter qd mulieres adites dignetur ratione reser
uant occulte eos. Idcirco de animu eisdem & coisita. ut
os natu nutredu pueros tolleretur. omnia uxor quia ube
ra fuerunt & Super quo coisita & detestetur. nam m
liens adiguate accessit ad indan animi qd ista uita
pleta sarra & afflicta reputatur ad uis uxor uis tro
faria pugna. regatur beccens p: sup hoc regatur salubri
tu prouidet & Ine compatio sexu suo conuocatur atq; beu
rius tenus terre aut ad eos dy aut uxor ut is in o m
& ferro & aliquo defensionis amiculo contra hostium bellu
mouatur. quo autu statim obedit & omnes qui ad beatu
bles parat ad amore xianu tena ieto animo iat qd
vni pter alia mala qd fecerat pda hom & unetura m m
ferabilem abducent In reditu quida de rapinis occu

fideles reuerti ad fideles mironauerunt eos et i toto fidelium
 exercitu no esset aliqua arma, nec alius alius quo se posset testi-
 dere tales terra tale, ut ait moysi, da eos archiepiscopus iherosolym
 de quibus uerbis animati xam tu magna turba segnati inuenit
 eis, et os i defensione alia occurrent, quo precepto iudociter a
 die nationis uenire mironauerunt terra galilee predicta a mueris
 a parauos a alius qui reuerti fuerat i heremite pperam dedux-
 erunt. sicut terra illa usque. glorie die remanet desolata

[illegible]C $\bar{v} \cdot \bar{q}$

44 in hac uita ita post resurrectionem tunc ita futura sunt. co-
tingat q. tam nobilibus mortuus: arua, equi, serui, &
cauile, ueltes, canes denarij, & aues rapaces & alia
que spectant ad militiam inuentu. Cum ignobilibus co-
hibebatur ut quicquid ad officium suum spectabat, credebatur
q. res existeret tunc eis resisteret & seruaret sicut prius.
¶ Circa istos mortuos talis fuit illasus d. nobili quatuor
parietes defuncti ad d. m. Circe ueniet quicquid
utrum tali die uel nocte uideret aliquid, locum sua
transire, ille Circe & dispoſitionem mortui in uestibus
armis equis, & familia in hospitio aliquo ostendat
& ad maiorem certitudine ait q. in supliminari domus
que talem fuerat in lancea uel mstramento alio deſere
liquit. ¶ Deſe uictoria d. s. suis uictima offerat &
omni eorum q. de uictoria coſequuti ſunt tentia parte
dato trivire preſentauerunt qui aduſit talis. Nunc
autem letu homini & alij illam prius infidelis deam uir
¶ Prima in aliquo loco sacro ſecundum eorum ritum comburunt
ſed antequam equi comburentur caſſa ſatagatur & uir
ux poſuit ſtare ſupra pedes ſuos. ¶ Pruthen rapo
aliquid ſunt notabile morabatur, niſi prius niſſa ſorte ſecundum
ritum ſpora, a dijs ſuis utrum in uel male debeat eis ſire
rederet ſpectetur. ¶ Veſtes ſuppluſas aut priolas non in
rabat nec adhuc curat, ſicut hocce ipſas exiit. ita omnes
nec non extendes ſi ſunt tranſuerſe. ¶ Molli ſtratu & cibo
delicata non utuntur. ¶ pro potu habet ſimplis ag, & melli
trati ſeu medone & lac equum q. lac quida non bibe-
runt. ¶ prius tranſerantur, alij potu antiquis epibus non
nouerat. ¶ hoſpitibus ſuis omne humanitate q. poſuit

inducit nec ſunt in domo ſua eſculenta nel potulenta, q. nec co-
nec eis illa uita. non uideret ipſi q. hoſpites in pcurauerunt
ſi non uſq. ad ebrietate ſuſceperunt potu ſui. habet in ſuſcepti
dine q. in potationibus ſuis ad equales & moderatos hauſus
ſe obligat, ut corrigat q. ſinguli domeſtici hoſpiti ſui etia
meſura potus offerat. In hijs partibus quod poſtea ipſi coſide-
runt & ipſe hoſpes ratudem euacuet ebredo & talis oblatio
potus toties reſtituatur, quaſi hoſpes in domeſtici, uxor in
marito, filius in filia & meſtratur. ¶ Secum itaq. coſue-
dine hoc bene pruthen adhuc in uſu q. uxores ſuas emunt
& etia ſuama pecunias. Vt ſeruat ea ſic ancilla nec tunc eo
comedat niſi ſa. & ſingulis diebus domeſtici & hoſpiti
lauat pedes. ¶ Nullus in eos pruthen medicare, libere ua-
det egenus nec eos de domo ad domum & ſi uenerat die come-
dit quando placeat. ¶ Si hominidat comittitur nec eos nulla po-
teſt coſpectu intromittere niſi prius ille hominida uelſe prius
eius ab etali parietibus erudatur. ¶ Quando excomato re-
ni uictu aliqua immoderata morietur turbacione ſe ipſos
corridere coſueuerunt diſtinctione diuina non habuerunt aut diſ-
tinctionem ut contingit, qui nec ſe uel ipſi cum alienis aliquid pla-
ritu ut parlatu uoluit ſeruari datur tantum minus die
in quo ſeto quilibet eorum prima die facit unum ſignu tali
que ligno, ut nodu in corrigat aut Zona. ſeta die addit
item ſecum ſignu, & ſic de ſingulis uſq. pueniat ad illu
die que tractatus huius modu habetur. ¶ Ah qui de
die balneis utebatur ob reuerentia deorum ſuorum aliquid bal-
nea pentus deſebatur. ¶ Mulieres & uiri ſolebat nere, alij
luna, alij lanea. ¶ ut credebatur dijs ſuis coſplacere. ¶ Alij
equos negros quida albos uel alterius coloris propter deos

¶ Ios nō audebat aliquoties equitare
De miraculo quodā

fuit quidā prothentus ī terra ſambie ī territorio ſidhen. dñs
dore qui equos albos ducēbatur, a quo errore dñs fī. theoda-
reus aduocatus ſambie ipm uellet adherere, emt ei equi al-
bi, qui dñ eo tuto tranſiit ī ſtabulo ſuo p una nocte mane
facti inuent dicti equi ingulati, & omnia pecora ſua mor-
tua q fuit m tribus uerbis attemptati, & toties eūden
cunctum habebat quarta uice idem aduocatus quartū albū
equū emt ei aſſerēs q hoc uultu uicere ut uerbis quouſq
ab errore huius modi reuocaret. Sic tandē cū equus quartus
a diaboli nō ſafforaretur ſicut alij tres priores, ad dore
reduxit et errore ſui humiliter & aſeſus, factusq ē ma-
nus fidei ſolator & fidelis, & ſeruus ī deuotione dei &
ſerui multonūq uita erant neophitoni ī fide coſortium

De deſtructione dyoni caſtroru & morie
pippini

Reſpondit quidā q dum frater habebat ī dñā arborē pri-
thē, habebat ſupra Thorum ī litere uſſele caſtrū dñ. so
gon. & tñra ī deſertū aliud circa lēti ulū ubi nū ſitū ē
caſtrū anteqū fuit & t nediū horū quidā xobilis de po-
neſama pippinus, qui circa ſtūm q a uenire ſuo dicitur
ſtūm pippini habitabat ī quodam propegnaculo tū mul-
tis infidelibus latrocina exerceſ nullas xanas poterat exire
caſtrū nō capeverit uel craderetur ab eo. Illi ſup iſti tñra
huc ī medio eos impugnat. Tandē frēs cum caſtreſicus de
regno ī bello conueniūt & ſicut deo placuit plures ex eis
opacuerūt, & capitaneū captū deduxerūt qui captaneus
ut morie craderet, obtulit eis caſtrū ſuū, & ī proceſſu
tēp dum caſtreſes de alio caſtro mebrui t quidā potatōe

47
iaceūt, duxit illuc frēs tū exerita, qui petēt cōtates cōſis
omnibus caſtrū ī cinere redeperūt. & longe poſtea pippinū ſoro-
rū ſuū tradidit t manus frī qui en legatū ad raudā equi
traxerūt xpi thoni, & ad arbore ſuſpenderūt. nā pippinus fuit
pater illius nobilis ſūti de poneſama qui dicitur Maſer & quā tñ
pater fidei a fidelibus nōuit ſleguēdo tñtū frīus pſat. ſolado
frātem tñm & tñſideres qua ſterit mtepidus uſq ad morte
ſua pñ deſeſione fili xane

De peregrinis a de edificatiōe caſtri & ciuitatis

Colmeſis

¶ Cum g ſonus p̄aratiōis caris xpi exiret ī omne terra regni
almanie, & prouideretur uenū bellū quāt elegit dominus ī tñā
p̄ſpecta & nō uelū matuſpecta. & uicebas. tñtū fuit illi
quāt deus tetiguit corda electi. & tñtū uelūſpecta alma-
nia, & afflictes tñtū harenis ſuis p̄parat & ad arma ut nū
dicit mūſicā domini crucifiri. Remouetes a ſe quequāt eorū
tñtū p̄parat poterat recardare. Antedentes ad alit ſenſum
ſalutē uerūm exhortatiōis ubi dicit. Si pater tuus ī cinere
ſeteris, & fr tuis ī collo tuo ſe ſuſpenderē & mater tua uera
que te iactauerūt nō dēnt, p̄ rauratū p̄e patre & rauratū
p̄e matre & ad uerūm crucis enola. ¶ Cum hys peregrinis
dñm uenerūt thoni fī hermannus magiſter edificauit caſtrū a
ciuitatē colmeſen Anno domini m cē xxxn tñtū lēti ubi nū
ſitū ē caſtrū anteqū

Colm. Vetus
caſtrū 1030

De bello fratru cōtra poneſanos & de edificatiōe
caſtri mſula ſēte marie

¶ Poſtquam hec caſtra p dei grā eſet edificata & uetus ſer-
mētū malitia & nequitia fidelū eſet a tñ colmeſis ſmibus
exp̄ratū ut p̄ſpectū iter faceret nobis deus ſalutariū mōtū ad

46 totas gentes uenire ut aliqui estimat pro casto. Mgr a frs ppa.
ratis eis qd ad edificatorem castorum nota seuerit uenerunt. iungo
ad mura de quadam, qd ex oppello nra mule sse maris. & de
amo domini M CC XXXIII. exierunt qd cumulo castri, uita.
tes illud tulum sse maris. Sed dum au de nobis & miles
strimus. armis de saxonia burgauis de Megdeburgh. dñs
rū parua manu, multa stipatus militia & amicus ueniret ad
castri romis. ita anni qd dñs nra aut. cu nra mra tribus
& castri nra sse maris pñm bansefuit de tñia quadam
ad pñm nra nra ē pñm interiori pñm ssa dñs Risen, multas
locū & no neme

De edificatore castri nra sse maris

8 Burgauis de Megdeburgh atque existeret in omnibus quia nra
dum comprehenderat deservit nra ssa supponeret multi principes
uiderat de polonia. dux dñs. dux euam. dux tra
toma & de wiatellana dux hnt qui castri posset occiderat
item atowis dux enpñs & uiderat alij nra dñs & pñm
tes qui habitabat a hunc atowis usq ad flumē wiffelle &
a flumē bobare usq ad flumē nra. Item wiatellanus dux
pñm cum frs suo samboris hñ cu multitudine copiosa mi
litar & amatorū, que nra cāta uia fuit t pñm, tñm
nra a cūrate nra sse maris cōstruere castri pñm facti
hntauerat

De uictoria xanon ubi nra nra pñm

sancti Otta

9 Quo facto frs hemannus nra & alij frs tpe hyemali cū nra cen
quia tñm ssa nra nra nra pñm pñm pñm, quon de
nra nra fuit ad regimē auctoritā pñm nra nra
ad remittit regem, & occisus di & capti plurimi hominibus;

proseuerat ad flumē ssa ubi hoc quod dñs op
tuerat ssa expti uenerunt. n. pñm nra nra
exeritū tñm m armis. & pñm tam ad pñm
quos dum uiderat aggredere uenerit ssa t fūga
sed dux pñm & samboris frs nra ex
pti nra pñm nra nra nra nra nra
amici occiderat ne quis posset eundem. & ex
tū pñm pñm nra nra nra. Iti gladius
militia nra nra nra nra nra nra nra
hnt lāta nra nra pñm t uiderat quia pñm ni
nra hnt nra nra nra nra nra nra nra
tis, & facti fuit magna strages t pñm pñm
nra, qd ceciderat illi die altera nra nra
hoc facto peregrini nra cū gaudio ad pñm
It uenerit laudantes nra saluatiōis

De edificatore castri de redimo & uictoria
mirabili cūfacta frs uide

20 Anno dñi M CC XXXIII. frater hemannus nra, pñm nra nra
a terra nra. tñm nra nra nra nra nra nra
nra nra nra nra nra nra nra nra nra
sem. t illo loco ubi tñm nra nra nra nra nra
terra nra nra. Et in hoc castro fuit quidā frs qui dñs fraude nra
estimabat ueniret, qd in ordine domus theutonice nra posset anima sua
saluare, pñm t anno suo pñm nra nra nra nra nra nra
dñs t pñm nra nra nra nra nra nra nra nra nra
bus pñm, quos cum latinis nra nra nra nra nra nra nra
ret. at illi singuli dñm pñm. Postremo uenit beata uirgo maria nra
fratibus domus theutonice pluribus qñ opñi cepit nra nra
plorari nra, ut ex latit t tñm nra nra nra nra nra nra

19. Anno domini M CC
XXXI. xij kal. decē
his beata Eliabet
nra nra
Eodem anno tñm an
gnatū a polonia dñm
fuit
Eodem tpe ferendus
nra nra nra nra
te iarracena nra nra
& multis temporibus ei
celum daret singulis die
bus. N. Marro bormas
auri

Anno domini M. CC XXXII
Toleret hispanie tñm t
qñm liber a nra t medi
lapidis tñm tñm
q quasi nra folia ha
bit septus hebraice grece

52 omnia quas dominus Martinus Misnensis reliquerat predictibus navio
illis cum his q̄ ad edificandam fuerat artem omni ad terra pogela
ne, ad ipsa illa ut q̄dam dicitur, q̄ est i medio fluminis Elbinger i
illo loco ubi Elbinger terat recess mare, & vixit ibi castru gano
mine fluminis Elbinger appellavit. Anno dñi incarnationis m c c
xxxvii. aliqui referunt q̄ idē castra postea ab Hsedelebus fuerit
expugnata, & tunc ad eū brū ubi nūc sitū ē trāslati, & circa
ipsa castra collata.

De quodā mirado

221 Multa bella gloriose gesta sūt tota pogelans, & frēs de Elbigo
q̄ nullus posset ad plenū fovere vel dictare. Vnu tamen p̄ta fctū
notabile. Quada die frēs de Elbigo cū paucis amicis legum
fuerit magnū exercitū pruthenū, qui p̄ā receperat i castra
ip̄orū, & dū cū convenire debebat ad illū, prutheni effugerū
p̄s p̄ter unū quī captū abduxerūt, quī cū videret, tū paucos dehe
latores. Exeritū fratru q̄sunt ubi plures esset. Responsum ei
q̄ nō fuisset plures at illo tēte nos vidimus totū capū plenū vi
ris armatis, i castrū nō fides fribus & Tarnis, & propter hoc qui
atus nō i fura fuit dūsus, hoc idē pogelani qui nō hoc exercitū
fuerit post conversionē suā ad fidei x̄ publicae sūt cōfessi. De
gelani q̄ quātūmvis graves fuerūt fribus i bello, videtur hoc mir
culū, nō valentes etiā expugnare fratru cōmuni sustinere bello
Hsedeles dūcē reme suā & colla Tarnia fidei & fribus submisit.

De bello fratru totius Warmiesis barthol

a Martanges, & morte plūm

fratru & p̄p̄arū

22 Nullus posset p̄fite p̄mare quibz modis, quā gentilibz, & quā
angustis, se magis & frēs omnes exponeret, ut, p̄ eos fides x̄ de
bitū posset sumere timentia, & cōstanciam terminū dilatare. Itā ac
cidit quod postquā deo auctore sūt quo, nihil boni agitur, pogelani

Balga in Warmies

a pogelani se fecit a fribus subditi. Idē magis a frēs
tota Warmies Martanges, & barthol
am p̄p̄arū. De addito q̄ magis q̄
dam frēs & amigeri tū rumbis p̄p̄arū mas
luerat mare recess ad vidēdū ubi posset dī
deos prutheni castrū mstrare qui cōtēni
ret ad litus de Warmies exierūt, & cum
illū locū ubi nūc sitū ē castrū balga viderūt
castrū quodam pruthenū, quod tūc propter
paucitē suā nō p̄p̄arū, nō videbat, but
uaria manu nō rediret, misissent nullas co
mūcates, iustitias tēdū, & rapinas, & vide
tes prutheni invenerūt in eos, & eis frēs &
amigeri occiderūt, p̄ter eos qui ad raso
dū navis fuerat depatati, qui vidētes te
ritū suū rebores receperūt magis que gel
ta fuerūt nūcietes.

De castro balga

Balga

26 Aucta har lagibz legatū magis ultra d
q̄ cōp̄ fuerat p̄p̄arū sūt q̄ p̄p̄arū sibi ex
emplo dandū, qui p̄mpe milita sue vob
nims dolētem de morte suā q̄ mēpas aut
Nō te mēpas res illū occidit gladius, & forca bel
lū, sūt nūc illū occidit gladius, & forca bel
lū, & hortare eos ad destruat regni
iustitias. Tandē solatus nūc exercitū magis
nūc rumbis ad vidēdū mūra occidit. Rū
mēpas ad litus Balga exierūt & p̄p̄arū sa
p̄p̄arū ad loca tēp̄ereta, fribus applicatis ad
mēpas tūc castrū pruthenū vidētes sūt ag
gredi & rōgante ipsos. Cōrūno rapitanes

magis a frēs
magis a bello
Cēlestinus sūt
regi negare
& benicium
dūre polone
& reliquum
magis quē
magis pote
runt occidit,
& terras illas
redēgent i so
litudine ita
ut multi pulae,
re cūsdam
notis q̄ fari,
na uteretur
q̄ hoc cōtēdū
nō tēnta die
i magis i mēri
die fuit edip,
sūt solis max
mus ut etia
stelle mēpas
posset videri
sūt in or
p̄p̄arū
Anno dñi
m c c xl
Cēlestinus p̄
mā & fidei
cus secundus
magis rōp̄arū

obfessorū uolentes expugnauerūt p̄m hominibus captis alijs
trucidatis quo f̄ro f̄res deo gr̄as referentes dēn castrū An-
no domini: M C C XXXIX. cū suis armigeris Thobricarū
& ibi cōt deas pruthenos p̄la dñi dei exercitū p̄longius
placātar

De obfessione castrī de balga

27 Quod cum ad aures pruthenōrū deueniret p̄p̄o quāda p̄u-
thenu capiteanus Warmie sui, & arguata omnipote tar exer-
citus sui dēn castrū balga obfedit & q̄ caput fuit aliorū
ip̄s & dux belli p̄ alijs in p̄ho se uiuē ostēdēte & ap̄as cū
iustā f̄ris celo p̄cussus in terra decedens exprobat, de quo
facto alij p̄uicū m̄terfeto negotio reuerserūt

De edificatiōe Mole dñi & destructiōe

ipsius

Hor tempore plures nobiles & potētes uiri de Warmia uidētes
deum p̄i f̄ribus pugnare copacti fuit, & cū omni domo as-
milia sua se ad f̄res de balga transfulerāt, de quā aduēti
f̄res confortati edificauerūt mole dñi ex p̄te paludis uictrā
strata nūc publicā sup̄ quāda flumine & firmates illud ad
modū castrū reliquerūt ibi dñs f̄res & multos armigeros p̄
custodia ipsius. Quod castrū prutheni postea cū uolūt exercitū
obfedit expugnauerūt & occisū f̄ribus & armigeris t̄ emēt reuerterūt

De religiosa uita fratru de Balga

10 Quasi uita puritas, quātaq̄ uirtus abfēntia & quāta rego,
regulatus fuerit disciplina n̄ter f̄res de Balga & de alijs castris
p̄dēt homo nouit, nisi ille cui omne in p̄ter, & quā uirtū la-
ter seruetur. Omnia nūq̄ ad raro fuerūt, in matre nec erat
analogus t̄ dñi castris, in quo post, amplexu totū & naturas
in carē t̄ aliquis qui uisus affligeret corpus suū. Ad cas-
trū Engelsberg reuerūt quāda religiosi uiri: qui dñi uideret

statum & amplexum suū ibide p̄fessurū q̄ esset nomē castrū,
quibus dum daretur Engelsberg: i. nōs angelorū arcaretur,
Respondēt uere nomē habet a re, q̄ habitātes t̄ei angelici
dunt uita

De edificatiōe castrī portegal & propugnaculū strandomis

1 In terra Warmie, p̄uēt quāda uir p̄p̄erēs dñi gobatū ualde 29
infestū f̄ribus, qui congregata multitudinē propugnatorū om̄ castrū
dñi portegal in campo sic nominato, & aliud propugnaculū in me-
te strandomis edificauerūt nūmētes ea diuersis armigeris hy co-
lūre f̄res de balga m̄p̄uicauerūt, ita q̄ extra castrū nō audētar
aliquis de retero comparare

De edificatiōe castrī schinckeberg

Campū illū in quo castrū de balga sitū ē, ambuit paludes, sic
& tempore estuiali n̄lī p̄fēt transire i. & potēti, anḡ potēti t̄ q̄
dam cumulo f̄res edificauerūt castrū ductū schinckeberg, tota
res, t̄ ei plures f̄res & p̄dēt uirū nobile herē uirū p̄re herē,
Nici de polkarwis, & multos alios uiros uelutēscos, qui p̄fessū
infidelibus p̄hibēt

De aduēti dñi Brunsuich

10 In tempore sic ut aqua frigida fuerit, & bonus nutritus de
terra longinquā Ita nobilis ille deo deuitus illustratus princeps &
dux de Brunsuich, qui etiā de lunēberg dicebatur, uenit cū
multitudine copiosa peregrinorū ad terrā p̄fessū t̄ subfidū
f̄ribus, t̄ graui uerelicatū artibz institutis

De p̄uicū infidelis & destructiōe castrī par- tegal & propugnaculū

De castris pruthenōrū p̄dēt rēdēte tot armati p̄fessurū ad 2

[illegible]

tota de nostra arte et de datis obediatis in fide a fratre mpeno
 habedente ¶ Ut ergo pater futura puericia paueret a recidendi
 materia tolleretur a pueribus et oia puericia circa finem dicti
 mense Craciburg et terra barthelema rassa Bartheltem ¶
 senburg a reuel quot dicit quot et oia Warme brisburgh a
 helisburgh a terra galindie tuncat quanta succelsus tempore
 possident ¶ de pte ipso plures frater et eis armigeros tollere
 ¶ Plura alia rassa edificauerunt nobiles et peditarii qd
 partibus amanie tunc anni dono a familia et cognate auerunt in sub
 iacit tunc tunc quora deus nomina solus nouit ¶ Ex tunc cap
 tura fidelit et oia puericia delatari cultus diuinus augeri ut
 ante a pater ubi xpi

theatromica suscepit habitū regulare et hoc factū fuit hermannus.
magr generalis misit frōm hermannū dictū balke magrū tūc
pruſchia tū. xl. iuribus et pluribus amicis ad terrā suam,
ubi ut dictū ē superius et dictū ē hermannus balke pſuadet
tūc sex annis redierit et almaia tūc quēuit

De fratre poppone secūdo māgō
terre pruſchia

30 fō poppo de ſtema magr terre pruſchie secūdus fuit. vñ.
amicis et reliquis officiū suū ad partes theatromica ē reuer
sus. a nō tūc poſt et magiſtra generale electus

De uano defectu fratris et xpi fideles in
pruſchia

In pmutuo frēs et alij xpifideles in terra pruſchie multaplicē
et mortale defectū paſſi ſūt et cōtra potri et uſitū. et alij
uite humane nōtūq. ſi qd forte aliquos agros colere uolebant
hoc fieri potuit niſi nōtū tempore a quibz ipſi ſeminauerūt
tū magno periculo et labore alij microſcos labores plōrū meritis
et eorū mira grā dei ſunt in eis ipſi nō dūcāt qd delictis tūc talis
et xpi nomine paterētur aut et ſi uiderēt taliter ſalutiferū paſſum

De apoſtaſia prima pruſchenorū

de bello ſuācepolski cōtra frēs

domus theatromicae Anno

domini M ccc xly a

prima de munda

deuolū cōtra

proſperitate

fidei

Longū et ſupra mēſurā nei putatē eſſet ſingulariter
emere. qd poterat a magnificā quā elegāter et ſtrictū
magr et frēs pater tūcq. alteri machaberit et ampliatō fines
Craſſiorū et dilatatō a neptuando hoſtes in expugnatō nū.
nones. a magiſterū manus ſuas quōtū plū a triumphis uſq.
ad finē ſeculi narrabit opus eorū ſanctorū et Poſtequam
deo propicio omnia dicta caſtra eſſet ad laudē et gloriā
xpi edificata. a uicinis cōtes et totiatū durisime certius colla
tū et a ſtribus ſubmiſſeſt. Non tū ſi pſari gēnū ſtrage
maxima naufragi xpiani ſagguis effuſione. a fides xpi eos
maxime proſeruiſet: ſerpes antiquis. draco ueniſus. banani
genera minuit. tanta proſperitate fides. a tuteliā dū ſuſtinere
nō ualēs eorū. ſ. ſanctam et pruſchie peritibus dilatarī
cultū quāti ampliari nſideles cōfundi exaltari xpus tūc
uari ſigna mutuari mirabilis. qd letali uulnere multos ſue t.
terris ſauciatis. cepti mille modis cogitare. a uanis machina.
tionibus percuare. qd iter uenerū ſuū poſſet latente tūndere
uincā domū gemelū. et tūc domini tūc ſap ſeminare
tūc extant tūc fide et fidei tūc ſperatō dūq. ſi.
ma in hūc modū

De perſecutiōe ſuācepolski cōtra fidem
et fideles in pruſchia

Et ſit terra pomerania dux quātū nomine ſuācepolski. ſi.
ſus iniquitatis. a ſilius pſonis ut ſcriptaro nſpletus.
hōc cor plēnū omni dolo a fallacia. qui cepit tūc pſtrere.
tūc gēnē iam nouitū tūc ſa ad fidei xpi habere uerba
pacifica in dolo cōſederis ſe tūc ipſi ſub hoc facto. qd ipſi
frēs domus theatromica et alios xpifideles a terminis pruſ.
chie exeret uicēter. bonūq. uſus tūc ſermo i oculis eorū a

abente multi a q̄ om̄s cōfiterent̄ ei & hec feto dē dux firmavit
 castra sua circa letus. Nescite sita a posuit in eis gētem peccatricē.
 viros iniquos & scelerosatos, qui facti sūt fribus. Iniqui magnam
 exercitū. n. de deū castris & quoscūq; fratru subditos uiderat
 nauisq; p̄uice inuenit sup̄ eos op̄ere & perculserat eos plaga naui.
 na aduersus q̄ sp̄era multa. alios ep̄os. ne quoscūq; miserabile
 ter occideret. Itaq; christianorū sanguine p̄uicū effuderit &
 toties hoc factum fuit, quod nullus de cetero negotia sua agere,
 aut uictualia tribus de Elbingo & balga & de locis alijs t̄ summa
 uideat cōstitutus, ducere flumēbat. hic omnia fr̄es cū d̄ m̄fuerūt
 ante & patetia uelauerūt potius sustinere quā defecē d̄ se nutre
 t xpi domini manus suas

De legato sedis apostolicæ

77 **H**oc tempore fuit Immoctus papa. m̄. qui p̄secutus sūt Anno
 primo. Anno s. domini M. ccc. lxi. meridies ex clausula cōsecratio
 fr̄s normā de saltē generalis m̄ficti ordinis domus thea
 thonica, nouella plantatio fidei t̄ terra pr̄ficta notabiliter
 defuere p̄ Tyrannide swanteplolus duas p̄d̄t uisit ad dictas
 terras legatū. Wilhelmū quidā Mutnisen ep̄iscopū qui postea
 fuit ip̄ alexander m̄. u. dictas terras in ep̄iscopatus. m̄. mutaret
 & si quā tueneret corrector digna conuerteret. & t̄ statū debet
 reformaret. Cui legatus scripsit & n̄d̄m̄t auctoritate ap̄lica
 d̄o dūc. ut a p̄secutio fidei & fidelū cōseruet at ille immensū
 saluti sue p̄nati aū induratus, ut liquē turpissā q̄ flecti
 nō potest paternis monitis q̄ uere x̄tradite caritatis p̄uicēserat
 factus in obediēs, magis ac magis cōuilescat t̄ malo, & t̄p̄
 debat x̄fideles iur̄ p̄ terrā, n̄r̄ p̄ aquā. & simpliciter ubiq; q̄
 poterat alios spoliare rebus suis, quosdā captiuauit, reueros truci
 dūxit. Cuius ergo legatus quod in ip̄o dūcē signa correctorū

nō appareret, nec diuino m̄do at gremiū s̄c̄e m̄is. c̄c̄a ueller
 redire monuit. p̄ficti p̄missa ut nesciret cōuincat. mento
 nesciret & pena at reprimenda dicti tyranni a suā cōp̄lēt
 malitia, uisit in regis & prouit̄is at her deputatis n̄r̄e auct̄e
 apostolica p̄dicari p̄cipies ante signatis & fribus domus t̄u
 nea t̄ auct̄e s̄c̄e obediēcia, at in remissione peccaminū r̄uget
 ut fide xpi & fidelū c̄c̄am in pr̄ficta partibus collectā. a
 tā uadeli & multa dicti dūcis p̄secutio pro aūbus suis a m̄o
 def̄ctant

De uasatione penū infenonū
 cene pr̄ficta

His itaq; se p̄ficta swanteplolus dei amore p̄fictio. addit 30
 mali p̄uice pr̄uicibus, utū p̄secutionis quod an̄ quasi occultū fuit
 t̄ publicā formā redēpt̄. ordinauit n. q̄ neophiti qui de facili t̄
 em̄os p̄fictos relabūtus uo dūc de om̄ibus fr̄ibus tene pr̄ficta
 sp̄eta & obiecta religione fidei fribus m̄uēdo bellū rebellaret. Cui
 legatū ergo p̄ficti d̄s q̄ d̄r̄ uis, n̄r̄ swanteplolus factus p̄r
 tu & capitaneus c̄m̄ & amata manu a bratius extēso m̄d̄ae.
 iur̄ h̄c terra partes inferiores & om̄s ueteres x̄anos qui de alia
 ma uenerūt t̄ p̄fictū d̄c pr̄ficta miserabiliter occiderūt mulieres
 & p̄uicia in captiuitate p̄p̄tūa deducētes. Interfecerūt &
 fr̄em cōuadū de tremorū uirū deuotū & in rebus bellis cu
 r̄uip̄pectū cū om̄i familia sua & om̄ia castra p̄r̄ balga
 & Elbingū expugnat̄es occis̄ fribus & x̄fidelibus funditus
 euerterūt

De uasatione penū infenonū c̄c̄
 pr̄ficta

X̄ longe postea d̄c swanteplolus filius diaboli congregauit

et nequitos apostatas & invidiosos armata manu vestitici partes
superiores. scilicet penejanus & culmense ragna & itentis devotissimis
pugnantes & pectus destruentes omnia castra & munitiones p[er] tra-
sitho in monte, & redimus de populo etiam dei ad laudem & gloriam eius ubi habi-
tate, triumphaverunt. n[on] nulla, sic q[ue] tota tra-
n[on] saguine rubricata

De expugnatione castris Sardemur
& multitudine captis bee bar,
bare virginis & martiris

Nullus sane metis cogitare vel audire posset q[uod] facti negotium
in p[re]dictis partibus sub t[ri]numis exp[er]tis & angustis, ad dei gloriam
tam magnifice p[er]fecit. si p[er] unius tyranni malitiam ad tale meritum
deveniret. quin ad grave vultus p[er]turbacionem & amplexione deducit
moveretur. N[on] fr[atr]es h[uius] usq[ue] c[on]servati m[er]ito elegerunt potius no-
ni t[em]p[or]e qu[am] videre tot mala g[er]is sue & sanctorum. Ex quib[us]
unus .i. fr[atr]e th. de bernheim antiquus masculinus, totus magna-
nimus erat in vultus in p[er]tore, nec maris n[on] m[er]ito: &
fr[atr]es n[on] .i. amigeri .xx. m[er]ito. n[on] m[er]ito tempore t[em]p[or]is bee barbare
virginis & martiris accesserunt ad castra Sardemur & fortissimam
& appropinquantes scalas ad m[er]ita t[em]p[or]is q[uod] secrete muerunt
quaquaginta viros ad eius castrorum deputatos viros atq[ue] robore
fortes & t[em]p[or]is exercitatos quod fr[atr]es t[em]p[or]is. .xx. m[er]ito. amigeris
vincti sunt aggressi. illi ex opposito hospitaliter se opponentes for-
titer defenderunt. n[on] istis, n[on] illis, rep[er]sione sustinuitibus bellum
durissimum t[em]p[or]is t[em]p[or]is & duravit ab ortu diei usq[ue] ad hora
tertiam, t[em]p[or]is q[uod] deus qui sperantes t[em]p[or]is se n[on] dereliquit fr[atr]ibus
opem & victoriam de celo misit, ut occisus omnibus p[er] paucos
qui fugientes evaserunt mulieres. t[em]p[or]is ibi captas t[em]p[or]is p[er] paucos

quo facto muerunt in quodam cellario t[em]p[or]is seu archa. a p[er]
die augere t[em]p[or]is ea de t[em]p[or]is caput beate barbare virginis, &
martiris, q[uod] usq[ue] prom[iss]o occiderunt t[em]p[or]is colauderes seu tam
gloriosi muerunt. Eleatas & nas p[er]as: eliquas t[em]p[or]is
magis gaudii reatant evenit, quod t[em]p[or]is uiderat quodam ma-
trona antiqua q[uod] cum alijs s[er]vit ligata, ut ad fr[atr]es. t[em]p[or]is po-
tentes gaudere & usque debetis q[uod] mentis beate barbare
bateris quaquam honoris estis hodie consecuti, ad q[uod] fr[atr]es,
quis tibi hoc muerunt aut quomodo potes hoc scire, q[uod] vidit
Ego sp[irit]u devotio semp[er] dilexi sanctam canonicam, ubi hoc nocte
apparuit mihi tribus vultibus succedens vestibus, ad se parata
esset ad ambulatum in via. & ego dixi ad ea que vultis scire
aug[ustinus] que respondit Ego volo ne ad civitatem remeant, & au-
dite ibi missa, & tunc t[em]p[or]is appareret mihi & diceret ad me
valens dilecta mea, Ego cecidi de stratis meis & sequutus
sum ipsam usq[ue] ad ostium domus, ubi t[em]p[or]is ipsa desparulset vult
eos ornatos t[em]p[or]is. t[em]p[or]is s[er]vit muerunt q[uod] mueris a p[er],
tribus eius tractatu t[em]p[or]is ubi hoc castrum ut reliquias p[er]is uoluit
ducatis t[em]p[or]is p[er]fichia ubi t[em]p[or]is maiori q[uod] hic reuerentia ha-
beat[ur] Best her fr[atr]e th quib[us]da fr[atr]ibus & amigeris ad
t[em]p[or]is castris. t[em]p[or]is ordinaris, t[em]p[or]is paucis reuersis has p[er]as
reliquias uelut coline t[em]p[or]is ubi t[em]p[or]is & populus t[em]p[or]is p[er]is
processione occurrentes, eas ad ecclesiam portauerunt, & ad castra
incitum polauerunt ubi n[on] t[em]p[or]is p[er]is die p[ro]pter nebula miracula
q[uod] p[er] ea dominus optat in veneratione assidua requiescant

De oblatione castris Sardemur & occisione
Congregatorum gomeranorum

ut saluus relius & plimis posset exire castrum fratribus tradiderunt
 Qui locates in eo freres & amigeros & rusticos, & alii
 parte exercitus intraverunt terra pomeriana attingentes a fine
 usque ad tunc fortiter se non suavitur tunc disponentes tunc pro
 grege solui potuit convulserunt, occisus plurimus & multieribus
 captis & servulis tunc preda maxima redierunt

De reformatione pacis inter Swatopolcum
 & fratres

41 **H**ic transierit dispositio & a deo misericorditer ordinatus
 Swatopolcum dux qui prius tam dure servatus fuit & custodia
 & fides & nec per nec per nec nimis fletu Atque
 & vellet reare ad se matris ecclesie gremio: non hoc uera
 hic intellecta, & uides quod fratribus amodo non posset resistere
 uenit ad legatum a fratre & humiliter oravit eis recognovit se
 propter causam terra fidem & fidelis, iustitias ut sui mise
 reteret, & tunc eo gaeret gratiose exhibere se & sua fratribus
 in emendatione Legatus huius audientia duxisse nabit tunc
 tatus tunc fratribus super hac rediens & difficile ei esset
 credere quod se pacis federa nupit ex adverso consideravit
 & petiti uenia sunt tunc non e fructibus, ex uis eliges
 & melius uenit si pace quod non tunc pars talis aut pars
 & Swatopolcum ut finis esset inter eum & fratres tunc primo
 castrum suum iam de uice dedit fratribus tunc pro a tunc suum
 promissum a Mestowinu, Wmawu, Burgunui & Woyac tunc
 exercitus sui tunc obides, Iarautg ad sista dei Evangelia &
 tunc corporaliter tunc, & deberet freres uenire tunc tunc

Quoties necas hoc exposceret & quod non deberet amodo tota
 fidem a fidele, tan. detestabilia facta on alia prius fecerat
 attemptare, & dedit uias suas fratribus scilicet suo singulas
 nestion pmissorum & hoc facto freres ei omni captius qui
 poterat reperiri inter quos fuerunt lex matrone nobles
 & boneste propter alias mulieres alios & puulas: reddiderunt
 Arctang, pace freres ea firmiter observat & propter alia
 que ad pacis observantia sunt necesse nulli bellum tunc tunc
 deles alterius nomine tunc dicti dux tunc solus adierat

De nouo bello Swatopolcum & consilium
 in Kienheim

Sed quia lesus humani spiritus prout sunt in malum & a
 una quam homo ab adolescentia sua consuevit tunc sen
 erit de facili non recedet Ideo peruersus ille dux po
 merama, plenus iniquitate, mala sibi malitia quam
 a uirtute sua solitus fuit exerceere non dux potuit
 occultare sed post contractam pacem reuoluto animo, tunc
 memor salutis sue, & sacramenti quo firmauerat deam
 pacem immemor sanguinis sui filii & aliorum obli
 di quos dedit impignus rupto federe pacis tunc nephi
 tis apostatas cerne: prout tunc a iusto uictis, collegit &
 erexit grande nimis, qui propter alia mala tunc captius & occisus
 & aliam pde tunc terra colmisen, excepit tribus talibus
 thoni uulmine, & redimo tunc solitudine redegerunt & Quo facto
 tunc exercitu suo uenerunt an castrum & custodie uoluit, & obli
 tent usque ad uesperam tunc supbia & abusione postea seceperunt
 usque ad paludem tunc duxit uenire & de nocte quauerunt
 & Quo propterea freres de uulmine tunc & de uis sequi sunt
 eis, & tunc media pars exercitus infidelium paludem praetulerunt

multa forte a pulchritudine aspectu, licet
non bene uisita, quanta una sericea dixit
anolla fac ut illi duceret ad domum suam
Alia uero hoc ostendit. Precepit auxille
sue occidere at eam deducere ad hospitium
tuum suum nec eam dimittere quousque re-
uerteretur. Quo facto ipsa cum uisum
honesti et coram eo es matronam
in facie esse, prima mulier hoc intelligens
tunc fuit rogata alteri mulieri. Et hic
famulus natus fuit de ballis, et adeo
honestus et sapiens fuit, quod morum et
potest in uirtutibus non habebat.

De exculpatione fratrum
post constitutum

17 Propter hanc fragorem fratrum Swatepol,
cuius gaudium et gaudium magno ualde
appropinquat iniquitate super iniquitatem
licet addeat dolorem super dolorem uuln-
era fratrum: inelatus modis quibus potuit
qualiter populi eis subiecti sunt summo ne
resutate constituti ab ipso auerteret, et
ad uoluntate sua spem peritus a uoluntate
nobis celaret et licet aliquid ab eo corrup-
ti esset et ad ipsius iniquitatem occideret,
clonati tam dei providentia a fratrum dis-
cretione prouidum fuit et nullus auderet in-
licite publice ostendere a se eius nuchina
tombis et inuoluit redactis et mali suo
proprietate non proferre

denebunt ab eis de se de-
fuerunt etiam metum et
aliquis longinquus aut un-
uenit et respondit. sed et tra-
beto matris a frigida per-
tuen. Ad quam illi, tu mi-
sera, plus patris et pennis
inferni. et alius pro cau-
dis eterno, at illa misit
Domine et reuerendi nescio
alium modum et quomodo possum et
quidam nescio. Cuius
grauis uelles linere casti-
se haberes nescia, utique et in
dico illa suspensas regunt,
et tu lacrimas ait. Ita uere
dne. Vnde longinquus miseris
miseris aut ipsius constituit ei
certos redditus quibus deberet
et dicit uideret saltem. Et
quo facto ipse uerba
heretice patris quibus ipam
comparat consuebat, ostendit
ea et corde suo carnis quod
magis sibi ipse fuisse nescia
et illi. Illa in nescie pauper
patris uocare prauit, Ipse ex
ueneri afflicta, delectatus
deu patris suis tota se teme-
re prouocauit, et sic occupa-
tus tota nocte duxit et sep-

De pacis ueris reformatione a deserta a de
edificatione castri sancti

Swatepolus dux pomeranie patris cum in hac castra 40
temperante non efficeret munit alia grauiore. Estimas in-
audientes tunc tempus apertum a dei deservit aduenisse
in quo posset sue aliam resistere illa modica fortis,
lan non fidem que residua nescit post ultimum consilio
extinguere penitus a delere. et inuenerunt duo milia tu-
roni pre electis in armis, a balles. Nescia nauigio, ita
ut terra calmesem duobus diebus, a duabus noctibus
passim et quod relicta fuit alia reuerit et inuenit et sa-
uillam. Medio tempore et her ageretur, freres de Culmine
in nobilibus a cuiusbus suis de ciuitate vulnere et congre-
gati uidentes mala que fecerat Swatepolus, cum electis
suo inueniunt, et tandem pectora sua, cum lacrimis
reguerunt deum dicentes, parce domine, parce populo tuo
et ne des hereditate tua inquisitionem. freres adedentes et
si iterum taceret exercitus illi a penderet uictoria, in
ipse recuperationis amitteret terra praesentia a fides et ubi
et sequens delectetur. Nobiles uero a caues de culmine dice-
bat et potius uellet honeste mori in bello quam se alio modo mi-
serabiliter deficere de die et die. Et inuit spem domini et freres
a omni qui aduenit a licet esset nimis pauca respectu mi-
moris. Ipsi tam et duo aggregati sunt hostes hostiliter ex-
audacter cum ciuitate calmesem a factum est prelium magni
inter eos plurius, tantis ex utraque parte. eandem diuina
in a deus totius consolationis et suis et tribulatione consolationis
consolantur freres tantum et Swatepolus de non perterritus
cum et populo suo fugit a celauit se uersus terram ubi naves

reliquerat spens p easde euadere, set nō
sic magi nō sic set tamq pulvis, quā pū
ut ventus a facie terre, sic uenit uentus
ualidus a omis naues illas tōge a lictore
remouit, a factū fuit eis cum istis naub.
sicut accidit pelagano regi saracenorum
p dicta uictoria a facie karoli fugiēti.
a tū nō tueriret naues trauerūt Wi.
sela a, submersi sūt pter swatepolem
a paucis quī cū ea uereferat oēs quī
prius gladiū euaserat, sicq colatatus
e dūm populū suū i necessitate mortuā
restituit

49 **F**res sic undiq angustis angustati,
inter multa tōlū hinc inde quēta
tarāem frs - dīc rane de redmō uiri
prudētis a t arduis negotiis tūc pōtē
tōlū h fuit, ut Meliorimū filiu swā
tepoli obidem miteret duci Austria a
denūdaret ad partes almania, bohemia,
Cracouia, a polonia statū tie pruscia a
fratru, attēdetes q negotiū fidei a fide,
sū breuiter ibi periret nisi p dūm uir,
tūc auelū a ipōu celeriter succurreret,
q cum factum fūbet uenit fr poppo mē
cum m. frībūs, a de marthio mīlia a
troumāia sex frēs, dux etiā austria misit
fr expensū suū xxx. sagittarios equites
in subiectū dūte terre De quā aduētū
frēs multū egūsi sūt Swatepoleas aut

nē Nāne factū dū
hartmannū a th. pr
dictos didicisset o
gitatione simili otupa
tis: uir cū eis mēis
pōtibus a sū hincis
ad capellā tū mōlai
anglā lach, requirēs
ibi dei tōlū t hoc
tāsi. ubi ei dūmētus
fuit t spūatū, qd tpe
tam paucis de fami
lia sua accessit ad
dominū spm a tōlū
suo fuit ei cū per
cata sua, quī q mōx
ei ut susciperet ordi
mē domus theutū
hūm regulare Quo
factū in reitū filia
dūcis austria hī t
tōmū oblatū respōit
ex sū pōtē mheres
secretarij suū q gel,
tū fuerat exorauit
ob reuerentiam dē
a sū dūctū ordiē
assumeret, q oēs tē
senferet eis pōbas
mōmati t tueren

e tōna perturbatus a meticulo us factus mātū, q p
timere grām quētes tū a frībūs optimis a uetus pā
mouatur t dūctū tūata eius malitia a pōtē t fūm
a sūm fraudulētū a claudē sūm nō tōlū, a qn
sūp hor angaretur a frībūs nō curauit t tūctū uōr
mīta eū malitia depererit tōgato exorati ualld
mōtūit hostiliter uigaua terra dūcis Casimiri, eam
mōtūis a rapinis multiplater deuastādū raptis q dū
multis xpianis a uersis tū abari uōt redq pda mō,
na sūp quo dūm itēu repēdētū abo q nec propter
pōm, nec propter mōperatore, nec aliqā uictēm uel,
ut dēmere pōsequ hōstēs suos a addidit reddatis
nūbi filū nēu si uictis habere pace mōa t Cū
s frēs nē redderet ei filū suū, mēpit eos public
pōgū pōt prius t Ed. sēdūt em tūca tōlūctā
fūmūm s uisele a negati tōlū tūm tōntem
t qu locauit uicos miquis quī fratru subdōtes nec
pōtēfrē a tēdēre aut dēfēdēre nauigio q miserūt, tū
pōlātē eos rebus suis uel capēt a mātāntē

De edificacione castri suecde a impugnacione ipsius

Fres itaque uidētes s uia sola tūnere castū factū
uicē fidei suū saniborio filio swatepoli respōn
tes, cum dōbus attēctis consēdūt, ecce mōra res
a mōra mōra stupēdia filij opōuerūt se pōt propter
seueritatē quā in fidei a fideiū ignominia exercebat
a hoc factū frēs mīserūt mōmū legatō sedis apōlōre
a mōto generalis mōtātes eis nōm tēlū a pōm

formidabat q. uisera ipsius tremuerunt. cū autē eos rō
 nomina recitari nō acciderit hoc tempore. q. idē dux causa
 solari seresset ad quādam uillā a ad maiore gaudiū exorī
 tarōm uocauit quosda annos milites ad se a ait. mittamus
 unū famulū ad campos q. post pmiū feruulū festinus re
 uertatur a referat frēs sūm exercitū aduenire a uideamus
 quomodo iste miles timidus se disponat q. cū eis uisita pla
 ceret missus fuit nūcus ad huiusmōdī negotiū peragēdū
 frēs autē quibus hoc predictū fuit cū uenisset ad eū i
 dicta uilla. nūcus cū exierat a uidēs frēs cū armigeris
 cōmētes stupefactus a pmiū timore pallidus effectus cū
 placitū magno a extracto gladio reuersus ad fratepētā
 ait. uisū fuisse a reueratē a re uera frēs cū exercitū
 uenit. Illi q. hoc pordinauerāt nūerat. sed miles illi
 timidus. audies nemē frēm. statim salū ultra mēsem a
 recessit. Sed nūcus ingeminās uerba prota seruasse a cū
 uisamēto cōfirmas dixit frēs cū exercitū cū ce i uisū
 nō dux alijs nūcibus recessit nō uisū famulo q. quēdā frater
 q. ad hoc fuerat deputatus sequis. t quēdā flumine dū dūcē
 nō posset comprehendere famulū miserat alijs frēs reperit
 a occiderat q. q. ibi de familia sua misit

De naturali bello

Pratu poppo magniter sollicitus de salute fetulū. misit
 frēm. cradit dictū breuiter cum multis armigeris. ut tres
 naues oneratas uictualibus duceret i elbmgū qui cū uicer
 prope sanuū muenit franteportū a multos de populo suo cū
 xx. nauibus expectantes quis cū frē torados uiderec nō
 tamquā metuentius expauescēs sed uelut magnanims t
 dū cōflūs nauibus suis uirtute remigatū uiuaciter cur
 retibus cū magno impetu ipsos amitte. t aggrediēs sic q

pluribus de nauibus datis submersis due fuerūt cōfracta.
 Vā hostes uidētes eos uentos uoti arcescēt cum lapidibus
 protētes. nō torados uū dēce eruerūt a plures alias lese
 rūt alijs alui i elbmgū peruenerūt

Item de eodē

Frēs de Elbmo qui aduēit i fūmā aluū dū cum mag
 no cōfio a despectū expectante mīserat de statu tre
 uolūsis. naues cū suis nūcis remiserat que dū ueniret
 quā rāstū uat. tano suatepētus cū malis armigeris
 a nauibus ibatū misit eos Capitanes uero dūci dāci
 frēm dūci dūci frideritū de dūci qui alijs pūit o ag
 etopus a maxilla eius lātea pūrauit. sed frē frideritus
 a aduerso se opponēs ipm mēserat. In nāc cūit de
 Elbmo q. cūi moeti nūcis pūit in mētilis. pper arcu
 otiū fuerūt dūcē frēs. sed frē frideritus. pper cōis
 alijs libeant a tūia nāc. laquit. q. a. dūbus frīs
 a. m. nūis a de parte aduēsa. m. mēserat alijs cū
 frēm

De quodā nobili uirō qui receptus

fuit ad ordīe domus elbmo

nice

Xo longe postea defunctibus actualibus in cōfio frēs
 cum familia sua can. pene medio cōfio. t amaturū
 per auxilio ad domū qui pia semp gēbat uisera aper
 affluēs. n. cūsdam nobilis uir. de trasoua ad reliquias
 mēreū ann melmanit qui tres magnas naues uisū a ne
 done seu mēlerrato. a alijs q. ad uirtū sunt nūcia repēs
 a. etc. sūm a uirtus a alia multa uirteta pūit at

Castri thori, sequiturque cū magna reuerētia ē receptus
A ordinis domus theuomica, accept
habitu regularē a frēs de magnis
araplis liberatur

De uictoria in qua magna
factus mille & qui
gentes pomeranos
occiderunt

Fater poppo magnus pmissis explorantibus qui explorantibus daretur resperet quid ageret Mantopolis: cum sue. & datus Casemir exercitu tōtem uictis talia
Venerunt hiq; castra nerati sunt, exploratores reuēsi dūc
tunt q; Mantopolis cū magna pūctū exercitus suū staret
tūca castrū pūctū a firmaret illud. Cūq; ad eba
tūc omibus ut mueret cū ibi, omīsq; sunt de timine
X. an equites qui exercitū inimicū nquēret, qui de xx.
mīs ex parte aduersa cōuenientibus sū milite occiderūt aui
Xix. mīse auxilli fratrum fugerūt a ipi cū fuga uenerūt
ad exercitū Mantopoli omī tēra uenerūt quā pau
at castrū uenerūt dūc ut ali dē aut alioq; sunt
uel m ore gladij occiderūt. Sic de popo pūctū
mīe a quāq; nūc tūc die a tūc sunt occisi. De q;
uictoria fratres deo grates referēt cum maxima pda mī
tūt exultātes tō domino sūc reuēsi

De quodam miraculo

Not temore aucta de in qua cruce separatus dū templo
peregrinationis sue uoto fecisset per annū tē terra pūctū
in reditū aersus patriā suā mortuus ē. Na tūc sūc sū
lectus de dultūm pūc absentia grēs patri tē pūctū nō
muenit sed dū rediret uenit ad quādā uillā ibi episcopus

imitorū tētrauit. in qua tētrauit
tūc episcopus aqūm tētrauit, asper
geret super tumulis dūtrauit, cūq;
dūc mortū corpus de sepulchro exiles
q; dūtrauit se ad parietē eccē q; pri
mo sūc episcopus uenit, sed cūtrauit
tētrauit aqūm q; totū populus
qui tētrauit mētrauit ad mortū se
Cūtrauit itaq; episcopus illū mor
tū ut dūtrauit quā episcopus a uaro de
sepulchro exiles q; tūtrauit q; fūtrauit
in terra pūctū alienū p. annū, &
in reditū mortuus ibi sepulchro a p
ter aut q; q; uicm sūc dūtrauit
mūtra dūtrauit dampnatus fūtrauit. &
p. uicm pūctū ipse xps tūc t
uicm uicm pūctū tētrauit tētrauit
tūtrauit ut f. in pūctū pūctū
dūtrauit aliquis de pūctū sūc redde
ret dūtrauit q; q; dūtrauit episcopus
uicm? aliquis mētrauit eius habere
Cūtrauit filius q; ille mortuus ē p
eius a pūctū tētrauit bona fide dūtrauit
se reddidit q; dūtrauit episcopus uicm
mūtra uicm ad sepulchro q; et ipse fe
cit. tētrauit uicm q; tētrauit ipse
xps a tūc a mortuus pūctū, qui
uicm eius dūtrauit obdormit, ut uicm
a tētrauit tētrauit ab episcopo mētrauit
exponit res a corpore defendere nō
fūtrauit

et cum gaudijs mites t
plexus eius omē delicta
remisit
hōc factū cum dicto mi
liti a. bernardo a. m. p.
rominatus ē. multū
alys multibus a nobilibus
uenit ad frēs domus theu
tonica. Machburgē ubi
dūc debet uicm a
nūc tētrauit pūctū ia
tētrauit ad elare a sacerdos
post alus orationē alta
uicm tētrauit mētrauit alta
Veni tētrauit pūctū, dūtrauit
dūtrauit pūctū tētrauit pūctū
tūtrauit tētrauit pūctū sūc
p. ipos a quātra mētrauit q;
tētrauit ipse auctus fūtrauit tūtrauit
tētrauit dei tanto mētrauit pūctū
ma pūctū in tētrauit omī
tētrauit pūctū
hic fūtrauit latētrauit
uicm mētrauit adeo tūtrauit
natus fūtrauit a q; tētrauit
tētrauit, q; tētrauit hominū
tētrauit uicm, Vn multū
uicm fūtrauit tētrauit uicm
tētrauit se pūctū pūctū
a. tētrauit albus tētrauit
gens uicm exaltare si
ita res se habere a

82.

et factus fuit raptus planctus et terra tremuit et solenne a
 fidelibus, quibus a regulo et auditus. Sed celsus. die circa ipsa
 uesperam. cum frater in suo exequiis actione rediret facta et le
 titia magna et populo christiano a tanta et cetera huiusmodi dei mes
 sita procedebat

De reformatione pacis inter fratres
 golen et fratres a

57. Cum sit terra pomerania iusto dei iudicio exel depopulata
 et inaneptus dixit qui ad tamque res naves. credita tunc in
 die quodam quinclo frater a nemine fide in multa xiam saluati
 nis etiamque placam et terra praeclara destrueret. Rur quasi
 agnus mansuetus. domiso uultu nectato capite humiliter suppli
 cante frater ut cum ad solite benigntatis sue gratia recipere
 dignaretur et frater attendens et ipse in angustia pontus. et
 sumpta a agmina pelle cor uoluit omni dolo a astutia flexu
 gereret. et rei exitus approbavit se a terra uia suo iurame
 to suo firmata fidera pacis rupte: tenebat ab eo iterum desin
 dan et. Sed quis bona pacis. semp amplexanda et mox in
 qui et auctor patris a amator qui et christi filius. Idcirco post
 uarios tractatus ueteri inter se a iustis diuie habita parent
 secunda forma plena cum tunc sagittata opus reformatione

De fratre henrico magistro
 cetero. M. C. CXLVII

60. Frater henricus de Wida magister terre praeclara tertius
 fuit. vii. annis et hoc nobiliter ante dominum de Wida con
 stantem fuit in quinquaginta annis expertissimis et dedit ab
 urbes fuerat et fama publica de ipso testabatur. et haec
 enim magis fuerat audita. nec sagitta ipsa abque reformatione
 et multos nobiles de almania peregrinos. ad terra praeclara

seruare duxit et hoc si henricus de uetria uxoris sue habitum fra
 trum domus theutonice usque et ipsa christi sanctuam in
 transiit miratur et christi ipse misit et fundavit a long
 magnificus decauit. In quo etiam ipse post multa bella et gloriose
 in diebus ostendit et mense apparuit: Vocatus a regis
 general et capituli in tunc et tunc. mortuus et a sepultus

De expugnacione ciuitatis castri
 a de castro cysburg

Hic si henricus magister postquam nuptias fuisse a frater
 quot nola fratres et sui compere nephila ipse et
 onstetia fidei a fidelibus multiter. neperit eto cordis desi
 lino. ad ipso destructioni a exultatione fidei laborare et
 Congregatis et fratribus a peregrinis. proferus et ad bellum a
 et uelha naturitatis tunc neptes medio quilibet hominibus
 reat ad castri pomeranorum. et ibi tunc fuit. et loco qui nunc
 tunc cysburg inuenerit a appuratis scalis ad menia et
 talte mirauerunt. capti et a ostis omnibus expugnauerunt. pone
 to et frater a armigeros multos pro custodia diti castri. et ha
 uis a nocte. et ipsa nocte natuatus. ipse fuit a fidelibus
 expugnati. vocatus et nathorah et interpretatur castro christi. et
 notata et id angelis testameli prius. et in mente magistri aut
 et choram fratrum expugnatus

De translatione ciuitatis Colmensis

Hoc tempore nobis ille a illustis princeps de solant cum mul
 ta milia uenit ad terra praeclara et puer multa bona et ibide gessit
 ad emoborationem fidei a fidelium: ciuitate colmense de castro ante
 qui uoluit ad eluui motus et quo nunc fuit et parum translationem
 terra ualens saluata fuit.

De diversis tractatibus a parlamentis Swaneopolis

67 Swaneopolis audire actum magistri, rogavit ut ne domini
hominem de lichestein sibi mitteret, qui tunc ad eum venisset post
multas querelas quod de fratribus contra exproposuit ut paratus su
ad omne iustitiam ne obliquum, et faceret quod precepit frater, si
filius meus mihi restitueretur. Sed eis transactum. Romanus he
nec attendens quod in veritate dirigendus et quilibet et docendus.
dixit ad eum filium vestrum nullo modo retinere potestis se pace sub
cunctis sanctitate sine fratribus transactis. Sed semel sed
pauces iustitias auctoritate posuit et a multis tunc quo
non exercitu terra ostendit et fratri rapina et mactio de
vastatis a negotiis factis multis angustis christianorum mag
nifice promissa, per unam militum decessit, alii sibi debent
substantiam inordinabiliter tradidit, alii sibi servituti proposita
dedidit. In non iustitia, et contra requiritur. Sed
quia veritas omni parte, et a peruersis transactis debetur
sermonibus veritatis. Ideo iste effectus in Swaneopolis transactis
aspirat surda obtinens aures suas a veritate audire debent
et talia verba ab ipso audire contempnit, actum domini hen
ricum saltem misit et civitate obsequium ubi ipse et
fratres que audierat recitavit. Et hoc longum postea idem
dux missum videtur quod cum eo transactis in parati
insula Dygyle ubi post multas viasque tractatus habitatis
inter se sine fine amabili sunt transactis.

De negotiatione pacis a uasatione
corre curantur

34 Elaphi motus episcopo Swaneopolis, item negatus transactis a
multitudine. Sic, quod ecclesia summa iustitiam transactis, frater sequis
contribuat, occulte homines transactis spoliant, et modis viis transactis

Et tandem religionis publice pace incepit transactis hostilibus plebem
sunt prius a transactis exercitu valens. Cuiusmodi terram datus
Casentini prius transactis. a vastant cum multo a rapina a
actis multis transactis mulieres a pueros et transactis terram
transactis spolio sunt transactis.

De expugnatione castri Sueti
burgi

68 Nec diu domini Swaneopolis, sacatus sanguine transactis appropinquavit
actibus pascere ut in ea tempore excessum denuo provocaret. Et
intebat a facilius transactis in eo quod castri pomerianum nuper
expugnauerat a transactis pascere indicant. Et transactis, et cum
potentia exercitus sui a neophitis pulchra, a ut transactis est,
quia omni dolo plenus fuit, semper dolo est. Vnde duxit exercitum
suum in duas partes: ut una castra in manderet, altera retro pro
se itaque ipse cum una parte duxit exercitus ad anteriore parte
transactis a adeo transactis fuit in impugnatione, quod frater ut poterat
defendere illa parte. Vnde facta est quod diu pars exercitus impetere p
te. pro aliquo defensionis obstaculo castra subintravit. Sicut est in
illo petro, ipse impugnauerit quod ut breuiter concludere des frater cum eo
in familia tunc gladius transactis.

De reedificatione castri Cressi
burgi

69 Ex hoc lamentabili exitu frater a magister graviter perturbati
transactis a transactis colla stant transactis in posse fuit sub
care nisi in medio nationis eius prius habebant castra de
ipso iustitiam impugnet. Et conuenit utrum multum me pe
gymna quod transactis de partibus almanie per predictam transactis
vnde transactis: paratis omnibus, qui ad reedificationem castri
bona fuerunt transactis proferant ad terra pomeranie multa.

tes locū a nō uenit: edificauerūt castrū cristiburg Teo loto ī
quo permansit usq; ī p̄sente die in ad laude a glām ibi xpi.
Manentes ip̄i omnibus que ad castitatem castronū s̄erūt rēta
relinquentes a ibi magnā potētā amatores. Postea in iure
su ip̄s latuerūt ibi circa castrū tūdate, ad quam abhabitātū
reuerteror multitudine fidelū, qui pro defensione fidei xāne ceterū
interfide res a corpora exponebat.

De deuota uita traxit de

Cristiburg

67 In hoc castrō Cristiburg fuerūt des deuoti a nīpe abstētia
regulari q̄ obseruatiā seruatores, a tū hoc stronu multes de
lo, ita ut uere posset de p̄s. dici. q. ī domo monachali a tū,
po uita tueret militare. Inter hos fr̄es fuit quida dictus
te gl̄iburg qui tūte fuit p̄tētus q̄ m du parasthenes tūm
dūm offitū ī eā p̄tētus, a nōre solus p̄mēdāde s̄m
clauentur ad uenit osculādā mago rīuūfai lignea cēuās se
excedit brachia sua, uelēs cū cūctādō brachijs amplecti, quō
se itē fr̄ īdignū estmās ait. xō tēret te domine q̄ tam
utile peccatore amplectentur. Fuit a quida alius fr̄ q̄ uir
ta q̄ tūc suā uita carhena a gressa a forca tōnuū usq; ad
montē suū pro nocturnali angulo uidebatur.

De morte pomezanonū plurimū
a prutheni

Castellū Castrō Cristiburg tūcātī sunt insigētes adde cognit:
a swanteperus a capitauit unanimiter quomodo ip̄i deuenire
a delectē, impugnatōnē nūctis uirij adēmpātes. Tūc p̄tēt
nec se nutia asp̄iracōnē, ut imul obsiderēt castrū Cristiburg
reuerterē ab obsidione quozq; tūc auri regiet. Captegrati
q̄ prutheni cū magno exercitū, p̄asor multos aruēgros, quō

uirtus a quadragis dñetis, uirtualia a arma custodiret, quos
p̄asos mualerūt fr̄es ī plū, a omnes occiderūt, carnis a qua
dago ad castrū suū deducētes, quo p̄cepto prutheni nā a tū
ad p̄p̄ia redierūt. Sed swanteperus tūc exercitū suū uē,
ut; ad castrū sanctitū, ibiq; castra metatis tē, a p̄misit
multos milites a armēgros, qui uirtū castrū Cristiburg obsidit
ēp̄e diligētius exploraret, quos milites mualerūt a fr̄es de crist:
burg, a occisus pluribus ex eis, alij fugiētes cū clamore uali
do uenerūt, ut exercitū domini suū swanteperci, de quo atq;
exercitus pomezanonū tūc tēctus fuit q̄ om̄s tēg uertunt.
Quo uis fr̄es sequētiū eos, a quosdam occiderūt, alios repēnūt
set dū tūc paucis nauigio in euasit. Sieg swanteperus de
uictus, quia tota uirtus exercitus suū fuit, exenata, amodo
conquētur.

De conflictu in Warangia ubi. Sm.
fr̄es cū multis xpianis fuerūt
occisi.

Postquam maledictionis n̄r filius swanteperus oppoūt se p̄p̄o,
a neplius de prutheni ad apostatiam fidei nūctatet non
parebat uia secuta nec p̄ terra, nec p̄ aquas ad partes inferiores
nec cōuēso n̄si ī grām multitudine pagnatōnē. Vn magis
ultra fr̄es a armēgros mūt, qui fr̄es de Elbigo a kalga sibi
asp̄lēuāt, a armata manu m̄tates tēra Warangia p̄mē
tū a rapnā uirtūerāt. Itaq; magna strage homi tū nec
dere uellēt, muererāt res uas p̄ hostes accipatas a potentes,
et atq; probibētes, sic q̄ tūc fr̄es remoteserūt ad nullā q̄
duntur Crucke. quod uictēs prutheni absederūt eos. Itaq; nec
ip̄i audebāt m̄tare ad eos, nec illi ad ipsos exire ad p̄p̄ia,
tandē desēte turba prutheni cōuēti sunt, fr̄es sine p̄p̄ia.

dedereat em freni hennu dñm botel mactatū a tres dñis
frēs in obsequio sū pñthemi peccatū, et alij capti salū tñ n
corpore pñanerēt nec pñtia secum dñi deo dilecto sū iohāni
uice comēdator de Balga Asplacēntū, qui tōmunt, bona
fide ut frēs tōmū t dominio mēpēde exiret ad pñtia f
ualēte ergo tōsilio aliorū a datis obsequiis ut dictū ē, pñ
themi nupto pēdere factū cōmūtū t dñis a. Inq. frēs a oēs
alios occiderūt ¶ Anno dñi MCC^o Post hanc ceteram gēā
in de xāstangia rapat frēs xhamus, nec comēdatoris pñ
fuit a lancea a deūis t alia uis. Si tuo saao tōsilio acqūie
uiscēt frēs tui, oculi atqñ nō fuisse ¶ Inter istos quidā f
norumū fuit pñsus, pñthemi ligauerūt eū dñm f manus
ad arbore a extorquū ibiliē uētis sū cū adhibebat fīstas,
affuerūt atheni quo frē plagis nullis cōpulerūt cū ut arāuer
arbore quousqñ oia uiscera pñs arbori adāgerūt. a sic tō
fessione uere fidei reddēs deo spm expirauit ¶ Volue a re
uolue oia scripta nauitilgē n occurrēt tibi tale genus martij
¶ Rex tarquinius superbus pñsus tñtē: omī tormentū genus
humiliandi muerit, n patē quod fuit nāstū a afīdmādū
¶ Ecce quando tōclūst dominus t clatio populi sūi, effo
derūt em pñtes pñsant pñtū tamq ap nāstū bē, a uē erat
quē sepeliret sēa rames corā terro belijū reliquerūt Vqñ quo de
mine nāstus t fūit nūscere nō dñe nūscere m nō dñio sag
uūis pñerū tūcū qui effusus ē mētrac nō tōspertū tūcū, effu
te nā tuā t pñtes f te nō nouerūt. a t regna q nōmē tui
nō nūscauerūt a pñpter glām nouitū tui pñptus esto nobis,
ne forte dicat pñtes ubi ē deus corā

De pñgimus a pace reddica
cō pñstia

¶ **D**et plaga magna dñi facta t fribus a populo, ad aures pñ

exat amāne pñerūt a tñerūt eos ad cōmpāsiōē. uide
factū t q pñ xps qui pñerūt a sanar, tñtē gñ sū spū
quātūm pñcipū cōda, uideret. ¶ Marchionis de brade
burgh pñ enio domini MCC^o a epī de nēsburch a to
mūis a tñcia hēmi de sītāburgh qui amo eadēdē lēpñ
mītracēt tērtā pñstia cū multitudine armatorū, quon
pñtū tñmōnes dēcorū apōstatarū potēt pñstauerūt tēdū
a rapina tōstīctio, occidēdo a rapiēdo quousqñ omīno tēp
cēt, nec ultra pñsēt aliquē respirare ¶ Ex tñc pñne,
sani, pñgēsani, Wannēsēs, xāstangī, a bawthi, ordīnātē
tūcū xps, a tñcia manus sūt omīs potēstates, a om
una regnōi reatī sūt ad fidem, a frātū mēpō dātis
obsequiis fē tñtū sūt ¶ Eodē tempore a eadēdē causa, facti
pñtus sūt antepolus dñi pñnerūt, laboribus a expēsīs, nec a,
lēis alia respicere frībūs cōmpōsiōē pñtē. Tacidū uñth dñi
tñmōs lēdēsīs, qu pñstū sūt uñmōs pñpā m. tñtē cū a pñ,
serauit rātā uqñ t tñtē uñt sūt ¶ Si qñ a tñc quā nēpō bellū
pñntēpōlī, fuit amo antēdīm tēminatū a cō pñstia t pñā
quēuēt

De bello frātū sūmbicārū de mactatōe
cēmōm gēmōw

¶ **M**ulta bella gesta sūt cōda tñm sūmbicārū quē sū
gulariter emīge nūm lēpē ebēt, tñmē aliqua sūt pñctia.
¶ pñ hēmos tñtus tñmō cōmātorū de Cūstburgh tñ a
cētū magis tē magis mactatū pñsūt ad bellū cōda pñā.
a mītracēt tūcū locū ubi tñtē sūt cūstā lēstēte tēp hēma,
li rāstādo pñctū a rapina ex tñtē parte usq ad nullā g
nēpā, occidēs a captis nullis hēbūs, ubi occurrēt, eis sūmbit
amata rāmū quibus fē appōsūt tñtē cōmātorū ¶ Hi lēo mēre
pñbīs, et ut retardaret, eos quousqñ exērtibūs sūm pñbet nec
dere ad tñtū locū, lauerūt pñores uñmōnāt, rātē cōmōnāt

in prutheni calesce, & plagis pluribus impositis de equo deciderat
 Quod videns fr̃ hermannus germanus tunc comitatus comitis fu-
 erat uisus eius suū fr̃e suū, nō aliter tam munera morte quā
 sustinere, accessit ad bellū & post breuē defectionē in qua plures
 lethaliter vulnerantur, ambo mortui ceciderunt alij fr̃es tū ceciderū
 suo euaserūt

De quodā miraculo

De isto fr̃e henrico stargone comitate de Cruthburgh refectū
 mubratū, q̃ dū ip̃e in capella floris genibus ad altare rogaver-
 deū ut ostēderet ei aliquo signo si eius gratia meruisset. crucifixa
 nō loquens om̃a quo orauit excedit brachiū suū, & uice signato
 quā dixerat, quo signo uiso dēp̃tus respexit. & hoc uidit, & pub-
 licauit fr̃e henricus eiusdē castri sacerdos, qui tūc orādo in q̃
 dam capelle angulo latitabat

De p̃notificacōe euēdus belli sambicaru

- 71 Sambici post edificacōem castri de lalga carosius exp̃antes, fr̃m
 cōsiliōnē & statū uolētes plenius experiri: miserūt unū dē seniorib.
 suis uiculis balat. q̃ fr̃es agnita causa iterum sui, gratiam p̃st-
 arēt, ita fēta sua in refectorio, dormitorio, & eccl̃a ei ostēderet,
 q̃ nō haberet plenā de statu fr̃m noticiā reuerſus ad sambita-
 rit. Sciret q̃ fr̃es sūt, homines sūt & nos, habet laicos & milles
 uoces sicut nos uidetis habere. Tamen tibi & alijs satis cōueniūt
 nobiscū, si in hoc d. sūt a nobis. habet. n. unū opus. & cōuetudine
 q̃ sine dubio detinet nos, q̃ singulis necessitatib. surget de statu
 suo, & cōueniūt in oratorio & in die plurib., et exibet reuerſus
 de; sed q̃ nos nō facimus. Nō t̃ bello nos sūt hesitante alij sup̃era-
 bunt. & quā ista uidit fr̃es comitatus caules quibus prutheni nō
 uolūtas pediat esse gemina. nō uidit & q̃ fr̃es & comites germani

sunt equos & milis. Quis posset talibus resistere qui t̃ solitudine
 sūt labore munitis abū suū

De subrugacōe sambicaru

- 72 Reuersus ad fidei unitatē gentibus supra dictis, restabat
 adhuc sambici, et quoniam subrugacōe rano mationis sue
 in ea hui. uisit othathari regē bohemie uirū uicq̃ deo deus
 tunc & exercitū in amix ditionē marchionē, de brandeburg
 qui in tuere hūus peregrinacōis martialis eius fuit hui
 .. de fide .. marchionē morauis hēuit ep̃m dñm em a.
 ep̃m maruicem a. .. ep̃m dñm tū magē multitudine
 peregrinacōis. & de saxonia thuringia. Misna austria. & reuo
 & alijs almanis gubus. .. dāones milites & nobiles quoniam animi
 uicq̃ sūt ad uicq̃dam muniti dñi uicq̃. Tanta fuit
 multitudine hūus exercitus q̃ excedebat numerū lx milia p̃g-
 natōrū, cum in quadringam duceret arma & uicq̃alia muniti
 tū nō audiri & uenit itaq̃ exercitus sic tempore hyemali
 t̃ oblongū, & negotiū fidei q̃ deus in sui p̃mōdēca disposuit
 ad salutē inimicis humani gnis. dābulus uicq̃ impedit.
 Ordinauit em̃ q̃ inter uirū uirū de saxonia & alcerū de austria
 t̃ quondam nocturno tanta fuit oca alteratio, quā eorū pri-
 mus debet uolere. uenit itaq̃ rex & alij principes, arma ad pug-
 nā munitis, si uir dei olmatius ep̃scopus p̃mo amator huius
 moti ditionis natū angustauit & p̃mō p̃mō reformauit.
 hācā ergo ditionē rex bohemie p̃scit exercitū suū. alij ad
 castriū balge ubi ex ordinatione fratru uenit quā dā seneca
 uirū ditionē gedane, p̃mō dñm dñm de Medenow de gne
 illorū qui dñm Candeyn, q̃ dñm uirtutē bellatorū de sambia
 plene uenit a quo dñm rex querebat iustā p̃mō parte exercitus no-
 dita, uenit tū tot armatis alij posset agere. & dñm q̃ nō, deinde

15 **H** + q^{uod} idem Triffo plen^{ius} abuit noticiā uic ad terras armas
 Idcirco.. comendator de Kumbesperg cū exercitu famularia dicto
 triffo dūctore intravit terrā Wohen/dorff episcopus. & aplicatus sca.
 lus ad mema. ordinatūq^{ue} modo debito q^{uod} ad migrationē suā nūc.
 castrum capere uoluerit expugnauit. & in eandē rediit. captisq^{ue} ci
 uis m. dicto castris & terminis ipsius pluribus hominibus totaq^{ue} ter.
 ritorio rapto & triduo desolato

De expugnatione aliorū castrorū & subiectioe
 eorū Wohen/dorff

26 Sequenti anno dñi comendator de Kumbesperg ualidū exercitū iterū
 congregauit. & ad eandē terrā Wohen/dorff ē profectus. rapta
 q^{ue} metati sunt in obsidione castrū Obstatū ē modo supra dicto
 ipsū expugnantes captis ibi pluribus hominibus & in ipsius ter
 ritorio & ordis. funditus traxerūt & Castrenses aut de tribus
 alijs castris. s. Wundow. & angetere. uidentes quā
 domum expugnaret pro fratribus & nō posset eis amplius i bello
 resistere. dederunt obsides. & colla sua fidei xpiane & fratribus
 humiliter subieciūt

De uastatione Cunsam parvis
 Slacken

27 Cum hijs uis de Wohen/dorff & alijs quos habere poterat
 idem.. comendator congregauit exercitū & intravit quēdam cōmū
 tē Hartangie. q^{ue} cum alijs parē ultimo factum nōuū acceptare.
 & perapmā & uendū uastauit. Capitaneū aut cōmū dictū
 goduche cū duobus filijs & multis alijs uenit uxore eius &
 totam familiā cum mulieribus & parulis tū preda alia de
 duxit

De aduēu Marchionis Brandenburgensis

Hoc anno s. domini M C. lvi. dominus Ioannes Marchio
 Brandenbargensis uir in armis exercitū & capientia sup
 fuerit pñtū. cū multa milita & armatorū appara
 tu uenit ad terram prāscha tempore hiemali. sed quia
 hiems fuit repeda ad hostes tepē fidei. armos transire
 nō potuit. & sunt n. in hieme die palatē & alia uia
 discernina. q^{ue} nō nisi i. mēssimo gela mātaturū & eis
 sit. ad mātaturū nō poterit transire ad eos. Et in nocte
 nocte repē ad patriā & pro uolūtatē mentū facite.
 cepit licet opus uoli tū nō compleuit

De fratre Gerardo magro
 pruschie

Frater Gerardus de burberg nōtē reue prāschie
 uir. pñtū u. emis & hic post multa q^{ue} fecit bona in
 terra prāschie reuersus ad almaria. s. x. nōtē
 theutonia. ubi mortuus ē & sepultus

De latidabili uia cūisdam frs

de Kumbesberg

Hoc tempore in uouera fm. de Castro Kumbesberg
 fuit fr. hermannus dictus saracenus natus de swe
 ua. qui cum ad huc esset sculoris. tantū dilexit be
 atā uxore marie. ut nulli petenti in domū ipsius aliqd
 denegaret. Vñ accidit q^{uod} dum quedā miles captus ab
 eo in bello actaretur. ut aut certa summa pecunie quā
 soluere nō poterat. daret aut capitale sumā daret. In
 stratus q^{ue} quedā rogauit eū deus miles. ut ob reuerētia

beate uirginis Marie prece ei, quā pre audita, statim sine or-
exactor absoluit eum

Item de eode

Dixit fr̄ hermannus, cum receptus esset ad ordinē domus theu-
tonice, & erect ad locū ubi uestitus fuit in uenit in quodam
campo multa militū in huius ludis congregata quoniam unus a para-
tus in equo & armis transire p̄ se si aliquis esset qui eū ma-
dere auderet pro equo & armis & reuerentia uirginis sue. & au-
dato fr̄ hermannus de uirgine sua maria tū se seruaturā p̄mi-
sit confusus, accessit ad ip̄m & in primo transgressa deiecit ad
terrā, & equū & arma pauperibus erogauit

Item de eode

Cum isto fr̄ hermanno a profecto ordine & proficere mira-
biliter de uirtute & uirtute, beata uirgo maria sepos secreta
familianter loquebatur & accidit quēdā ip̄e de beata uirgo ei
turbato multū appareret & ip̄e distulit causa diligēter inuesti-
garet, ip̄a mōdit hoc monet me ad turbationē & dilecti filij
mei fr̄s tui de domo theutonica n̄ sepebat quēdā in cel-
lationibus suis nisi te filio meo & me, & de ceteris sanctonē.
Modo nō referat nisi de factis regū a principū & locali uir-
tute. Ita & filius meus & ego a terra uita raro uel nūq̄ re-
tatur

De fratre hermanno magno

pruissia

Frater hermannus de quibā nō tunc pruissia i. p̄uit n̄
am̄s & hic nōm̄ habuit a re & diuina fuit reuocatus Inter
statu hastenian datus uir & iste ductus fuit & uenit ap̄
illo p̄mo lance dō natum. & instituit fr̄ibus deferendum

ip̄e etiā duos fr̄es ordinis sui, qui conspiratōm fecerāt cum
pruthenis in apostasia post restitū & rursus, de quo
infra dicitur: uisit & tunc ego uisui in conspectu multitudi-
nis populi p̄uissia. De quo p̄uissia dominus papa n̄ a
commutatus fuit & ip̄m regem nō dant de pōm de officio suo
& eū & om̄s quoniam restitit: hoc uisui fuit p̄uissia
animali

De edificatio castri in monte p̄uissia

georgii in baylour

Hic tempore fuit in partibus huiusmodi, fr̄ burgardus
de bonibus qui assumptus de terra pruissia datus fuit
fr̄ibus huiusmodi in nam. & hic ip̄e nōm̄ plena habuit atri
uigē de & tamē hō affabiles & om̄i oculis fuerat gratiosus:
ordinatus & p̄ equalibus exp̄is & laboribus fr̄m de luoni
& a pruissia edificabitur. Anno dñi M cclx. castra i. oia
castra i. nōm̄ s̄i georgii & tūc hūm̄ fuit p̄uissia ad
mūm̄tū fidei xp̄iane. quo edificato uisit. fuerat ibi uir
legales & experti in armis fr̄s & armigeri de pruissia & h̄
noma pro castella dicitur castra.

De conflictu in terra Carouge ubi. El. res & mulier de populo Carouge

interfecti ceciderunt

Anno domini M cclx. fr̄s de luonia & pruissia cū ualidis
exercitibus ad defendēda uirtutia fr̄ibus de castro s̄i ge-
orgii tōnerent & tū appropinquet hūc castru uenit uictus
qui dixit & in multa. & hūm̄ p̄uissia p̄uissia quēdā parte
teme. carū & p̄m̄tū & rapina & effusione multi sangui-
nis xp̄iani, & mulieres & paruulos raptos cū multa alia p̄-
la deducēt & duo audito, tū fr̄s & totus exercitus se

Heinrich Mar
Schabius pr

pararet ad pugna, ut animas ap̄ sanguine redemptas
de manibus hostiu liberaret quida de p̄ncipalibus nobilibus d̄s
marco filius poppij, ad d̄m eo fr̄ nemine Mar sealus q̄
teret humodo aggre d̄cti esset hostes, aut reliquius
equos suos longe a nobis, ut nō sit nobis spes redeundi
ad eos, & arcedamus pedestres ad ipsos, itaq; populus
de tutus auxilio equorū, manebit p̄lio aliter in fuga
s̄n dubio conuerteretur; Cui consilio militia regis dante de
reudis & plures alij intradixerūt asserētes quod prop
ter amorem amorū nō posset durare i bello s̄n equis
¶ Rur fr̄s uenerūt curuēses petentes humiliter, q̄ si
dens dante Christianis uictoria, et tāt eis mulieres & p̄
uili liberi redderetur, q̄ n̄ p̄ribus licet fr̄es satis fue
rāt meliori cōmōis tū p̄lis p̄stetue & synoma t̄ra
dixit asserēs quod de captiuis eorū fuere secūdam cō
suetudinē i bello hātenus obseruata & q̄ ne curuēses
tāta conciperūt indignationē tota fide & fidelit̄ tur
na, quod dū fr̄es maperet lethōmias impuare, ip̄i
tamē aposthate a cetero Christianos belliciter muase
rūt, & p̄uocantibus lethōmias aut curuēsbis retro
totus quasi populū terrē, derelictis ibi fr̄ibus & eorū si
delibus recepit. ¶ Et tū quātū nobiles de p̄stetua
fideliter fr̄ibus adhesionē quorū unus de q̄den de s̄a
bita selodo pater kalich, conuocā suos cōsanguineos
& amicos aut hodie rediit ad memoratā uenustate
uestitū quo nobis p̄ fr̄es sepūs sūt oblate & pro aue
no ip̄orū colere p̄muratis hodie ueste corporis uiri sang
uine vulnera rubricari & pro dante medams seu
mellurari, q̄ de manu ip̄orū sepūs sumptis uibit hodie

amaritudinē dure mortis i cōfessione ueve fide: eterne
mitatis ¶ hoc facto interuenerūt iudices testet̄, & tū
q̄ alteri machaber pugnauerūt, factūq; ē ibi grāte bel
li, ex utroq; p̄te pluribus cadentibus. tandē post loqam
alteracōni habita inter eos fr̄es p̄mittere d̄no uictoria
p̄diderūt q̄ tota uirtus exercitus s̄i p̄ fūgā om̄s p̄li
fuerat enervata ¶ Veritē q̄ua i illo cōfictū ē die
beate maḡ uerbe i terra ¶ Curuēsi t̄ campo uicta flū
mū durū s̄i burgundus maḡ iher synoma & fr̄ hē
ritas totel Mar sealus p̄stetua & cū eis. cl. fr̄es
& de populo dei tāta multitudo qued eorū numerū nō dū
dū ¶ Post hāc itaq; hostes secuti sūt populū fugē
te, q̄i a deo metallicus factus fuit, quod tre ad
quatuor hostes t̄at xp̄anos occideret aut tū magnā uē
rectia fugerūt ¶ Et ce quomodo cōforti ei sūt mini
tū tū i multitudinē s̄i eorū, equorū, & armorū, qui
de manibus tot oīū occisorū rapauerūt & nūc glant
i uirtute sua, contere ergo deas fortitudinē illo, & d̄s
p̄ se illos ut cognoscāt quia nō est alius q̄i p̄cipet pro
nobis nescit̄ deus n̄

De p̄uocacōne huius belli

frater heinricus dicitur p̄uocatus, dū de castro humelsberk
tam alps fr̄ibus ad bellū curuē p̄dm debuit p̄uocare bēa
uugo maria ap̄ans ei dicit hermane ego ad iouuū mei si
lij te muto: Vñ iten fr̄ hermannus dū recederet dicit quibā
dam fr̄ibus ualete amodo me nō uidēbitis, q̄ uugo dei geniti
ne ad eterna gaudia mactant

oo idem

fuit n̄ partibus almae deo deuota mulier i q̄dam t̄lo sebro

¶ fuit homo fr̄is r̄madi de Wut. wangen; q̄ postea
fuit maḡ generalis domus theutonice. cui domus appen
spectat ei hanc strage. T̄ q̄dam usione. uidet n̄ fr̄s &
corū amicos cum infidelibus bellare. & occidi & eorum
animas in telum ab angelis deportari.

Item de eode

Eandē oīa p̄tenti usione act̄s. quibz r̄fatus. tribuatur
ut simplex & rectus de bonis dei. n̄m p̄sultus dī fū
ret dī feres domus sue. uidet manifeste in aere fr̄s cu
letho vniu. bellātes. & accitit ut fū p̄tē sua & aie
vome uidetis quomodo m̄ fr̄s pugnat cum infidelibus
nō pugnat tam p̄themi quā si. cor fcs. modo fr̄s & p̄i
u cum eo stant. T̄ fcs. & ac lūi descendentes. ut q̄ allat
hostibus. hēa mod̄ p̄cedit. H̄c uides testā largimen
marā & sanctas usques & angelos dei cū animabus p̄i
steterit in celū. T̄ uides has animas. ut dīp̄ uidet due sue.
n̄t eminetores alijs. q̄ fuerūt ac fr̄s herman dī lara.
tem & r̄madi fr̄s dī de gl̄sberg de cuius statu
m edificatōe r̄stiri cristberg superius ē p̄m̄su. T̄ n̄
adulat̄ & ante in hoc q̄. os aie p̄m̄u corpora. & her dī
fletu emoua reciderūt. saluati fuerūt p̄ter uia. q̄
fuerūt. T̄ tunc ut n̄m sui uelto deus sue. T̄ n̄ hoc illi
T̄ uides & uidet t̄m̄ n̄m dī. q̄ p̄tē cygus p̄ f̄. n̄t
i uena p̄t. h̄e tam. n̄t plagam p̄tēntā a fcs. & ap̄.
n̄t p̄tēntā p̄p̄uio p̄tēntā. p̄tēntā. ut n̄t p̄tēntā. m̄tēntā. q̄
p̄tēntā. r̄tēntā. p̄tēntā. n̄t p̄tēntā. n̄t p̄tēntā. n̄t p̄tēntā.
maḡ ad maḡ. T̄ uides. n̄t fide & t̄m̄ d̄tēntā. n̄t
n̄t d̄tēntā. quā uirtus fidei in p̄tēntā p̄tēntā. &
in p̄tēntā ē p̄tēntā. & n̄t uirtus in op̄tēntā. n̄t uirtus.

De combūstione castri vena. berg
& plurim̄ p̄schenonū

¶ Eo tempore quo p̄themi suspecti fuerūt
de apostasia fr̄ uolens aduocatus k̄stian
eie & W̄m̄e qui d̄tēntā uolens n̄m
filiis re aie. ita erat: sedit in collatōe tan
robustus d̄tēntā t̄m̄ in castro lēten. bergka
post modū tempore quidā extimet lumen.
& maḡ p̄tēntā uolens. & uirtus. r̄tēntā
eū. si n̄t p̄tēntā amatus reue. lo post hū.
m̄tēntā. n̄t r̄tēntā laceratas & p̄tēntā n̄t
lebus. q̄ talis hominēntā. m̄tēntā. n̄t r̄tēntā
& q̄ d̄tēntā d̄tēntā. T̄ n̄t uirtus. ite fr̄.
uolens plures p̄tēntā. act̄s. ite r̄tēntā. n̄t
tauit. & d̄tēntā. m̄tēntā. m̄tēntā. n̄t
de morte p̄tēntā. Exiit. & clausit hostiū d̄tēntā
nobiles & totū castriū redegit in fauillā.

De apostasia p̄schenonū
Secunda que d̄tēntā

XV. annis

¶ Eodem anno in uelū beati Mathei ap̄i
& ewangeliste. p̄tēntā. uirtus. fratres d̄tēntā
utatus. T̄ hoc bello n̄t p̄tēntā. armiger. equis.
anim. & alijs q̄ ad plū. sūt n̄tēntā. n̄t
tēntā. mala malis & dolore super. dolore ap̄i.
tēntā. n̄t a fide & fidelibus. ite. & in erro
ies p̄tēntā. sūt relapsi. & p̄tēntā. quidā d̄tēntā
T̄ n̄t k̄stian. h̄tēntā. morte. W̄m̄e. fcs.
p̄tēntā. p̄tēntā. uirtus. d̄tēntā. d̄tēntā.
n̄t rapineros & d̄tēntā. ex erit. n̄t
n̄t.

De multa xiani effusione

— Jurgunus

¶ Tunc d̄tēntā. n̄t
d̄tēntā. n̄t. n̄t.
quidā legatus. n̄t.
helmus. d̄tēntā. n̄t.
& p̄tēntā. n̄t.
imperio. fcs. T̄ n̄t
fuit. n̄t. n̄t.
sūt. & p̄tēntā. n̄t.
& multa. n̄t. n̄t.
pro. fcs. n̄t. n̄t.
que. n̄t. n̄t.
n̄t. & alijs. n̄t.
p̄tēntā. fide. n̄t.
n̄t.

De magistro or.
dm̄s dom̄s seu
ehom̄e. Vi.

¶ P̄tēntā. n̄t.
maḡ. n̄t.
n̄t. n̄t. n̄t.
n̄t. n̄t. n̄t.
n̄t. n̄t. n̄t.
q̄ ad. n̄t.
& post. n̄t.
n̄t. n̄t. n̄t.
& labor. n̄t.
& humiliter. n̄t.
n̄t. n̄t. n̄t.
n̄t. n̄t. n̄t.

H Capitanei & duces exercituum scilicet
dum extra addit, ut & conuenerit tunc
Quotiamque fidei xpiane professores occideret &
usque ad mercedem deleret, & a perfecerunt quia
ut christianos quos extra munitiones & tra. puz
scilicet muerunt quidam miserabiliter cruciatus,
alios captiuos in & petra seruantes detinuerunt,
et idem, capellas & matronas dei conuersas iurane
ta erit mueretur transientes agros sacras &
uasa ad illicitos usus, & phibetes, Sacerdotes &
monachos alios erit mirabiliter cruciabat. **S**u
late quadam sacerdos frater domus theutonice,
qui ad babbendam ecclesiam missus fuerat, respice,
tunc & tollit eum & ad ubi asperius cruciabat
quosque deprecies expiraret aspereres, & tale genus
mortuij competeret, unus scilicet quous sanguine su
dore non auderet

De confectio in pocrinis ubi mlti
occursum sunt occisi

Inno dñi. mccc. xlvi. Nolite fama persecutio
as huiusmodi & alimania comati sunt pri
pis & barones in dñis te regeret & multi no
ides de alij theutonice paribus comparietes
fidei & fidelibus, & nouella placatio erit & par
tibus prusieque & mltoru fidelium sanguinis effusi
one uicta, deberet tam miserabiliter interire
uenarut dñte terre in subditu & cum quibus pñ
& eoru amigari intrauerit terra katangie &
agastata ipa mcedio & rapina capitis & occi

principes alimanie
duas & affensu ve,
& castelle & nich
autu romit romi
bie, frater regis
anglie in dñtor,
his elegerit in
rege romanoru
& discordia mul
to tempore di
rauit

Anno dñi. mccc.
lvi. papa ala
sciam clari de
ordni sancti da
miani, & postea
sancti fuerit
ordni fratri
minoru ranoni
cauit & hoc
tempore fuit al
bertus magnus
clericus & dñi
mania ordni
patorum qui
in pñtibus pace
non habuit & bu
episcopatu rater
font & reliquas
in ruitore colo

so multis redierat ad eam lani ubi nre scilicet & castore brande
burgh, ubi rapti merati sunt & Blamieque fribus & peregrini
is ut aliqua pars exercitus rediret ad dñtan terra itam
& populumque reuirta parte alia in dicto loco & Quo fuit
Xartange copulantes quod pauci non auderent poru tera
deponere congregate mulerunt in dicta parte exercitus in po
ranvis, pelegnis & fribus et aduerso uoluntate se pñtibus
& pñtibus quidam miles de westphalia ductus stenchel de bi
thoria, qui audierat & quodam sermone & q. ac fidei nre
testimonium & pñtibus, depreciet ad celu sine oi purgatorio cura
& hoc pñtibus dñtanu sui rauribus, appo & q. dñca more
militari portauit hostiu cunctis necessitatibus aduersus a se
mistris, & tacebat ab eo tur & ubi. Sed in reditu dum uenisset
ad mediu poru erit & q. Oremus & nre eis graue bellu ex
utrage parte pñtibus uoluerit feraciter & occisus. Eadem sic
deo placuit ita factum & q. ipse dominus de Regaco cum magi
na parte exercitus & fribus qui cum eo fuerat & scilicet qui
ita capti, in fugam rauri sunt rauri & q. Dum uer ageretur fies
cum alia parte exercitus dñi appropinquantes loco rauribus uide
ret exercitum xianoru rauri, nec posset p multitudinem hos
tium liberare, & una alia ad propria late reuersi. & Post hanc
redem Xartangi uictus uictus dñs offerre, mltisq. sortem
ntes theutonice ibi raptis, rauribus duabus uictibus & p
milita burgh seu de niegedunck nobilit & dñte dñm
hirkals, qui sit in angustia & scilicet pñtibus nre rogamur
ut id memoria rediret & pñtibus q. ipse in rauribus niegedun
barck lepus exhibuit, & eia al hac miseria liberaret, quod au
dita hircus eide copantes ipm duabus uictibus lo rauribus sect
tum tertia msa sors caderet iteru super eum noluit redire, &
ipote offeres & in bona & scilicet pñtibus hostia duo ligatus super
egui sui est crematus & Nota dñi & q. idem hircus & pñ
res alij sub unanimitate suo postea affirmabat, & cum ite bur

gelus Tequus crematus crematus emiteret
fornitū, materiat ex ore ipsius columba adibit
smā euoate

De preloftis huius
belli

Fuit in parietibus animarum, quodam autem inter
mulierem in quadam rectitudine, quod auditis de
intermittentibus cum magno tempore, a pro
pone preedere cella sua alturas ipsos quod
quo se daret, quod daretur, ut sua primum
ibi tras erat grande vellus in die ipsa, quod
dientes, remittente nihil quod est et acti
Cuius remissio daretur quod daret perditurque, ac
funda, a quod omnes, ac quod tempora ibi
qua fuerant epus solvate per tres, quod non
darentur, ut se est exercitum militum, qua re
venit ad hoc bellum

De morte prius peregrino

Et dicitur am. Genes de barbie uent prissa
tum multa multa, & intra terra iardie,
post rurs deppopulatioi sambere rogati
mauerunt eu m die beate aggen. uigina
vulnerates qm grauter aliqui m fugam
tomefi. sut. au capi. sunt uel etati

De desolatioe Castru hesh'boya

Nō longe postea præniti cum tribus exer-
citiis & tribus maximis, & instructis alijs
bellis castra hie. pergit epi warmiensis
obsederit In quo obsesi fame & frigore rel-
iquos & eorum rates comederunt tade deperit

fuit leges et alias
 sui Anno lxxx a
 domini Anno de Cl
 lxxx. mortuus. et o
 ionie et defunctus
 et floruit a eodem
 tpe fr. thomo de
 aquino filius eius
 alioq. ordinis p
 dicatores qui st
 ea canonizatus
 fuit a papa Ioa
 ne octavi.

¶ Anno dñi MCC
lxx. constantino
us qui ega. os
a ueneto capta
fuerat p. paleologu
mperatore greco.
re recuperat. ¶
Eodem anno a flo
rentinis a lucinis
pugnatis tota
iens. ultra ser
milia rap. & mor
ti reuerent. Anno
dñi. MCC. lxx. re

tibus omnino actualibus relicto castrum petere
 venerunt usque ad murare plurimam ubi
 obsidum xij. praebitorum quos secum duxerant
 omnia eruerunt crucis a ad parietes ubi remi
 fuerunt c

De obsidionē castroꝝ kuu.
maßperg Cruceburgk
& bareen stein

P^{ri}mo & beati uirides & omnia succederet
 eis ad uita, cognouerunt & locuti sunt ne
 quia iniquitate in excessu locuti sunt, ut
 populi tui domini cognouerunt & illis ad
 uersus sanctos tuos dixerunt, uenite desuper
 damus eis de caele, & no. memorat (israhel)
 ultra. ¶ Et ego populi domini huius ad in
 teritum delere, tulerunt & castra eun,
 nebergk, Crureburgk, & barten steni ob
 sederunt ¶ In circuitu transibet tria propus
 nauila sum. a uaditua pluribus armis eius
 nis bellitales & in armis strenuiss. tollere,
 nunt. Itaq. ne patet aliquid uia teranti ut
 exiret obfessis ¶ Cui aut impur. adces qua
 periculo, quot medias, quot deficiat. mulla
 bile obfessi fratres & alii mactis castris susti
 nuerit, nullus ad plenti fuisset enamare
 ¶ Compulsu eni fuerit postqua ciues & boues
 puros & fartas, & equos plures nec habere
 comedere pedes ei. Suma necesse ipos ad ta
 lia peragere, tanta fuit in hac cibo in cosua
 pelui diuitia, & multi fies comedere eis de
 cibis sui. ¶

et p[er]uenit in
 centum milibus eq[ui]
 tibus et septem mi
 libus thesauros
 trosp[er]it occurrere
 ¶ Cum qua in illa
 t[em]p[or]e p[er]uenit
 tantis pulvis juu
 uerit, ut in media
 die h[ic] hominib[us]
 agnoscere posset
 ¶ Eadem rege anglo
 rum grauer milite
 ratis et cum suis
 fuit in quadam
 flum[ine] p[er]it oculos
 et illi milia homi
 nes in angaria sunt
 submersi ¶ Anno
 d[omi]ni m c cxi v[er]o
 nus papa in iustitia
 et p[er]f[ec]ta compositi
 o p[er]p[et]ua reuocata
 donavit papa vi
 ctorio generali d[omi]no
 in cccx co[n]firm
 at fuit ¶ Anno d[omi]ni
 m c cxiij eto an
 nus papa ioc[un]da
 tunc et matre d[omi]ni
 uenerit occupauit
 tedit karolo ro
 m[ani] p[ro]uincie p[er]

De fratre helmenico magro
fratris profectus: Marlen.

Fratres helmenici fratris profectus magro. vi. p[er]fuit in annis
a sepultus ē in eadem domo: Et hoc tempore fuit h[ab]itatus
fratris profectus f[ra]t[er] theodorus in armis strenuus &
in xpo deuotus.

De desolatione castri resela

Fratres de Castro resela autētes & castra kumigstok
Churbergh & bartholom[ae]i et alia p[ro]prietaria obliuio
timmerit ualde & p[er] multa cōsilia p[ro]prietarios tractatos
h[ab]uit castrum in timore uictoriae per oculos suas soliti
dimis recenserit.

De uictoria in qua deuidat

A marchia comes fambi

in uictoria sua melia
occidit

Dignis tribulationibus coram fratre expiationis tre
p[ro]fessus tā pene deperdetis cōsternati n[ost]re p[ro]prietarii p[ro]prietarii
tū magne quousque defuerit i eis armis. per potuit
alter alteri cōsilia qua timebat si p[ro]prietarii cōmuni offe
sa iam duobus annis p[ro]prietarii, a eis p[ro]prietarii
entibus h[ab]uit p[ro]prietarii p[ro]prietarii. In h[ab]itu a cōsternati
inde eleuatis oculis in celu[m] i[n]firmis flammas
pro auxilio ad dominu[m] & exaudivit eos. Et Misit
de aliato & de martha Engelbercum cōmuni cu[m]
magna potestate p[ro]prietarii qui anno dñi mccc. i
uo. l[ic]a beati marci circa hora uesperarum uenerat ad
castru[m] kumigstok, et uidebat eo die p[ro]prietarii
la p[ro]prietarii quibus castru[m] kumigstok obliuio

juat expugnare sed fr[ater] qua m[er]ito
apererat d[omi]ni ad tā quādem bellu[m] aq[ue]
suasit. Mane facto d[omi]ni exercitus
xanora ad impugnatu[m] p[ro]prietarii acc
let acceden[tes] a[ut] de p[ro]prietarii no[n] uenit
reliquit p[ro]prietarii & recesserat a
corrupuerat peregrinis. de quo comes iulare
is cōmuni p[ro]prietarii cōmuni p[ro]prietarii
n[ost]ros sibi p[ro]prietarii p[ro]prietarii ergo de
t[ro]prietarii p[ro]prietarii p[ro]prietarii qui uariū d[omi]ni
p[ro]prietarii quoniam uis s[an]cti p[ro]prietarii quoniam
r[ati]onatus p[ro]prietarii t[ro]prietarii uenerat. uenerat
p[ro]prietarii t[ro]prietarii extraxit gladio & m[er]ito
p[ro]prietarii p[ro]prietarii p[ro]prietarii p[ro]prietarii m[er]ito
rauerat i ad beu[m] a comes de martha
equites. alij p[ro]prietarii uenerat h[ab]itatus. s[an]c
g d[omi]ni p[ro]prietarii aduocato gloriose de o[st]it
trunphabat. alij gladio t[ro]prietarii. alij
t[ro]prietarii p[ro]prietarii p[ro]prietarii p[ro]prietarii adu
an q[ue] quantu[m] ualge in p[ro]prietarii d[omi]ni
de qua t[ro]prietarii p[ro]prietarii p[ro]prietarii ex
pugnati oportuit. os fr[ater] & eorū anni
reuos de kumigstok aduocato h[ab]itatus h[ab]itatus
l[ic]a eo fuerit aggr[ati] & post t[ro]prietarii bel
lam in quo ex utraq[ue] p[ar]te plures uulnera
ti & mortui ceciderunt. om[n]es interfecerunt
Sueg[ar] deo p[ro]prietarii de illa p[ro]prietarii & alio
rum p[ro]prietarii ultra t[ro]prietarii p[ro]prietarii
sa eorū die reuoluto anno quo cōsternati
fuit in p[ro]prietarii

regis francie, ut ei
p[ro]prietarii ab eo

De magro generali
dominus theodorus

Frater ans generalis
ordinis domus theodorus

tomce. vii. fuit hoc
tempore ut utq[ue] deo

deuotus qui multo
na fere p[ro]prietarii ordi

nis & tre p[ro]prietarii o[st]it
i[n]t[er] x[ristu]m idus iulij

Anno dñi in oculum
Cometes tā nobilis apa

ruit q[ue] t[ro]prietarii nullus t[ro]prietarii
ues uideri obone t[ro]prietarii

magno fulgore fulges
u[er]o ad mediu[m] emis

peru occidentem t[ro]prietarii
per lucida p[ro]prietarii

bat a l[ic]a t[ro]prietarii d[omi]ni
m[er]ito p[ro]prietarii multa

significauerit hoc t[ro]prietarii
om[n]i p[ro]prietarii & aae

ru[m] ut t[ro]prietarii plus q[ue] p[ro]prietarii
tres m[er]ito durauerit

ip[s]o p[ro]prietarii ap[er]ere p[ro]prietarii
uiderat t[ro]prietarii t[ro]prietarii

ni & t[ro]prietarii notu[m] q[ue]
papa n[ost]r[um] h[ab]itatus

cometes d[omi]ni p[ro]prietarii

De pronosticatione huius victorie

Hanc strage lambearum. Et quia puerulus & sic
affirmat totum habet ignem futura, & cuius fuit dicere sub
pena capitis sui, refertur per spm ad fratres de Kunigberg.
In die beati iustitij sanctorum cariditas. Sed ne exieritis
perire non eade die reuertentur in propria facti ei media,
tunc qui adhuc terminis istas tunc proponit alii adhuc ne
die sambre occiderint, vel terra aperiet se suis, & sicut da-
than & abiron deglutiunt eos unius & hinc pdicant fac,
fuerit e

De facilibus Samburgis qui tribus

De kuntsbeek adhe

seriene

Xeranthus venosus Lf. habet melleum sambitis exte-
riorem et interius luteum. Tota res secula et ma-
gis ad usum medicum quam ad ornatum pertinet.

2010-11-11

1885. June 15 - 1885

[illegible]

mte fugas & se carnis & profundis de terra: & quare
 dedit illi nec & parietem tunc abscidit: p̄r & amice
 r̄ em̄: gāi ta uenit te oradit ¶ Qui fugies ioculor ad
 tentum p̄be uenit & exiit p̄r p̄s, et tota p̄mā
 de p̄s fuit & s̄bstantia fuit a p̄bīs dissipata ¶ Tandem
 dicit Naluo p̄tēgātā dēt̄a p̄mā nationibus & p̄r
 abierit: a uenit m̄ de p̄r & tē exiit amandis

De Difficultate Defendi: infortuna ad

A. K. Kunnigssberg

Propheti : nam a sua ultimati, cognoverunt, quod modo
tali in hominibus destrueretur, etc. etc. etc. etc. etc.
d. inter alia, etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc.
omnes ita, etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc.
tamen ita, etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc.
in q. capitulum, etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc.
nate, etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc.
nisi multas, naves, quibus naves, etc. etc. etc. etc.
ita ad tota, etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc.
ut, etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc.
turbati, etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc.
re, etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc.
nave, etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc.
destruxerunt, etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc.

de destructione portus q̄ proutire.

et recedat in gloriam.

prigore.

Quia autem prae thei per hunc motum n. p. quiescit, et eneruat
iterum & exigeritis uariis motu quatuor acceptu in profi

ceter omnia sua communis et non
 g fuerit pars super aquam progre
 & in quilibet tunc potius una propus
 nautica firmi ad modum edmissa
 se toleretur omnis materia nemedi
 naugis ad castrum Kuningberg et
 cum frēs et dicto castrum non se e
 tiampti media se toleraret elige
 tes potius non tibi qua fane sit
 miserabiliter interire; uenerit arma
 ta manū nauigio, & dū appropia
 ret ponti fixis anchoris, uelutue
 tus ualidus & duxit eos uolenter
 ad potum, & ractū fuit dei providē
 tia, & pēdentes potem muerunt
 multos naves amatos i ipso, & in po
 pularibus eis uolenter respēdēs
 ostendit fuit inter pos tā dūm
 uellū quale uisū fuit in hoc e
 tū inter paucos uolatore. Tūc
 nāt eis deus opem & auxilium de
 celis ut indubitanter creditur, q hui
 mane uirtuti quasi impossibile fuit
 eis tante multitudinis resistere ut p
 catis hostibus potē & propugnacula
 frēs funditus desolaret & deleter
 In hac pugna quidā fr Genehar
 dus natus de Saxonia, quidā pri
 theros fugientes sequutus, cuncta ex
 eis uno ictu caput angustauit tamen

Anno domini: MCC lxx
 Clentes papa. iiii. Karo;
 lum pēdētē coronauit
 in regnū cecidit q ei
 papa urbanus. dedit
 Hic Karolus mēse
 dūm filii naturalis fuit
 dedit imperatoris secūdi
 uba & regna priuauit
 Anno dñi MCC lxxvi
 multi Saraceni ex affri
 ca nemetes thespaniam
 occupat sed eandem rām
 nō sū multa sanguinis
 sui effusioe de ipis tri
 umphabat Anno dñi
 MCC lxxvii Soldanus ba
 bilonie armata destruxit
 Pa. antiochia una de
 famosioribus ciuitatibus
 orbis cepit, & orosis, &
 raptis omnibus ipam i
 solitudinē redēgit
 Anno dñi MCC lxxviii
 Conradus nepos olim
 paterici imperatoris
 secūdi i bello akarolo
 rege Celibe pācto a
 prius, & cū multis no
 bilibus de almania de
 captiuitur

cladio, de qua plaga item culueratus statim nō cecidit
 ad terram, sed in capite cui quaeperat cum alijs p
 tū mediu ambulauit & tendit, de q re frēs & ali qui ui
 derāt amirati fuerūt ulro, modū alserētes nūq tibi
 se uidisse

De impugnatione Castrī Kuningberg
 bergk

Nē longe post h henricus mōte Kattangorū rapta
 reus, tōq egato magno exercitu uenit ad campū hū
 mbergk, ut impugnaret castrū, cum frēs cum suis ar
 magens occurrerūt, ex aduerso se uolūter opponētes sed be
 nius mōte pāctus uites a lege frēm hēnricū dūcū ule
 bultū tēdēm balista, arcesur pēstius ad eū dūcīs be
 dūc te mitta in celū, & transfixit eū i tēca sua gaunter
 uulnerato, loret de hoc uulnere postea sanaretur & hoc
 uites quidā famulus cū medea lactea dūcū dēuū ual
 nerat, & sic ei reddidit talē de quo uulnere debuerat
 nō exercitū suo pēstio negotio retrocepit

Item de eode & quodam mirabili facto
 Curusdam Ballesce

Quib suffeceret ut plerū perorare quot modis & quā
 uarijs & subtilibus sūbtilis & alij pūthem castrū Kungs
 bergk sepos impugnaret sic q & utraq parte pures oc
 tū fuerūt & localiter uulnerati & inde accidit una
 uice, q sanitate tū exercitū impugnātes dēctū castrū
 addo mēstā fuerūt i hac pugna, q quidā fr mētalios
 qui se ad defensionē oppugnat, ractus fuit relinquere

balistam telam & effugios in euasit, quā balista quidā
sambiti telles suspēdit ad collū suū alij circumstantes
mirati fuerūt ultra modū quid esset, quā prius talia nō
uiderūt & tūc iussu locis manibus attrēctatis, tādem qdā
per depresione resoluta tūc, cōta baliste collū eius plicatū
ita ut post tempus modū expiraret de qui factō pēthēni
balistas ualde de cetero tūmerat

De destructione gredi kummgsbergk
sēi in morte sancti Nicolai

¶ Cum ecclesia pēthēni sancti Nicolai tūc uita rasōi
kummgsbergk frēs locauit gēdā quidā & quā nō bene
fuit firmati super uenerūt sambiti in pūuē & captis gēo,
tūc pluribus hūmibus, ipi penitus destruxerūt, vñ post
ea traslatū fuit i ualle tēer pēthēni & castri, i cōt locū
i que uq; i die permanet hēdēni

De mactatione uelut dramenoy &
morte plurius sambitarū

Hēno pōset tōtū uere, & si simberet iux. tēderetur, quā sol
lūti fuerūt frēs in pūgatione sambitarū ut eos uerū sub
ueret, fidei xāne vñ dēbitatis & effugatis hys qui i
territorijs dēdēno, & wāgen & uicinis locis
alijs habitabat. frēs tūc exerrāt tōtā territorij pūbē
pēcēpēnt, & depopulata quātā uilla dūta dramenoy de, cap
tis pluribus & cōtū, dū tū magis spoli uerēderet hēstē
tēquātū eos mūderūt, & quasi i fugam tōuerūt, sed
tū hēuītus vlenbafū in totus animas ipi resēdit, &
adēo uēlūter se opēsūt quod alij resumpēs uēlūter & audē
tia reuēsi ad pūlū, pūctōrū sambitarū occiderūt multi

tudine epistolam

De mactatione fratrum contra sambitas
in territorio hēstēni

¶ In terra sambie ē quidā territorij dūctū bethen in quo
homines feroces habitāt, & adeo pēthēni, q de una uilla
Quāgēti uiri ad bellū habiles pēthēni pēthēni, quos frēs
de kummgsbergk soli mūderē nō quēdāt vñ regauerūt
mōm de huonia ut de partibus suis aliquos frēs & armige
ros ipi in subsidū dēstīnaret, asūgnātes dū & locū ubi
hēdāt ad pūuē tōuenire & uenētes itaq; frēs de kummgs
bergk tū pūuē exērtū i tūuē pūuē ad locū depūgnātū,
nēpēnt dūctū territorij rapina & tēdū dēpūgnātū
nēpēnt ad hūc tū tēpēntibus, vñ ambite tōmēti tōuenētes
exērtū frātū hōstīlīter mūderūt & dū tā uellēt i fugā
tōuenēte, & pēthēni ipos nūmā hōstīlī pēthēni exērtū frātū
huonia tūc nūmā & magis dēuēntis supūerūt tēdū
mūderētes mūmā, tūc illū exērtū sambitarū tōtā gla
dī dēuēntis, captis mulieribus & paruulis habitātes hūis
territorij & tēuēntēnt tūc tēdū redēgēnt

De reformatione pacis inter frēs
& sambitas

¶ Hys & uarijs afflictionibus castigati sambite ad hūc pūuē
mū frātū & aliorū dēfētū, nō ualētes amplius resistere
plēntatis filiis suis i obēdēntiā subdēnt se tēdū fidei xāne
de reformatione sambitarū de ser.

reloio xāno.

Sed nimis humani generis dēuēntis quā pūuē fidei se

audet. & queti suggestit his hominibus sambae qui in conione
rimor fuerat constituti quod in aposthasie utriusq[ue] sit relapsi
¶ In ip[s]i congregati cu[m] exercitu Castra Vistulensi epi sambie
his impugnaverunt i quo nisi duo iuri & unus fr[ater] & famulus eius
fuerat illa uita. & ecce mira res pertulsi aeris excedunt eo
multa ip[s]oru[m] ut Roma seu terram pedere ante oculos ip[s]oru[m]
no uiderent. q[uod] si cum minimo digito motus sue traxisset dei
castra esset aperuisset. & ip[s]i p[er] consequens funditus destruxisset.
& sic post impugnationem aliquale infecto negotio recesserat

De destructione territorii rimor & morre
habitatione in eo

Quod cum aures fratru[m] de kumigsbergh diuenerit idgnari
ex hoc congregauerunt cu[m] alijs sambitis exercitu[m] & mirantes
dictu[m] territoriu[m] rimor omes uiros interfecerunt mulieres &
parvulus cu[m] o[mn]i ip[s]oru[m] substantia deduceres. siq[ue] iterato q[uo]d
iit i pace terra sambie sicut prius.

De destructione Castroru[m] capu[m] & loffere
in terra sambie

1^a Intra aposthasia secundu[m] castra capu[m] & prutheni nomi
nat iugurbi & in latessu[m] ius castru[m] Wislar sepe & dunt
nunc loffere. a nomine cuiusdam sancte dei lautshere q[uod]
ibi de morabatur edificauerunt munites ea ut facilius cogeret
retineret natura sambitana

De desolatione castru[m] gerdauis

¶ Hoc tempore quida[m] dictus gerdau[us] cuius progenies adhuc
dicitur rethalia. Selator fidei & fidelium habuit i tra bar
theli castrum dictu[m] a nomine suo gerdau[us] hic post multa
bella & impugnationes quas a compactoris suis apostatas susti
nit du[m] uo defeceret ciuitas. robusto castru[m] cu[m] o[mn]i domo

& familia sua ad fr[ater] de kumigsbergh repetantur

De morre vi. fratru[m] & pluru[m]
xanoru[m] i castru[m] Weistore
p[er] se

In eade[m] terra bartheli ut quida[m] referunt fr[ater] habebat castru[m]
dictu[m] Weistorepila situ i lictore fluminis geboms qui fr[ater]
quoda[m] die exercitu[m] prutheni qui duas uillas ibi dep[re]dauit
sic sequit[ur] sed prutheni erupentes de insidijs quas statuerat
sex fr[ater] & plures xanos occiderunt

De desolatione castru[m] Weistorepila

Hec dum sacra prutheni m[od]o fratr[um] collegerunt magnu[m]
exercitu[m] & obsideret castra Weistorepila tota die usq[ue] ad
repulsu[m] fortiter impugnaverunt fratribus ex opp[er]to iurilita
se defendentibus. sed cum prutheni infecto negotio recessisset
fr[ater] consiliarios munitate castru[m] & q[uod] ne posset tam graues
impugnationes ammodo. si magnu[m] periculo sustinere robustu[m] cas
tro. secrete recesserunt

De castru[m] Wisenburg & morre xx. fr[ater]
& pluru[m] xanoru[m]

93 Castrum Wisenburg & a pruthenis ualeuona dicitur. situ
fuit i terra bartheli i lictore fluminis gebromis. ad q[uod] de fudo
uia & aliaru[m] nationu[m] partibus uent exercitus de dep[re]dare ter
ritorio areuare recessit. quib[us] factu[m] quida[m] de familia fratru[m]
consilium eis ut sequeretur sine o[mn]i timore. Cu[m] fr[ater] & seniores i
sui exercitu[m] ueliter sunt sequuti. s[ed] du[m] statim eos no[m] muerunt
adeleat[ur] reu[er]ne. quod ille traditor prohibuit promittens bona fide
& circa flume[m] quod dicitur Wangiopia eos sit dubio haerent[ur]

uidebant redire in loco dum appropinquaret sicut perdatum fuerat mirari repete misilium eos quod uideret fratres alieni deierunt quanta motem uenire a de uis se logo tempore auxilium descendit carlebanque et aliq. parte plurius interfecti, tunc peremerit dno pruthem fualiter xx freres a tota exercitu non occiderit

De destructione castri Wissemburg

Hoc castrum Wissemburg a pruthem tere tribus annis fuit ob-
sessum a exercitibus oes machinas cum quibus attulit castrum impug-
nauerunt tamdem fratres una uolente rapientes duxerunt ad castrum
et cum ea se multo tempore detinuerunt et postea postea de-
tinentibus non actualibus freres cum suis armigeris relicto castrum se-
necte Anno dno MCCCXIII reuerserunt dirigentes uiam suam uelius
durati Masowa qui meliore dno dynatus tunc barthoni
captaneus cum multis armigeris eos sequens non posset remphedoe
qui cum episcopo lapsi subsisterent ipse assumens sibi xii uiros
reuerentibus episcopo, posset alios a dum appropinquaret uenit
fratres cum tanne deficiet et per lassitudine non ualentes ad bellum a
mortalit eos uinuerunt et primo tunc elsi occidit oes, alii ad de-
fensionem se opponentes dicta dynami grauitate uulnerauerunt
et ex tunc reuerant a bello et fratres cum suis a parte reuerserunt

De destructione castri Croneburg

Anno domini eodem MCCCXIII cum castrum Croneburg a nar-
tango fuisset tribus annis tribus machinis a tribus propugnaculis
obsessum freres cum familia sua post multa bella gloriosa ibidem re-
ta deficietibus non actualibus senectute artus tempore de castrum
reuerserunt et quod cum peraperet pruthem sequenti freres eos, domi-
perit duos freres et oes gladij occiderunt

De impugnacione castri Harensem

In castrum barthelem fuerunt freres a alij armigeri aaaa tpe obsi-

diuiss feceruntque pruthem tria propugnacula et circum castrum
tribus totum fuerat MCCCXIII Anno expectati pabent
et oes machinas quibus ipse impugnauerunt et sed iniqua depare
tunc per misilium facta plura per freres ibidem gesta erat quanta
et dictus mungedo et dicto castrum barthelem qui adde uideris fuit
et per morte ipsius pruthem elimalat se occidisse parte media
obsessum Na reuerant tunc iunato ipse ablo cadentem
et occiderunt et occiderunt uariis traditum fratribus, tunc em
inceperunt per hunc modum et ordinatus primo misilij misit et
quidam uenit et annis sibiuenit cum sicut aglias quoniam si
lorum israhel obsessorum militum expugnaret clauas alia uoce
dixit Si et quisquam in castrum qui audeat me aggredi et pto
singulari expugnatur ad me foras et duo audito mungedo
petra utentem fratri a operta expellens et cum hunc
ten sequutus sed cum ruptis huius hostes cum magna turba
uideret uenientes ipse castrum illo fugit ad siluam a per occultas
uias ad castrum barthelem et reuerant et hys modis a alijs modis
et totiens temptauerunt et in fine ipse deapientes occiderunt et
Eodem modo quanta ipse dictus tropo totus magnanimus a fi-
dei zelator ab eis occisus fuit et De quoru morte facta et centia
magna et populo pruthemorum a tribulatio immia fratribus et uocato
sed ut freres gaudent ipse et licet conuenerit a dolore iulpo
runt et pando facto an porta castrum xxx obsides pruthemorum
quos raptiuos uenerat ex quo ardeat a rum pruthem uenerat
filios a sanguines suos suspensas plauerunt a ipse immiser
placuit magno

De destructione castrum propugnaculorum et occasione mille a plurium pro- ethemorum

Brandenburg, q̄ a nomine Marchionatus sui ad perpetuam
memoria sit uoluit appellari

De morte swanteipolci ducis pomeraniae
nate ducis pomeraniae a rebellione
mestorini sibi sui contra

Hoc anno swanteipolci dux pomeraniae decedit electum
a ut cognovit q̄ mortem uoluit ut si filios suos, a pro
testamento ultimo q̄ morte consummavit dedit eis hanc doctrinam
duces et postquam mto me ex una parte a fratres domus thea-
tonica ex altera bellum erant eo tempore deici q̄ fas a p̄ceptis
a modis uariis impugnauit eos a ne p̄cepta, quia deus in eis t̄
a pugnaret pro eis et uide consilio q̄ nimis uos eis oppositis
sed tū omni ueneretia haurire et tunc dicitur me t̄ adiecit
Mestorinus primogenitus eius sed mortuo patre dū esset dux
pomeraniae teneretur quoddam auxilium sequi frustra patris sui
prima deserta mouerit pruthenis q̄ tū exercitum tenuit alius
sui a episcopatu pomeraniae ex opemto castri sui Kneue-
burgk deserviret mēdo a rapina a xv. milibus fratribus one-
ratis rebus necessariis at defensione fidei a pacis p̄-
hiberi ex una parte uisile a castres de Kneueburgk a al-
teri fortiter impugnaverunt quosq̄ uoluit uicte. tū altera eu-
dere nō posset. electus de nauibus rebus omnibus cauebat

de uindicta huius rebellions

Quo percepto magister a fratres electo magno exercitu intrauit
tū dux beatorum p̄cepti a pauli apostolorum tū tū pomeraniae circa
Castrium Kneueburgk a post tū tempore sequit̄ circa uindicta
a castrum deservit a uisibile castri territoria a uindicta capax

multis hominibus a pecoribus nēdio deuastauit et Quo facto
Mestorinus dux pomeraniae qui prius canquā ut scire i fratres a
ceteros subditos nate ex exercitu huiusmodi militatus cum multis
p̄ceptis humilitate seceperunt a nēdio quod nter tū a magistrum
a fratres sui p̄cepta p̄cepta reformata

De deservitio castri Brandenburg

fratres p̄ceptis de hōldesfate conedator de Brandenburg
cum fratribus a amicis suis profectus fuit ad territoria nacta
sic q̄ dux Soldator circa castrum Kneueburgk a per nēdio
a rapina oras a capax plunius deuastauit et tū dū occurrit
ei natus qui dux q̄ castrum Brandenburg esset de fructibus
q̄ hūit nēdio et dū dū mulier pruthenis mulier tū dū filia belli
al nēdio de dūto alio a capax capax capax uamissu fuit
abterā uenerunt q̄ a nēdio a magis uenit tū capax naut
et Quo audito conedator tunc uenit ut tū fuit uersus Kneue-
burgk a uersus nauigio Brandenburg fratres a aliquos de famu-
lis suis qui se nē tū tū ligna dūto castrum de fructibus ab impetu
a impugnatore pruthenorum saluos seai tunc

De uindicta castri Brandenburg

a laudatibz uia ciuicam fuit

et tū ibidem

Marchio de Brandenburg nēdio q̄ castrum per electi electi
esset a pruthenis deservit tunc uenit a electo iterum magno
exercitu rediit p̄ceptis a de tū tū a fuit consilio ad uindicta
castrum aliud eisdem nōis in laudatibz et in hoc castrum fuit
tam q̄ heritatis de Lichtemburg nobilis q̄ p̄ceptis alias cas-
tigatones a obsequia quibus se affluxe tū tū tū corpus

[illegible]

Et tunc totius de gaudibus VIII. deinde profectus iterum
ad domum suam ad Melchiam et hoc tempore fuit
in Italia per tractatus de arbitrio sententiarum
de iudicio legem hancque per
dominum et marchionem

[illegible]

isumptis sibi fratribus & amicis, tutum propugnaculum
 ortis & capis omnibus destruxerat. tunc factis diebus
 princeps iesus sacra patris sui testigia, tamq[ua]m leo mire
 ridus qui ad nullum parietem cursum, in exercitu suo processit
 ut, ultra terra xanathie, quae ad fort[em] q[ue] dicitur Gorkin,
 de, ante oculos fratris & socii, singulis diebus perulis
 hanc nationem modo & nimis. Tandem fecit in eis
 iracundiam, quod ierit ante festidit & huiusmodi substat
 ut & fuis. itaq[ue] hic, cyrus iste dominus marchio redyt
 ad partes suas non in inuicem dissonum, q[uod] de popu
 lo suo. omnia propugnacule propugnaculi-ti & manifesta
 tione terre xanathie. i. uiri a praelis recedentes interfieri
 & hic deo deuotus princeps per multa dies in fuita, q[uod] pro
 statu terre praeferat, fuit inpedebat. xim. in eos nobiles
 & in uiris de familia sua, defuit, fuit in exone domus
 thethonia & proclat[us] ut natiuitate. Tomibus quae reli
 gione & militari fuerant necessaria, reliquit in terra praeferre
 In fratre Comado magro praeferre

frater Conradus de tudeghe senior magister terre prusche ex
plur. vi annis. Anno dñi m cclxxiii. Cl. tunc ai magistro
ge. eali notatus et aditum mortuus est. tunc

De morte henrici moei caputani
Hactangorum

Post haec primis noctu Martangi receperit trepidare
timore ubi aliqui non erat timor. Nihilquam fluctibus atis oc-
tillans ubi non timere sibi penultima minere. ¶ Vn accedens
¶ timor note Capitaneus ipso tu iudicatum suis copli

[Faint handwritten notes, mostly illegible due to fading.]

de desertis et specu birgela.

[illegible]

in the 18th century.

St. George's, Grenada, 20.

The above information was obtained from the following sources:
 1. The above information was obtained from the following sources:
 2. The above information was obtained from the following sources:
 3. The above information was obtained from the following sources:
 4. The above information was obtained from the following sources:
 5. The above information was obtained from the following sources:

... and ... hospital ...

2. *Leiteiros & mequeira*

long-collared

[illegible]

N. 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 84

De vassallen der koning van

occisione quorundam

fratrum & c.

משלוח

Perhaps the most interesting thing about the world is that it is not what it seems to be.

de Rubeusdam fidelibus pogeantur. Lūa fides
adheserunt

Dum superet secunde apostolus. postea quidam de pogeantur
Lūa fides pogeantur. et ut dicitur. et ut dicitur. et ut dicitur.
Lūa fides pogeantur. et ut dicitur. et ut dicitur. et ut dicitur.

De desertione castri. Venerabilis
Athenis produgnatione

Pogesi in ea interitus. et pogeantur. et pogeantur. et pogeantur.
et pogeantur. et pogeantur. et pogeantur. et pogeantur.
et pogeantur. et pogeantur. et pogeantur. et pogeantur.
et pogeantur. et pogeantur. et pogeantur. et pogeantur.
et pogeantur. et pogeantur. et pogeantur. et pogeantur.
et pogeantur. et pogeantur. et pogeantur. et pogeantur.
et pogeantur. et pogeantur. et pogeantur. et pogeantur.
et pogeantur. et pogeantur. et pogeantur. et pogeantur.

De produgnatione molendini. Venerabilis
Athenis produgnatione
de eldugo

et ut dicitur. et ut dicitur. et ut dicitur. et ut dicitur.

racogit. libere. et expensis. et ut dicitur. et ut dicitur. et ut dicitur.
et ut dicitur. et ut dicitur. et ut dicitur. et ut dicitur.
et ut dicitur. et ut dicitur. et ut dicitur. et ut dicitur.
et ut dicitur. et ut dicitur. et ut dicitur. et ut dicitur.
et ut dicitur. et ut dicitur. et ut dicitur. et ut dicitur.
et ut dicitur. et ut dicitur. et ut dicitur. et ut dicitur.
et ut dicitur. et ut dicitur. et ut dicitur. et ut dicitur.
et ut dicitur. et ut dicitur. et ut dicitur. et ut dicitur.

De produgnatione pogeantur. et pogeantur.
magna produgnatione. et ut dicitur. et ut dicitur.
pogeantur. et pogeantur. et pogeantur. et pogeantur.
et ut dicitur. et ut dicitur. et ut dicitur. et ut dicitur.

Perterriti & magister & fratres de huiusmodi lamentabili eadem ut
 in scriptura multa interfectionem aggregaverunt cum potestati
 titus sui, & adantes terra pax sanie a fine usque ad finem rapina
 & medio infantes interfectis viros & mulieres & parvulos captos
 de tuerunt. Insuper & capti hellsbergi ita tunc fuerunt cum p
 gelanoni & paguicentis, captis omnibus & ceteris de ex tunc terra p
 schia quoniam in pace

De concilio muelde, hospiti &
 muelde tribulationibus

De concilio muelde

De concilio muelde

De concilio muelde

Quot mementa sunt pericula quatuor angustis fratres & alii fratres
 in hac persecutio, que ultra .xx. annos duravit, ut scilicet & si
 sol. mamentibus castis & alijs ita pcepit. Sicut & si dei con
 noe ita sufficit, qd nullus hominum aut mementibus ea plenius
 explicare. Et vix fuit aliqua hora in qua posset panem in latuerat
 te panem tenere, nisi una vel dardus vel pluvius veniens
 surgeret ad pugnam ad hostibus propulsat. Et ut non, ptear
 mto, fuit implet qd de mamentibus mamentibus sanctum e
 mamentibus mamentibus, & ceteris ex adverso mamentibus dardus, q
 media pars con faretur opus & altera tenebat lanceas ad
 ascensu aurem dardus egredietur alba, una manu faciebant
 opus & altera tenebat gladium sed hi dei ministri ut daret
 apostolus in hys annis tribulationibus mamentibus, mamentibus
 gustis, plagis, tunc tunc, sed mamentibus, mamentibus, mamentibus &
 mamentibus, tunc mamentibus quasi mamentibus mamentibus, quasi mamentibus
 semper aut gaudetis faretur & ceteris & ceteris sui tunc hōm

lectum sunt re abundavit propter duos apas, si repuer
 ca que acuterit ad ad mamentibus, sed ut correctione & ceteris
 se mamentibus. Et tunc multo tempore ad mamentibus & ceteris
 agere, sed sicut utrosque ad mamentibus mamentibus est mamentibus
 Non tunc sicut utrosque ad mamentibus mamentibus expectat, ut
 eas tunc dardus mamentibus, plenitudine peccatis pmentibus.
 Ita ut in nobis statuit ut peccatis mamentibus tunc dardus ita
 dardus mamentibus, propter qd mamentibus a nobis mamentibus sui
 amonet tempore mamentibus tunc dardus mamentibus mamentibus tunc dardus

De Secunda casere bartenensem

De destructione

Natione autem qd barteni mamentibus & alij mamentibus
 futei & mamentibus item mamentibus mamentibus sunt & mamentibus
 tunc mamentibus mamentibus mamentibus mamentibus bartenensem,
 qd post mamentibus mamentibus barteni sibi ad sus mamentibus mamentibus
 mamentibus mamentibus mamentibus mamentibus mamentibus mamentibus

De obsidione casere Beshide & morio duorum

De obsidione casere

Sequenti anno mamentibus, mamentibus, & mamentibus tunc mamentibus
 mamentibus mamentibus, casum beshide & mamentibus tunc mamentibus mamentibus
 ne mamentibus mamentibus mamentibus mamentibus mamentibus, & ceteris
 tunc mamentibus mamentibus mamentibus mamentibus mamentibus, tunc mamentibus
 aut ad filios suos, dardus qd nos mamentibus mamentibus, & ceteris
 & mamentibus mamentibus ad mamentibus mamentibus, de quibus mamentibus mamentibus
 & alij mamentibus mamentibus mamentibus, ut ad tunc & de mamentibus mamentibus
 mamentibus dardus mamentibus & ceteris. Post tunc mamentibus mamentibus mamentibus
 bartenensem & mamentibus tunc mamentibus mamentibus mamentibus

De bello mamentibus & mamentibus
 pluvius de mamentibus tunc

Hmo in Mechlini. venis at sancte maris ecclesia. mense
 ppejanis. Man. l. his. Nitens. Cartho. & sanctis
 factique. antore. detua. p. ob. q. nequaquam. de. cetero. in
 de. testibus. ut. teneant. sed. fidei. & habum. imp. o. hui
 luer. ob. luer. : M. & fies. solliati. ad. dila. tati. c. minos
 x. a. n. e. t. t. o. a. g. e. n. t. e. N. a. t. r. o. v. i. c. t. a. n. a. p. m. b. i. l. l. i. c. a. p. a. n. u. e. r. u. t.
 o. d. o. s. e. q. u. a. n. t. i. s. h. u. p. a. t. e. r. M. a. n. u. l. o. n. i. s. c. a. s. i. l. i. u. s. d. e. n. i. b. n.
 d. e. q. u. o. s. a. p. e. r. u. s. t. p. m. s. i. t. l. e. a. t. o. m. b. u. s. s. i. b. i. a. d. h. e. r. i. t. a. l. i. u. s. p. a. c. i.
 & f. i. d. i. s. s. o. d. i. c. i. s. e. t. p. l. u. r. e. s. d. e. N. a. t. r. o. n. i. u. s. a. n. p. e. r. u. s. & p.
 b. i. l. e. s. u. e. n. i. e. n. t. a. t. f. r. e. s. s. i. c. e. s. s. i. u. s. t. e. m. p. o. r. b. u. s. i. n. o. m. n. i. a. p. a. n. u. e. r.
 s. i. a. & v. e. n. a. t. f. i. c. e. a. t. t. a. p. a. r. i. s. r. e. l. i. c. i. s. p. o. l. i. s. s. e. n. u. e. n. t. d. i. o.
 u. n. d. e. u. s. u. x. p. o.

De expugnacione ducis viscerum
 terrae Nidromiae in
 territorio leslyo

Traier Conradus de leslyo. n. p. a. i. s. i. d. e. n. t. i. s. p. r. i. n. t. e. n. a. &
 f. i. d. e. l. i. t. a. t. e. i. s. t. r. a. n. a. t. u. r. i. t. a. t. i. s. & p. o. c. o. m. n. e. u. s. i. u. s. t. e. n. e. n. a.
 a. n. o. u. a. m. u. l. t. i. b. e. s. t. d. e. d. i. c. a. t. e. M. i. s. t. f. i. c. i. t. t. h. a. t. o. r. a. t. i. o. n. i. u. s.
 n. e. s. a. n. b. e. l. i. s. & e. x. c. i. t. a. t. i. u. s. a. t. d. i. c. t. a. m. t. e. r. r. a. n. a. t. r. o. n. i. a. q. u. i.
 a. g. g. r. e. s. s. i. t. t. e. r. r. o. n. i. u. s. n. a. p. a. n. a. & n. e. c. e. s. s. i. t. i. n. s. t. a. u. e. n. t. a. t. A. p. p. o.
 r. e. t. e. c. e. s. n. i. a. a. t. d. u. e. c. a. s. t. r. a. d. i. c. t. i. t. e. n. t. o. r. u. m. p. o. s. t. l. o. n. g. a. m. t. e. l. l. u.
 m. e. n. t. e. s. h. a. b. i. t. a. t. i. u. s. d. e. m. a. n. u. o. p. r. e. t. i. a. u. x. i. l. i. a. t. r. i. n. g. e. e. x. p. u. g. n. a.
 u. e. n. t. a. & c. a. s. i. s. & c. a. p. t. i. s. u. l. t. i. s. h. o. m. i. n. u. b. u. s. i. p. a. c. a. s. i. s. s. a. b. i. l. i. t. e.
 q. u. i. n. a. t. i. o. d. i. c. t. a. g. l. e. r. a. t. t. i. n. g. u. e. p. i. l. a. n. e. q. u. i. s. p. u. a. d. i. t. u. s. &
 a. l. i. y. r. e. b. u. s. n. e. c. e. p. t. a. f. u. i. t. q. u. i. a. c. a. d. e. q. u. e. n. t. p. a. n. u. e. r. a. t.

De expugnacione castri ortho
 leslyo.

Non longe posita idem f. th. aduocatus de m. d. n. r. g. r.
 asumpis sibi glaudis f. d. i. s. & C. a. q. u. i. b. u. s. n. i. m. u. l. t. i. s.

p. e. t. i. b. u. s. n. a. g. i. o. p. r. o. c. e. d. e. n. t. i. b. u. s. n. o. n. a. t. t. e. r. r. o. n. i. u. s. N. a. t. r. o. n. i. u. s.
 d. e. r. r. a. m. C. a. r. t. h. o. n. i. a. c. i. d. a. n. s. r. e. g. i. t. a. n. s. u. t. i. o. r. a. d. e. l. i. c. i. a. a. p. p. l. i. c. a. t. i. s. q.
 v. a. n. s. a. t. m. e. n. i. a. a. g. g. r. e. s. s. i. f. i. c. a. t. i. p. u. g. n. a. t. i. u. c. a. s. t. r. u. m. o. t. t. o. l. i. d. i. a. n. i.
 s. e. d. q. u. a. c. a. s. i. f. i. c. e. s. a. u. t. e. n. t. a. t. q. f. r. e. s. a. n. i. a. t. a. m. p. e. t. e. r. a. l. i. a. d. u. o.
 c. a. s. t. r. a. e. x. p. u. g. n. a. u. e. r. a. t. t. e. p. e. r. a. t. i. t. a. n. g. e. m. e. i. t. i. d. o. s. i. n. o. p. e. t. e. r. a. t. d. u. i.
 r. e. s. i. d. e. r. e. s. e. d. p. o. s. t. n. e. d. a. r. i. n. a. p. u. g. n. a. t. i. o. n. i. p. l. u. r. i. b. u. s. d. e. c. a. s. t. r. o. l. e. t. i. d. i. t. e. r.
 a. d. h. e. r. a. t. i. s. a. l. i. s. r. e. d. e. n. t. i. s. f. r. e. s. u. e. t. e. r. a. t. a. n. u. e. n. t. a. c. a. s. i. s. d. i. c. i. s.
 r. a. p. a. l. i. q. u. a. m. e. n. t. i. b. u. s. & p. a. n. u. l. i. s. i. p. s. i. f. u. n. d. i. t. u. s. t. o. b. s. e. r. u. t.

De expugnacione castri caminus n. i. s.

Dente. m. g. r. t. e. m. a. g. n. i. s. e. x. c. i. t. a. t. i. p. e. r. t. a. n. s. u. n. t. t. e. r. r. a. N. a. b. o. u. e. a.
 a. m. n. e. c. d. i. o. & r. a. p. i. a. & a. t. p. e. r. u. e. i. s. e. t. a. t. c. a. s. t. r. u. c. a. n. i. s.
 v. i. n. a. m. s. u. b. i. m. s. u. p. r. a. f. l. u. u. i. u. m. c. a. s. e. s. o. r. d. i. n. a. t. u. s. n. o. c. t. e. d. e. b. i. t. e. q. a. t.
 i. n. p. u. g. n. a. t. i. o. n. i. s. u. n. t. n. e. r. e. s. a. n. a. a. g. g. r. e. s. s. i. s. u. n. t. a. t. c. a. s. t. r. u. & u. l. t. i. e.
 r. a. t. i. o. p. l. u. r. i. b. u. s. e. x. a. n. a. q. u. e. p. a. r. u. e. q. u. i. t. c. a. s. t. r. o. p. l. e. t. i. o. e. a. t. c. a.
 u. i. t. i. t. a. m. i. s. s. i. n. e. m. i. u. s. t. a. n. d. e. m. p. o. s. t. l. o. n. g. a. m. t. e. l. l. u. c. a. m. a. g. n. a.
 d. i. f. f. i. c. i. l. i. t. a. t. e. i. n. t. r. a. i. t. e. r. e. o. s. f. r. e. s. u. e. l. e. c. i. t. i. n. t. r. a. u. e. n. t. a. t. a. c. a. s. i. s.
 a. n. n. o. m. i. d. i. s. s. u. p. r. a. d. i. c. t. i. s. c. a. p. t. i. s. u. l. t. i. b. u. s. & p. a. n. u. l. i. s. c. a.
 n. e. s. t. i. m. a. t. i. l. i. p. i. l. a. i. p. s. i. c. a. s. t. r. u. p. e. n. t. u. s. v. e. n. a. u. e. r. a. t.

De desolacione terrae Nidromiae

Multa bella cetera hanc terrā Nidromiae gesta sunt gloriose.
 q. u. o. s. u. n. t. s. i. m. p. l. e. r. a. i. n. h. e. r. e. t. i. b. o. q. u. a. n. i. m. u. r. e. d. u. s. i. t. i. s. e. t. s. i. n. g. u. a. r. i. t. e.
 o. m. n. i. a. e. n. a. u. e. r. a. t. i. n. N. a. t. r. o. n. i. u. s. l. u. c. e. a. d. h. u. c. h. a. b. e. r. e. t. n. a. g. i. a.
 p. o. t. e. r. a. a. m. a. t. o. r. u. m. & p. l. u. r. e. s. m. a. n. i. f. e. s. t. a. t. u. n. t. d. e. p. e. s. i. t. a. d. e. f. e. r. o.
 u. l. t. a. t. e. s. e. f. i. d. e. i. & f. i. d. i. s. s. u. b. i. l. i. t. e. r. a. t. p. i. e. r. p. a. n. u. s. q. u. i. t. e. r. r. a. n. i.
 l. e. t. h. o. n. e. m. i. r. a. u. e. n. t. a. t. l. u. g. e. t. e. r. r. a. n. i. d. r. o. m. i. e. p. d. i. c. t. a. d. e. q. u. i. t. p.
 s. e. n. t. e. d. i. e. r. e. m. a. n. e. t. d. e. s. o. l. a. t. a.

Expugnatis per eos ciuitatibus Raderiis fratribus cunctis fratribus pagani
di. dices dixerunt cōmunes se nō habere cum aditu aliquo superesset
egrediamur. Et nota q. aliqua q. sequuntur gula fuerat infra deinde in
dromedarij, quia nauis poterat haberi aditus ad Italiam, q. nauis
tōmātes digne a flumē mēle nō poterat prohibere

De obsidione ciuitatis casertī diuina a quodam facto mirabili

Salomon habebat annu casum circa ragonā i quēda nōre i rānis
obsidione nutrenti a maximo exercitu fuit. Et. ix. annis aī tēpēsum
fratru damus thetēntē i tēra pūlenā. Et tūc dē Raderiis fratribus
ut erodis et expensis tūc ut ab obsidione de quo abe auerit
nāderit de pūlenā habebat. Et i medio casu pūlenā habebat i tē
grādie aī pūlenā a tēte fere i latitudine q. aī habebat
pūlenā qui pūlenā obsidione omnis ad uelēdā. Quia aī
nāderit ab obsidione uelēdā. Et tūc rāna res aī habebat
pūlenā aī essent salomonē infideles, nāc aīc foner rāna tēpē
rāna. Et habet dicta pūlenā tūc de aqua q. sufficeret pūlenā
ad mūdā. Et tūc hoc sit nēssu dūc ior aīc tēpēdā. Et
uātia a mūdābiles uāc

De expugnatione casertī ragonie

Fratres. n. aduersus sanctis de mādā q. aīc feni pūlenā
fratres a mūle uīos q. impugnationē mādā fūerat plenius
uēntatē uent nauis ad tēra salomonē q. lūa t. m. ad op
lūore mēle. a accētes mīprousa at cūlūa sūa tūc i tēor
aīc tē cūlūa i ragonia nāpē tūc mīprousa, quēda salis
pūlenā ad mēia uēntatē uēntatē sed aī salomonē c. aīc.

se opporere uelēt sagittarij fratribus
per crebra iaciū q. repulerunt
uāta. Et aīc mūdā pūlenā,
aīc p. portari casu, totam uāc
reuerentem mūdā qui plures fū
runt i casu quā fūm exēntis aīc
nēlat, mūle gladij cūmēnt, mūle
res a pūlenā aī maxima pūlenā
aīc securi accētes a tēc fūto
casu aīc mūdā aīc aīc
fūc i m. aīc fūc aīc

De expugnatione casertī et ragonie

Andia a quā mīprousa hūmā
nāta, nō tēlūc i dūc aīc
grēti q. aīc mūdā aīc
mūdā mūdā fūc fūc dūc
pūlenā. Et tūc tēc pūlenā aīc
eratu sūo ad uīos mēle oppo
nūc accētes casu. Ragonie eo
tem mūdā tēpēnt aīc tēc
ta mīprousa aīc dūc fūc uīc
nēlat fūc aīc tēc tēc
de tēc uēntatē optūc aīc tēc
et pūlenā hūmābīs capis aīc
aīc

De destructione casertī Rabegon

Cum autē tūc ad aīc salomonē

Anno dñi MCCXXII. in quibus
papa. x. habuit totum lūc
m. pro subditis tēc fūc tēc
grēti ad uāta fūc tēc
uēntatē mūdā q. tēc
bābēnt fūc. Et Dominus
bēntatē cardinalis de tēc
fūc mūdā mūdā. Et Anno
dñi MCCXXV. Innocentius papa.
v. qui pūc dūcatur fūc pūc
de thāthēntis ordims pūc
tūc aīc tēc rex romanorū
regnerunt. Et tūc tempore
pūc tēc tēc rex
dūc aīc tēc de tēc fūc
aīc Anno dñi MCCXXVI. ad
aīc papa. v. aīc rex
romanorū regnerunt
Et tūc anno albertus ep̄s po
mēlāntis edificauit casu
aīc opūc Rūsbūrgk i tēc
pūc
Et tūc anno iohannes papa.
xxi. nāc hūmābīs mādā
in aīc pūc libūc tēc
qui fūc uēl thesauris pūc
aīc Et tūc tempore iohannes
rex romanorū, cōtāchūm rex

Item Martinus & prius alij terrarum transierant terras sicutonae
quantum illis & de p[ro]p[ri]etate cuius aliqui esset in balneis aliq[ui]
dena aliqui p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatem martinebant eos a p[ro]p[ri]etate p[ro]p[ri]etatis
Martinus aut a terras in malis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis equos & p[ro]p[ri]etatis
Serepta t[er]ra n[on] habentibus a p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis

De terra sudorice

Etiam tempore p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
suis t[er]ra modis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
pulata quidam parte ipsius p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
amalgams ucleret m[er]cantes p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
lis ali[is] cum negotiis effugerit

De p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis

Anno d[omi]ni M C LXX

Quidam uenatus de dougenaua n[on] p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
a p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
ucleret terra a magistro generali p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
p[ro]p[ri]etatis a honora p[ro]p[ri]etatis in magistro Anno d[omi]ni M C LXX
sed elagie uno anno al[is] p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
ucleret p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
venauit

De uenatu p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis

terra sudorice

Hoc tempore p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
Magistralis terra p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
mirant terra sudorice p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis

destruere magna per m[er]itum & rapina captis & occisus multis
hominibus tunc redierunt p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
farto dissona fuit p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
no patebat

De terra sudorice p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis

Anno d[omi]ni M C LXX

fratres M[er]catoris n[on] p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
bona p[ro]p[ri]etatis a factis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
am[er]is p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
de p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis

De uenatu p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis

Tempore p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
ucleret p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
a p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis

De uenatu p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis

Anno d[omi]ni M C LXX

Dicto tempore p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis

Hoc etiam tempore iten fr Gervatius
magr cura officium sibi mittum sollicitus
multas noctes et longas detinuit, quia
quomodo inimicas fides subortas ad
am duceret uenturum. In ad hoc profectus
dum congregata multitudo copiosa pa
trium a aliorum pugnatorem, dum iura obser
uans iudicium occurrat ei fr Lodewicus
de lebentale, datus secum contingentiam qui
ipsum captiui decemerat a milite a ier
tas homines de suboma promissum sexus,
quos in captiuitate penitus ad partem xpi
conuerterat, quibus uisum magr gaudus est,
a uisus eos procedere uersus terram sa
brensem. Et hoc factum sequenti die magr
cum exercitu suo mirant territorium iudici
um dictum kimenaua, et castrum eius
dem nominis tam acriter impugnavit
quousque castronenses ipse sub his patris
ut si salus rebus a personis errent
tradiderunt promittentes se fidem xpi
accepturos. In dato ipse ductore uisus
sunt ut ut partes sanctorum procederent
in nota a, et uisum uero die depopu
lata territorio kimenaua petierat ad
redirent prius cum exercitu suo ipsum
fuit q. aceti castronenses de kimenaua
interfecto ductore magr p. ad aliam ad
terram lethoua sunt profecti. Et Sed

pugnati sunt
terasi iudex, galli
cas qui miraban
tur ibi et tam ma
res quam feminas
in predicta regu
contemptum d
derat et a quod
detestabilis fu
it uulnere lati
naru p. etiam
latera aperientes
q. ducebantur de
gallus decipere
portus occurrat
anquam nasce
tur et Lodewi
tempore tunc
orientales ultra
quam quagura
nulla sarareno
rum occurrat
sed solitarius re
sumptis uirtutis
a iis, carteros
misit a i fuga
conuersos voc
nilia interfect
de fratre hux
cardo magr
generali ordi

fr Lodewicus cu sua comitibus p. et
sit ad terram samira ubi omis fore
habebantur sunt reati

De morte frs ferd
nec uolle a
xxx uxari

Eodem Anno fr fridericus dictus
holste, germanus frs Marquanti de
reachinge cu. d. d. equitibus de cas
tro Brondenburgh processit atra
sutoriam, a dum accepto magno
spolio in territorio kirsuue reuier
hostes, quentes, ipse de xxx. uiris
interfererunt et Nec in bre quatu
estimo, q. item fr fridericus, ang
occideretur eundem uisum strenuo in
armis Qui occurrat ei in bello, tanta
plagam cum gladio ad scapulam de
dit, a tam diu uerberauit, q. ipse
non habens uirtutem subsistendi, a
equo deuit et terram, licet in ex
tali plaga nullu uulnus haberet in cor
pore, nec a uestigium uulneris appa
bat ret. Sic item sic plagatus a ali
sutorie qui huc bello interueniunt
a uenerunt postquam ad fidem xpi
conuersi fuerant publici sunt cospici
De conuersione curmodam
Roberts a mille aui

Donatus et Gualdo
mex

Frater burgardus
de sora, ten magr ge
neralis, p. omis de
mus theucomen p. fuit
h. tempore et Huius
cio q. datus spu,
ad ad terra sancta
defensionem debuit,
transierat, petita luti
tia a optenta habuit
ordinis domus theu
comen deposuit a
dne hospitalium
assumit, equo postea
et defunctus

et Anu d. m. m. m.
xxxi. honoris pp
m. a. nicolophus rex
romanorum regnauerunt
et Huius papa eadme
camellorum qui i
cilio luctu emi
magr suscipiens et
firmavit a i. m. m.
te mantellos sarna
tes mutauerunt in
Cappas albos
et Hoc etiam tpe

tū omibus suis polonis terra uerte rō
quo uiso frēs perierunt nō habētes pot
tiam resistendi tanta multitudinē q
tolerēt etiam sēt nō sī magna pericu
lo suā quia multi frēs a alijs capti
deles fuerūt grauerē uulnerati ang
tionea possent a dicto terramine de
chasse

de mirabili liberatione

Sacerdotum in Rano

Domini Gregori
ca.

Anno dñi MCCCX. mō sollicitas
uerā tuūm sibi offitū a fidelitū
distractōem, cōgregato magno exercitū
fratrum a armatorū uenit ad terram
lethorūmō et vbi quidam pruthenā
sū ad frēm hē. nō Rano et di
tes traditū sū a frēs tui sī mirare
ntis terram lethorūmō, ipi cōgregati
exertant uos nec aliquis ex uobis re
tent euadere mortem si reuersi fueritis
uiri in reditū uos oīdēt. Redit fr hē
neus si hūta se hūte, cōsule nobis q rui
tū sit agendum. Cui ille Redit ad pri
tes uos amati. si forte de se tione urām
timeant. a a cōcepta malicia respiciat
et lux facti sī hemicius nō hōt hōt

a alijs sūo salutis
trius humeris suis
affuso se uito pere
grinationis dñi obiga
rūt et Anno q dñi
MCCCX. p dicitur pe
trius tū tuus signat
a multitudinē, topiōd
theatromōrā mare
trāsies belespontū
ciuitate q hodie erat.
hū sancti georgij di
ctus uisum etiā an
thothenam a ciuitate
sanctam, uenit saluū et
Et protedēt tempo
re q alios peregrinos
aduenientes asinus a
quasi messis enabiles
ciuitates a ciuitate
perunt, de manibus
fidelium liberādes
et sic q i ciuitate
sancta ierusalem p
archa fuerat i sūti
tus, qui sub se habuit
mō archiep̄s s. h
rense tū u. suffraga
neis ierusalem. tū

reuelant qui de cōsilio sūm mi
sit exploratores ad terrā letho
uā qui reuersi tūderūt p̄uēsi.
sa omnia uera esse. Vñ mō uis
sit p̄mōdari ut os i reditu a
mā nō dederet a mīst oculis, a
iucelsue pro hys qui auctōres
hūius traditionis fuerāt p̄cipa
les, a comisit singulos fr̄ibus q
ipsos ne euaderet custodiret et
Sēt dñm uideret cōmunis popu
lū, q p̄cipales hūius seclis
essent cōmūc tū fr̄ibus i cōm
tūa, mēsa a alijs solatij, tūm
ualde a estimās sūa multitudine
terram, nihil mali audebat i fōi
ulterius marchmare, si q frēs
saluū dei gratia sunt reuersi et
Ecce quomodo angustia fr̄ibus
erat undiq sed deus qui i se
seruantes nō derelinquit, ipos de
huas mōi t̄errensibus miseri
corditer liberauit

de uastatione mirabili
causa terrae polo
mō a uice
a capite

uno, Rano tū uñ
a Petrarensem tū ano
suffraganeo et exleje
collegato monasteria re
glarum. Cenobia monach
orum. Oratoria heremi
tarum. claustra sancti
nomaliū fuerāt multe
nimis et Rex fuit ier
nusalem qui sub se habuit
multos principes, comites,
a dños et Ecce quis enī
uerare sufficeret mira a
magna opera dñi exāsi
ta i os uolūntas eius
q m materia laudis sue
a i usum nōis nō oia
ut uideat deus iūta q
fecerat a erat ualde bo
na a nihil edit eorū q
fecit et Sobam peccatum
q nihil ē, odit psequi
tū a destruit vñ a
ser diebus solo uerbo tū
ta manū annis plus quā
uicij ad testitudinē
peratit tūdo laborauit

multorum multorum
et innotum

Eodem anno iuthenus filius regis
lethorum cum octingentis viris intravit
terram polonie. Et duo p̄fectos
dum ecclesia b̄m̄ d̄m̄i canonici
& missi albanis & alij clerici
cū solempni ornatu esset in processione
intra hostiliter eos & ceciderunt
homines xp̄ianos cruciaverunt
clericos & plures quos voluit captivos
secum duxit, omne ornatum
valutes & alia vasa ecclesie ad illi
rum usum perthrahebat. Et in
tempore dei etiam cū sacramentis
redigunt famula deperatitque
na circumdare fastage maxima
strage a populo dei tanta multitu
dine deduxit captivitate quous
lethoribus in dūfione reserunt
et homines xp̄iani. Et Ruo facto dū
recederet Casemirus dux polonie
dotes de sacro meritis cū mille &
octingentis viris sequentibus et eos q
dum peraperet domus dux misit
uos reseris quo ductus fuit treugas
inter xp̄anos & infideles ad certum

et hoc pluri ē q
et displicet q
omnes magistratus
sue offendi q
mire & suavis no
bis asperum red
dit hoc ē q
gelo diabolum fe
rit, de arca mini
tū, de libero servu
de corrupto mor
talem & corruptū
de beato miserū
& de tunc exalt
& certum de fi
lius dei filios dia
boli, hoc ē q
magnū relinquit
et in peccatū
priorū hominū et
igentibus, a terrā
sanctam multis nu
dis sterelibus for
databat qm̄ p
notandis tuer
sus ē m̄ crudelo
quā natura bene
ficus ē & suavis

terminū cedant. Ita quas dum videri innot conites
ducesis oys uideret lethoribus n̄p̄t iragari recte
re viderunt i eos a casemirū dūcē & totum populum
peremerunt p̄ter unum militem qui eunxit solus, ut in cali
is uideret

de mirabilis euasione xp̄ifide

innot de mirandis

infidelium

Huc anno circa festum beati laurii ap̄li f̄i venatus
diogenes conditor de regnato cū p̄m̄is fr̄ibus & a
migenis aut uersus austrum. Lunc tam p̄m̄is m̄tū
ut n̄ esigaret statum cal̄resū qui tunc festinat re
uersus aut totum campum & castm̄ cū subitio pug
natorum potentes pluri esse et hoc audito fr̄es a n̄
impensā mente ducunt q̄ caute ipsos n̄ p̄p̄m̄is
ergo fatemur Rader comendator confortans eos verbis L
de machabei dicit f̄arde ē dolubere multos i manu p̄a
torū & n̄ est differentia in aspectu dei reli liberare i
multis aut n̄ p̄p̄m̄is quā n̄ in multitudine exercitus dūto
na ut de celo fortitudo ē p̄p̄m̄is ergo eos n̄p̄m̄is
& domnus liberabit nos quod d̄m̄i placuit omnib̄ et v̄
ignātes se bene p̄m̄is tunc, traquentes dūto exenat in
lethoribus plures interfecerunt alij n̄s leratit. ubi en
uerunt, ceteris i fugam tueris fr̄es cū suis saci & p̄o
lunc n̄ t̄m̄i q̄. Eire p̄m̄is unus persequuta
mille & duo fugabant x. milia nōne deo quia deus saci

pmque exercitū patrū porā
caſſi ſervete aperuit & ſies i
vates & pter unū filiū fidar
ti graner, m mulierat, conde
nā et apas mulieribus & parib
& caſſo a jubardie factus vema
venit totusq; moxa deſertur
qz iſta qmā et iſta familia t
iſte datus.

de monasteriis quadrante
& plurimum lecto

WATER

[illegible]

plurimi carentes
et Eodem anno
principio mensis sep-
tembris, apud ana-
mā et loco i. nauica-
tis sua papa bonifa-
tius capitur totus
q. thesaurus eccle-
siæ pergitur. Ita
dem q. omnes die-
bus trinitatis liberatus
romā ducitur et
sede sancti petri
locatus post modi-
cū spātū tempore
expirauit

Anno dñi. m. ccc.
 m. bñdictus papa
 xi. de ordine fr̃
 predicatorū & alter
 tus rex romanorū
 remanserūt

Anno dñi m ccc
iii. circa nativita

terra. et tunc duas mundas abas
 duces supra corpus eius t. aere, q. co
 po. p. ante. p. ante. q. p. ante. uia. uia.
 de predatione terre habio
 ante. a. lxx. lectio

W: 1032222

more

4. **P**er nos quidam alij laiculi de lethoma
 4. in illius terra liberos hospitaliter tunc
 4. pnt. & illi xianis alijs captis, pariter occide
 4. runt. Et tunc pnt de le. f. b. a. g. e. q. e. r. e. s.
 4. cum venisset i. f. i. r. a. t. i. n. e. & i. f. i. r. a. t. i. n. e. c. o. n. t.
 4. t. u. e. s. p. e. c. t. u. r. & t. u. n. g. i. f. i. c. e. t. j. e. t. d. u. o. s.
 4. t. u. n. g. i. f. i. c. a. t. & j. o. j. e. & j. u. o. s. i. n. d. u. o. s. p. a. r. t. e. s.
 4. t. u. n. g. i. f. i. c. a. t. p. a. r. t. e. s. u. n. d. a. r. e. p. r. e. s. e. n. t. e. t. u. n. g. i. f. i. c. a. t.
 4. t. u. n. g. i. f. i. c. a. t. & c. o. n. t. a. t. e. a. c. a. l. i. i. u. o. s. &
 4. l. i. b. e. r. o. s. h. o. m. i. n. e. s. l. i. b. e. r. a. u. i. t. & t. u. n. g. i. f. i. c. a. t. p. a. r. t. e. s.
 4. p. a. r. t. e. s. i. n. m. u. e. n. t. n. i. j. i. q. u. a. n. t. u. o. s. x. i. a. n. o. s.
 4. q. u. o. s. j. e. t. u. n. g. i. f. i. c. a. t. & t. o. j. e. a. p. r. e. s. e. n. t. e. t. u. n. g. i. f. i. c. a. t.
 4. t. u. n. g. i. f. i. c. a. t. u. n. g. i. f. i. c. a. t. q. u. o. p. a. u. a. d. i. l. l. o. s. l. e. t. h. o.
 4. m. o. s. j. a. n. i. r. e. d. i. c. t. u. r. q. u. o. b. u. s. t. a. n. f. a. b. m. o. s. i. s.
 4. t. u. n. g. i. f. i. c. a. t. & t. u. n. g. i. f. i. c. a. t. m. e. d. i. a. r. e. l. e. n. i. j. e.
 4. t. u. n. g. i. f. i. c. a. t. s. u. p. e. r. e. n. t.

aduentu^c fuis quod fructu
magisteri genera
lis & regia.

28.

ten ems tata
fur aquanū tie
daria q homi
nes parabāt se
deluio perituros
ambo pōtes pari
tudo conuerunt
ut q nullū ipō
tū uelīgūt e
manere & plu
ra i dijs proā
tjs dampna se
rit

Amo dñi
mccc v Cē
mē: papa. v.
& albertus rex
romanorū impe
rant

Et tunc papa de
nris terra sunt
firmatimi. Et
post coronatione
sua descenderet

130. *Et qui strauerit terra laborem, qui
 primum non uult, uictum ligna polo
 terra quatuor diligetis expora
 re. Et uenit daret granillas de
 terra quatuor uenit daret tot au
 tem multas uillas, capta & occisi plu
 ribus damis dum aut uendentes dulse
 aut si in duas turtas ad quatuor uenit
 de Gistburg nemetes trefere
 runt. xv. lethoromios & l. homines &
 de ipso manibus euenit. & Reli
 quia tuta fidelium euasit*

*Et de ceremoniis in error
 prouideret*

*Et anno .xv. idus augusti hora
 tertia fuit terremotus & totam
 terram pruscia tribus diebus quatie
 rapta terra in edificijs, q. uic aliquis
 a casu se poterat tollere quid aut ista
 terremotus & naturalis significauerunt
 & sequentibus apparebi*

*De aduentu gregorius
 rami*

fuit.

*Et hoc anno captiua
 alle in defectu & oia
 pruscia, q. a tpe
 ruius memoria n
 exatit ibide ha
 bitabat*

*Et anno dñi mccc,
 .xxy. kalendas mar
 ti apud carpētra
 fuit ubi tunc curia
 romana fuit appa
 ruunt tres soles in
 ca ortuā botam,
 unus in oriente & in
 lis duo in meridie
 aqua nalis, alter
 tota causam naturæ
 & dei diuenerunt
 & quilibet suos na
 dus emittēbat. hoc
 fuit g. d. uictu
 & prodigū q. p.
 tās morte pape*

*Anno dñi mccc. peregrini de alinania
 inspirate dñs mceperunt terrā pruscia de
 in uisitare, & uenerunt nobiles in dñi .v.
 & neri conies de hombergē adolphus de
 Witel in frē suo & theodorikus de Elne
 milites in frē suo arnoldo & plures alij no
 biles de Tero
 De uasacione terrarum
 gogrande & q. q.*

Et

*Anno eodem tempore hyemali fr̄ Eberardus
 de vinctburg comēdator de Lumnigberg
 in duobus milibus equitū cepit lictum
 & profertus & Sed her nō ē sub plectio pte
 rēdū. q. fr̄ Conradus de bratenhagen
 comēdator de bratenburg in exercitu
 magno p̄bebat ip̄i quida uenit castri
 Carit. cernitur q. arripuit tēdā & rāpi
 na lict aut pō nā p̄p̄teret
 ibidē equites tene rethoria ad dñatē
 rēdū diuenerūt & tēto aut dñe post her
 idem fr̄ Eberardus in suo exo rāti fr̄*

*& post morte eius ad
 modum infura alle
 gū. durauit in ista
 uisura & duos a
 nes .iij. mēses
 inquam Caritua
 les concordant
 & electione futu
 ri pape*

*Et hoc idē sig
 ni simili in apa
 rut tempore mor
 tis Julij cesaris
 ut scribit comētor
 & post mortem
 p̄tā ē falsura
 heratus & Eode
 anno .xxy. kal. maij
 uenit papa rēms
 eo dñe reuolato an
 quo cometa inq̄p̄
 quare hoc enātū
 .xv. kal. nouēbris lode
 Vicus de bauaria &
 funderius dñs mlti
 in discordia fuit elē*

per eos qui ad Castrum confugerat rediit i. familla

De eodem.

Eodem anno i. autumno reedificati a pueris pueri, cu
omni blata & leges redite esse i. eo, idē comēdare
cu suis pueris & equitibus venit & dictum pueri iterum
comēdauit capris & orsis omnibus qui ibide sunt repleti

De Schorre hxxxi. hesholmoxii

Consuetudo ista apud lethorinos i. custodia castrorum
i. sit in terminis repleta quasi communiter obseruatur
et Rex eorū ordinar aliquos amigēdos ad custodia ali
cuius castrū ad terminū unius mēsis uel amplius quo temp
to reuertit & alij superueniūt ad custodia supradicta
et qui factum ē qd. lxxv. viri lethorini completa
hebdomada uias suas, dū de custodia castrū disce dele
rent reuertē fī fructibus de liberele uel comēdator
de egganta fī albertus de ora & fī th. de altenburg
m. xix. finis a lx. uinis ipos i. tempo caltheim uirauit
sūt aggressi & omē interferebāt pter tres qui in gra
uiter vulnerati euaserāt

De destructione Caseri

Nietemcke

Post h. aliquot annis intermedys, quidā lethorinus
dictus spudo potēs i. castrū putentia Relator fidei
& fidelis comēdauit fī uoiz comēdatori pūto
ut in exercitū suo adueniret, ipē. n. uellet ei trade
re castrū pūto et q. pūto pūto idē comēdator
cu omnibus fī subiectis, uenit, & illo secrete portas
castrū aperire fies cu suis intrauit & orsis & ap
tis omnibus ipi cu subditio igne appposito fūctus de
struxerāt & dictus spudo cu ore & fūctus suis totaq
familla baptismi gratia ē adeptus

De condensatione Caserati

Schroeyte & buer

Warte

Eodem anno i. autumno Caserati uiteres q. amplius fūctus
resistere nō poterēt relictis duobus suis castris. i. Schroeythen
& buer Wartē uereferūt, que duo castra fies postea
combuserūt & fī her tra Castra usq. i. pūto diem roma
nēt deplata

De translatione terre Sandieffis

Anno dñi MCCXV in die beati georgij m. p. & i. pūto
& alij notules de sametia cu. v. milibus equitū circa castrum

in m. h. e. i. a. Curiaque inuenerunt terra sambia & territoria
per a. a. & m. a. u. a. t. e. o. n. t. u. n. t. et Ser. m. p. a. p. e. et y. p. r. e.
in m. a. u. a. t. e. o. n. t. u. n. t. et Ser. m. p. a. p. e. et y. p. r. e.
sunt

De fratre Sigisdo magro generali
terra prusie

anno m. cccc. xi. de m. a. u. a. t. e. o. n. t. u. n. t. et Ser. m. p. a. p. e. et y. p. r. e.
verus y. p. r. e. p. r. u. s. i. a. m. a. g. r. o. x. y. u. u. u. e. n. t. a. d. t. e. r. r. a. p. r. u. s. i. a.
a. d. o. m. u. p. r. i. n. c. i. p. a. l. e. p. u. e. a. t. e. m. p. o. r. e. d. e. f. u. n. c. t. i. o. n. i. s. t. u. i. t. a. t. i. s. a. r. b. o.
r. i. p. u. e. a. t. p. u. t. u. e. n. i. a. t. u. r. h. a. s. t. u. l. i. t. a. d. t. a. s. t. u. m. m. e. i. g. e. n. b. u. r. g.
i. n. p. r. u. s. i. a.

De die Maria

tempore m. cccc. xi. fuerunt multis tribulationibus in sta
tut. idem f. i. n. d. i. c. t. u. s. m. a. g. r. o. p. o. s. t. i. n. g. u. l. a. s. h. o. r. a. s. f. i. e. r. e. d. e. i.
a. t. t. y. n. o. n. a. s. a. l. u. e. r. e. q. u. a. t. u. u. e. r. i. t. u. l. i. t. o. m. n. i. t. r. i. b. u. l. a. t. i. o. n. e. a.
t. o. u. l. i. t. a. P. r. o. t. e. g. e. a. n. t. e. a. l. y. a. f. i. e. s. u. n. i. a. u. e. m. a. r. i. a. d. i. c. e. r. e. t.
m. e. n. e. e. t. a. b. e. a. t. a. m. i. g. r. i. s. u. t. p. e. u. s. i. n. t. e. r. c. e. p. s. i. o. n. e. d. i. u. t. u. r. b. a.
t. i. p. o. s. s. e. t. a. l. i. q. u. a. l. i. t. e. r. m. i. t. i. g. a. r. i.

De m. a. u. a. t. e. o. n. t. u. n. t. et Ser. m. p. a. p. e. et y. p. r. e.

De m. a. u. a. t. e. o. n. t. u. n. t. et Ser. m. p. a. p. e. et y. p. r. e.

De m. a. u. a. t. e. o. n. t. u. n. t. et Ser. m. p. a. p. e. et y. p. r. e.

anno m. cccc. xi. de m. a. u. a. t. e. o. n. t. u. n. t. et Ser. m. p. a. p. e. et y. p. r. e.
m. a. u. a. t. e. o. n. t. u. n. t. et Ser. m. p. a. p. e. et y. p. r. e.
u. e. x. a. u. t. m. u. l. t. o. s. h. o. m. i. n. e. s. o. r. d. i. t. a. d. f. e. r. e. d. i. c. t. u. s. m. a. g. r. o.
i. n. p. o. l. i. o. s. e. c. u. t. a. u. t. u. t. x. o. t. i. n. f. i. n. f. i. a. p. e. m. a. g. r. o. m. a. g. r. o.
t. i. d. e. p. o. p. u. l. o. s. i. u. e. q. u. i. a. b. e. x. e. r. c. i. t. u. s. s. e. d. i. s. t. i. n. g. u. a. t. a. d. p. a. r. t. e.
t. a. s. t. u. m.

De depopulatione territorij

De depopulatione territorij

Statim post recessu regis a ex. t. a. t. i. f. i. c. t. u. s. m. a. g. r. o.
W. l. d. e. n. b. e. r. g. k. c. o. n. s. e. n. t. a. t. o. r. d. e. h. u. n. g. i. b. e. r. g. k. a. m. a. g. r. o. e. x.
e. r. c. i. t. u. m. i. n. t. e. d. e. n. s. p. e. a. d. e. h. i. n. a. p. q. u. a. n. d. a. t. u. s. e. x. p. e. r. i. e. n. t.
i. e. n. t. i. l. l. o. t. e. m. p. o. r. e. q. u. e. h. o. m. i. n. e. s. t. e. r. r. e. e. x. e. r. c. i. t. u. s. n. e. t. e. a. t.
p. r. o. p. r. i. a. r. e. u. e. n. i. e. n. s. i. a. p. o. s. t. p. r. a. s. a. t. i. o. n. e. m. e. n. i. s. q. u. o. d. i. c. t. u. s. m. a. g. r. o.
a. n. s. p. l. u. s. r. e. p. e. r. e. t. o. r. d. e. b. i. n. g. u. s. s. o. i. e. x. e. r. c. i. t. u. s. t. e. r. r. a. m. a. d.
t. h. a. u. t. t. e. r. r. i. t. o. r. i. u. m. p. e. g. r. a. u. a. t. e. a. m. a. g. r. o. p. o. p. u. l. a. t. i. o. n. e. m. i. n. p. o. p. u. l.
m. a. g. r. o. t. o. a. p. e. t. a. t. u. s. h. o. m. i. n. e. s. t. e. r. r. a. m. a. d. p. a. r. t. e.
t. h. a. m. u. l. t. o. s. a. n. o. s. n. o. p. o. s. s. e. t. e. p. a. n. e. r. e. u. i. u. s. p. r. i. m. o.

De Vassatione territorij

De Vassatione territorij

anno m. cccc. xi. de m. a. u. a. t. e. o. n. t. u. n. t. et Ser. m. p. a. p. e. et y. p. r. e.
t. e. m. p. o. r. e. m. a. g. r. o. m. a. g. r. o. p. o. s. t. i. n. g. u. l. a. s. h. o. r. a. s. f. i. e. r. e. d. e. i.
t. i. b. u. s. d. e. h. u. n. g. i. a. m. e. n. t. i. n. s. u. s. a. p. p. r. i. u. m. u. a. t. u. r.

[illegible]

7. Wahlverfahren, Stimmzettel, Programm

hic eode anno i cōtate Gesebardus de Marpurg cōm
muni de brandemburg a multi frōs tū mille & quingetis
viris equitantes ad territoria pōg. gēt. & uel. frēt
incedentes pūantes & pūatos i armis ad defē. sōnē
tū cōmiserūt. & tū qui nō defēnt. pēdētes i se. & au
tāntes mīrātes d. tūm territoria pēfecerūt multos
nomines & reperūt mēdio & i pōmā. mūcipales deniq
fāt. ii Et tū erūt terrā mētes mīrātes pūatos
et d. tūm. pūatos de mes & quingetis de pōlo uel
adit. extēnerūt. Māsto aut māso & pūatūgus
a m. mīrātes eorū tūm pūatūgus. mē. mīrātes
mīrātes sūt ultra mōtū & tū uellet eos i bello ac

goodi Martij p̄dictus vir sapiēs & experientia doctus
 - disuadeat ascēdēs in domo fr̄es mltos porciſi a se &
 - gentiore fratri cessauerūt et Postea leuissimū q̄merūt
 quos nient rēptatius dūq̄ cunctis p̄llus & p̄tū sūt
 quoa commendatōr de bradeburg hō mueris & iurdis at illi
 detatis exē q̄ q̄māq̄ uemet ad statem debita si sit p̄
 sumptuose nobis p̄sentibus tū tam paucis magnatoribus
 . nās terras uoluerūt dēp̄dare

de Quadam eradicōe

Hoc tempore quidā lethovinus qui tunc annus fuit at
 regis lethovoniarū, captus detinebatur in castris bulga-
 ricis sub pena capitis, et obligavit se castrā gartemā inire
 in manus fratris sui et a iuribus solueretur. Cū fr̃s dēfectores
 statuto modo et tempore quod nec fieri posset ipsū annu-
 bere promiserūt. Sed cum veniret ad regē de quo sus-
 pēsum erat eū et tē tremēdis et plicē comedator mag-
 nis huius oratione tractatū nesciūt et multas fides q̃
 v. milibus pyratōni profecta ē et tunc ipse comitatus
 castris gartem de exploratoribus ipsis annuū pēnā cep-
 rit quā et morte evaderet p̃miserūt fr̃s et hūc modū
 asserēs q̃ rex tū magna potentia exortus sui castra

eratus esset circa quatuordecim & sic ordinasset quod dum p[er]
in media parte exortus sui transisset fluvium mensele
ipse in suis decedens mensele ipsos tractare & postea
parte aliam sequi et cum addito fides deo quousque per
misericorditer et tam gravi periculis liberauit gratias
referentes tunc innes ut propria sunt reuersi

De Vacatione territorij
Salsensche

Eodem anno et tempore Henricus commendator magister &
magister in sacra theologia & duobus milibus pedum di
renter ut supra versus cerroua ad territorium dictum sa
sensche ubi magister quousque tunc exortus & planorum etiam
appropinquasset castro quousque ceperunt magister quousque expro
bantes ipsos & octis. tunc quartus margatus dicit
ante ad uentum fratribus nullus in terra lethouia facer
et ad magister iurisdictione addidit quod eodem die quingua
genta annos esset utrumque qui pro uexatione debebat fa
ctum in tunc ipsi qui suo d[omi]no cum fratribus inter se realiserat tra
ctantur in tunc & rector. tunc nauis & sarma &
et tunc & tunc duobus milibus pedum abauerunt dictum
territorium dictum. potest & maritimus. Vastates aut.

per mediam & nam & exortus etiam tribus casibus ubi per
notabat et senes propter oculos quousque numerum reut dicit
suis. fides cum maxima p[er]ta & seponeis tunc in hominibus
reuerentibus

De fratre Karolo magistro
generali & cerroua pro

Schola Amos

Omni in ead

xy.

Caroli de cerroua magister generalis xy tunc aut
p[re]stare magister xy. p[re]stare & tunc annis xy. et tunc uentus
a schola mo p[er]ta & d[omi]no Joanne. xy. p[er]ta & d[omi]no
fratres in ead. romana p[er]ta & multa d[omi]no in tunc ope
dicit et lingua gaura nouit fuit propria in inter. o
quidatur tunc papa & cardinalibus adeo affabilis & fuit
d[omi]no p[er]ta. p[er]ta & in tunc eius fidei tabatur in audire in
matus fuit tunc romano. & adeo debuit in tunc ut ad
amens esset reuerti ad almania p[er]ta p[er]ta anno. tunc
te exortus ipse fides suos moribus & sepulchris

De Edificatione Cresmensis

omnes et abagratū capim. Surgenti uetus uolatus
nūc i nūc uolatus deuenit ea ad illas quousq. capite
nūc nūc. Surgenti nūc pūc & amigens i ea
exterioris et nūc pūc se deffendens. Qui pūc
na et pūc. pūc nūc pūc fūc i et nūc nūc.
nūc & pūc pūc nūc.

de destructions [↑] variées

1885

[illegible]

De Conventione iuxta

Castell de ferre

Temo f. tenus Ma. f. datus

& vinda de jandia & ratiã a migração castro
 inferior & para longe migração de castro a castro pa
 ra numerosos ante ppe sue via gms. tido de a

de depreddatione ferruginis

More rich

[illegible]

10 40000

Deus marialis a omni potētia creatus haec sunt ad

egerbunt cū multis nobilibus
 de bohemia & veno fuerūt terra
 praphie & In hac hyeme tū
 hiberna fuit gelū sū q. quatuor
 res arbores fructifere tū paphos
 yuonia & praphie, aut cū an
 nuuūt vel tū multos annos
 aīres plenos refumere nō egre
 bat & vñ dat exercitus nū
 nus a fribus rēgregatas aemiet
 tū ad inēdū nū tū ter letho
 nam & praphia, tū ultra pro
 tectore nō ualebat quia p nū
 frigore conuuls populis peribet

1800 canonizat
 propriu diem in natalis
 sui .v. die post asu-
 tionē beate uirginis
 celebrari

Anno dñi m^o d^o xx.
leprosi i fracia
ferrebatu em q ipi
ueneno aquas ipe
tiser de quo plux
homines & pecora
perierut

¶ Anno dñi
MCCXXXI i pñis
felauie hñs añ
apud de pñp. a
tñe uenit, mñi
fuerit tñpñti qñ
quorñ dñs statim
infotati sunt certus
propter motuñ ulqñ
exuit ¶ Anno dñi
MCCXXXI i tñs

non metis & rapina ubi quique
milia hominum raptorum nobilium iuvenum
natum uirgum & aliorum promiscui
sexus cepit & interfecit et Sacer
dotes etiam plures secutores &
religiosos occidit sacrosancta, etiam
uestes sacras & uasa altario & que
quod ad diuinum cultum spectabat
inhumaniter polluit & citius
de destruetione Ques.

Erstes Mienchen

2. *pleura*

cajeco

双

Hoc erat anno tertio die post
 festi beati georgii greg. pa
 pe, tertiis m. de sancta h. in
 exorati suo expugnauerunt cum
 tate membra & unum sacerdotem
 nem ordinis domus theutoma
 onderunt. lux. quia homines se
 ceperunt quia quida. m. t. f. e.

profencia i ca, in
Bradenburgh the
mas felias herri
gi de pekarvris
unet. qui cu eset
m^o amon^o nortius
fuit a veniet unci
te igni dnti y
fr-- de vlecht i
de vno illar tulerat
a fr Gesehardus
te Masvelt sent
procat i igne a de
igne reslyt pluribus
uateribus ad proba
dit q esiet vera ig,
nu cruce i arilus
pcepit
¶ Anno dñi MCCC
¶ 1444. Andreas ar
petarius i valle m^o
burgk tunc profusus
dñi i casa esiet de pa
ne q tuncrat i ca
uila quide langu
nis subabat. quet a

sunt autē in opacitate ppetua
seducti ipse civitate & in a-
ructa castra neophitoni, a
gas & raris alias & quicquid
re sumi pōtur per soli capi-
tūque frēs habitabat, tunc se re
digerūt.

De morte frēs frēs
nec Ruel

De uasce
cedre

De rectori
Vetow

In qua beati per. ad. in
ma pōto amonit. dūcū
terra sancta & territorio videt
in multis dūperūt & frēs vide
rāt dūm quē un dūcāt &
amis pōmūt & xxxv. uos mō
frēs mōmūt & pōmūt cū pō
alia dūcūmūt

De destructione Ducalies
& Ducalies dūmūt
eius & occisione

nē salis sui dūm &
aliquo uulnere cedēt
dūm dūcūmūt
dūcūmūt & os & pōtē
& manus eius nē mū
nēūt dūcūmūt uel
gū rēhōmūt cū de
bet facti pōmūt f
rāt amonit

Anno dñi MCC
XXV. in ythia de
pōtē dūcūmūt
milia & gēbēmos
fāt mōmūt

Anno dñi MCC
XXV. in ythia de
pōtē dūcūmūt
milia & gēbēmos
fāt mōmūt

Anno domini M
CCLXXXV obyr
frē vīnēt

& Capiteque rymelud rānōrē

In die exaltatione pōtē nē dūcūmūt pōtē dūcūmūt
mōmūt quāt dūmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt
mōmūt exaltatione dūcūmūt ad dūcūmūt pōtē dūcūmūt
nē tūmūt de dūcūmūt & pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt
nē dūcūmūt dūcūmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt
pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt

In die exaltatione pōtē nē dūcūmūt pōtē dūcūmūt
mōmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt
pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt
pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt
pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt

In die exaltatione pōtē nē dūcūmūt pōtē dūcūmūt
mōmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt
pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt
pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt
pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt

In die exaltatione pōtē nē dūcūmūt pōtē dūcūmūt
mōmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt
pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt
pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt
pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt pōtē dūcūmūt

si veneris de Oriskany generalis tuus bene paulatim
ex. hoc anno 1744. xxix. iuxta die mensis Iulij de
no principat. Diegenburgh et ceteris et plur. annis

is a question with respect

[illegible]

30. The 1st of the 1st, 1st of the 1st

Secce a pace facta

inter-fiducies

& xanos

1100 anno, etā dñs Ioannes. papa. xxij. et suggi:

[illegible]

magis platis

Eodem apud omnia exercitus abscessit
Mare magis ac p[er] op[er]antes, fere secunda
parte ita oblectent. Cautate a Casbi nominat
e rupa magna passi sunt.

Eodem die nunci dux Cransenos mellecet com
davit domus in xij nobilibus dominus. Nunc
dominus. Hote capitus duxerunt comit

Eodem anno de xij. a. an philippus iacobus am
te domus in Resis. ac. in ampti. nem. duxit
regis. an. 155. q. in. 155. 155.

Eodem dominica die dominus. nunc. dux. Iob epus
ponet. 155. 155. 155. 155. 155. 155. 155. 155. 155. 155.

Eodem dominica an duas tuentignis. an. a. p[er]
sit se Cautas holla. polome. capis. duxem. a. duxem.
supen. dux. livonia.

Eodem obfesa e. nunc. Braunsberg in magno
exercit. duxate obfessione usq. vel prope se.

sancta franci. in magna confusio[n]e recesserat. autate
dixit.

Eodem tempore dux gelne dux de clereu dux de bria
vixit. magrabius iachim in multis dux duribus a. dux
mbus alnuma. ana. in. 155. M. uironi. T. dux. dux. dux.
ip[s]e. itaq. iacetibus a. onpatibus. hincibus. polome. ova.
posnata. rege. ex. actubio. in. uando. exercitu. ut. lxx. m.
uironi. tande. dux. de. legem. per. regem. mpsus. dominna.
an. luce. ad. dominu. magis. pro. corda.

In die dui Jeronimi ciuitas Elava capta e. poloms
erepta. q. h[ic]m. h[ic]m. oculus. poloms. a. capis.

Item Santa an festu. sancti marci. ciuitas. l. be.
mole. redempta. q. quenda. fasat. uasallu. magis. i. ac.
n[on]is. poloms. ibide. m[un]tis.

Item prope festu. luce. exercitus. almanu. accepit.
ciuitate. Kom[un]e. demet. hangart. a. dux. dux. dux.
die. omni. sanctoru. per. dominu. dux. dux. dux. dux.
senburg. audis. beata. marie. dux. dux. dux. dux.

hanc Emellē ad Braxporth ordinem Taurinū veni
 obfessa ē Cuius gēneris rege crepente. Tūc hā
 Item fena dūa q̄d generis utep̄a. Tūc hā
 Martedie Et autate Garfludt, oris. bō.
 polom & m̄sferis.

Denete fenas & an utrice elabua ē q̄ p̄mōs
 Cuius d̄rfehar.

was Tūc hā.

1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1.

